

לחשוב בעצמך

סיפורם של עשרה יהודים
שבחרו לחשוב בעצמם

ישראל רוט

לג'וי

לחשוב בעצמך

מאת ישראל רוט

They Thought For Themselves

by Israel Roth

© 1996 Copyrights by Israel Roth

מאנגלית: אורנה גרינמן

עריכה ועימוד: האות

עטיפה: עמרי טל

2001 - הדפסה ראשונה; 2003 - הדפסה שנייה;

2005 - מהדורה שנייה; 2012 - מהדורה שלישית

© 2012 כל הזכויות למהדורה העברית שמורות

למעוז ישראל צור (תל אביב) בע"מ

ת"ד 14386 תל אביב 61143

טל' 1-700-70-73-72

books@maozisrael.org

מסת"ב 978-965-7183-90-8 ISBN

כל הציטוטים מהברית החדשה לקוחים

מהתרגום החדש, אלא אם כן צוין אחרת

© כל הזכויות לתרגום החדש שמורות

לחברה לכתבי הקודש בישראל

נדפס בישראל

תוכן העניינים

- א "תלמד לחיות עם השיתוק" - דוד יניב.....7
- ב אין זה המקום לילד יהודי טוב - יונתן ברניס...23
- ג הניצולה - רוז פרייס.....41
- ד שיר חדש - אליושה ריאבינוב.....57
- ה אידישקייט - שרון ר' אלן.....71
- ו חייב להיות עוד משהו - ישראל רוט.....91
- ז מסורת או אמת? - ד"ר מייקל בראון.....111
- ח זה לא בשבילי - רנדי וטרישיה הורן.....135
- ט בת שלום, בת ציון - בתיה סגל.....147
- י הספר היהודי המדהים - מני ברוטמן.....169

הייתי גאה ביהדות שלי, אבל ההיבט הדתי שלה דחה אותי. לא מצאתי בו כל עניין.

במשך 30 שנה לא התעניינתי באלוהים – עד ששמעתי שאפשר גם אחרת, ועשיתי את מה שהאמנתי שעליי לעשות, גם כשזה היה בניגוד למקובל.

ספר זה הוא תוצר של חלום שחלמתי, דרכו הבנתי שאני צריך לראיין יהודים שעשו פריצת דרך בניסיון להגשים את הייעוד שלהם. לכל אחד מאתנו יש ייעוד משלו, אבל רק מעטים מגשימים אותו.

האנשים שעליהם תקרא בספר זה באים מרקעים שונים ומגוונים. יש ביניהם ניצולת שואה, פסנתרן מוכשר, מנהל בכיר באמצעי התקשורת, צברית ואיש אקדמיה. חלקם גדלו במשפחות אתיאיסטיות וחלקם בבתים אורתודוקסיים. יש ביניהם כאלה שלא השלימו את לימודיהם בתיכון וכאלה שסיימו את הדוקטורט שלהם.

מה המכנה המשותף לכולם? כל אחד מהם שמע שאפשר גם אחרת והעז לפעול בניגוד למקובל. אם אי פעם חשבת שלחיים צריכה להיות משמעות, צדקת!

ישראל רוט

א

“תלמד לחיות עם השיתוק”

מאת דוד יניב

א: "תלמד לחיות עם השיתוק"

נולדתי בתל אביב בשנת 1936, להורים שומרי מסורת שעלו לארץ מגרמניה. הם צמו ביום כיפור וחגגו את שאר החגים, אבל לא היו דתיים.

בתום מלחמת העולם השנייה נודע לאבי שאחיו, שתיים מאחיותיו, ובני משפחותיהם, נספו בשואה. הוא לקח את כל ספרי התנ"ך שהיו בבית ואת כל החפצים שהיה להם קשר – ולו גם הקלוש ביותר – לדת, והשליך אותם לפח. "איפה אלוהים?", הוא שאל. "למה הוא הרשה לדברים האלה לקרות?"

מאז גדלתי בבית אתאיסטי לחלוטין. אבא אפילו לא רצה לחגוג לי את בר המצווה שלי, אבל בסופו של דבר הרשה לנו לערוך את הטקס, אם כי הוא עצמו לא הגיע לשם. הוא לא היה מוכן לדרוך בבית הכנסת.

ב-1960 נשאתי לאישה את שילה, נערה דרום אפריקנית שהגיעה לארץ כתיירת עם אמה. עבדתי אז כמדריך טיולים ונהג אוטובוס. אמא של שילה נרשמה לשני טיולים שארגנתי, ובאחד מהם אמרה לי: "התינוקת שלי מחכה לי בחיפה. אני רוצה שתפגוש אותה". חשבתי שקצת מוזר שלאישה כל כך מבוגרת יש תינוקת, אבל כשהגענו לחיפה וראיתי את ה"תינוקת" שלה, הבנתי שבעצם מדובר בשידוך.

בירח הדבש שלנו נסענו לדרום אפריקה כדי להכיר את המשפחה של שילה ו...נשארנו שם למעלה מ-12 שנה. למדתי הנדסת קירור ומיזוג. במשך זמן מה שגשגו עסקיי בדרום אפריקה, עד שלקחתי על עצמי פרויקט ענק – למזג בניין גדול. התקציבאי ששכרתי לצורך חישובי עלויות, טעה בחישוביו, ואני פשטתי את הרגל. עורך הדין שלי אמר שאין טעם לתבוע את התקציבאי משום שהוא לא ביטח את עצמו.

אבל המצב לא השתפר. הכאב הלך והתגבר ואני נסעתי שוב לבית החולים. שוב ערכו לי צילומי רנטגן, ושוב שלחו אותי הביתה בטענה שלא נגרם כל נזק. נחתי במיטה שבועיים נוספים, עד שהכאב הפך לבלתי אפשרי. עד אז לא ידעתי אילו עֶצְמוֹת חזקות יש לכאב.

כדורי ההרגעה עזרו לי, אבל מהר מאוד חלפה השפעתם. בהדרגה העליתי את המינון, ובשלב מסוים לקחתי 50 כדורים ביום.

כך זה נמשך שלוש שנים. בכל בוקר היו הרגליים שלי רדומות. ידעתי שמשהו לא בסדר, אבל ידעתי שאין טעם לחזור לאותו בית חולים.

דרך חברים שהכירו מישהו שהכיר מישהו אחר, הצלחתי לבסוף להתקבל לבדיקות בבית חולים בתל אביב. הרופאים שם ערכו לי צילומים מקיפים יותר. כשהגיעו התוצאות, ניגש אליי מנהל המחלקה הנוירולוגית ואמר: "שתי חוליות שלך זזו ממקומן. אחת מהן נמחצה לגמרי ובשנייה חסרה חתיכה קטנה".

הוא נדהם כששמע שסבלתי כל כך הרבה זמן בלי טיפול נאות. "חייבים לנתח", פסק.

"מה הסיכונים שכרוכים בניתוח כזה?", שאלתי בחשש. "שום דבר רציני", ענה הרופא. "תוך עשרה ימים תחזרו הביתה כמו חדש".

זה נשמע נהדר, ולכן אמרתי: "לעבודה". התעוררתי מההרדמה. לא הייתה לי כל תחושה מהמותניים ומטה. קראתי לרופא של משמרת הלילה. "אני לא יכול לומר לך דבר", הוא הסביר. "חכה עד שיגיעו הרופאים שניתחו אותך".

וכך, על אף שפשטתי את הרגל, נאלצתי לסיים את העבודה, כי חתמתי על חוזה.

טעות ששיתקה אותי

החלטתי לחזור לארץ. העלייה לא הייתה קלה לשילה, אבל היא ידעה שזהו הצעד הטוב ביותר עבורנו ועבור שני בנינו, שהיו אז בני 8 ו-11. הייתי היחיד במשפחתי הקטנה שדיבר עברית. שכרנו בית במושב, ותכננו להישאר שם תקופה קצרה, עד ששילה והילדים ילמדו עברית ואני אמצא עבודה בתחום שלי. אבל כשהגיעה השעה לעבור לעיר הגדולה, הבנתי שהם אינם מרגישים כמוני. הם התאהבו בחיי המושב.

האמת היא שלא קל לעזוב מושב. אמנם אי אפשר לחסוך שם כסף משום שהתקציב החודשי של כל חבר הוא זעום – מספיק לקניית מצרכים. אבל חיים במושב פירושו, פטור מדאגות. כל צרכינו באו על סיפוקם. בשנה הראשונה עבדנו בכל מלאכה שהטילו עלינו במושב, משום שרצינו להכיר את שאר החברים. לקראת סוף אותה שנה נשלחתי לחלוב את הפרות. נהניתי מהעבודה ברפת, כי היה בה אתגר חדש עבורי, בעיקר משום שידעתי שמדובר במשהו זמני.

באחד הימים החלקתי בזמן החליבה על הרצפה הרטובה והשתטחתי על הגב. הכאב היה נורא. הבהילו אותי לבית החולים, ושם פתחו בסדרת בדיקות. טכנאי הרנטגן לא מצאו נזק משמעותי בצילומים שעשו לי, וסברו שפשוט קיבלתי מכה רצינית.

"לך הביתה, תנוח, קח כמה כדורי הרגעה ובעוד שבועיים הכול יעבור".

קטנה כדי שאוכל להיכנס לבית עם כיסא גלגלים. בשירותים הם התקינו ידיות, וכן באמבטיה ובמקומות נוספים בבית, כדי שאוכל להתרומם. הייתי אסיר תודה.

אבל האנשים הבריאים והפעילים שרחשו סביבי רק חידדו את הנכות שלי. שוב שקעתי ברחמים עצמיים, ובשלב מסוים נזקקתי לטיפול פסיכיאטרי. מעולם לא העליתי על דעתי שאזדקק לטיפול כזה. תמיד הייתי כל כך חזק, אבל הסיפור הזה הפך אותי לאדם שבור.

מהר מאוד נואש ממני הפסיכיאטר, כי לא הפסקתי לרחם על עצמי. הייתי כל כך אומלל. לא הייתי מסוגל לסלוח למנתח. בעצם לא הייתי מסוגל לסלוח לאיש.

המצב הזה הקשה מאוד על אשתי, וכבר התחלתי לחשוש שתעזוב אותי. אבל היא לא עשתה זאת. להפך, שילה כל הזמן ניסתה לחזק אותי, לומר שאינני צריך לדאוג ושהיא תישאר אתי בטוב וברע. אבל ניסיונות העידוד שלה רק הדאיגו אותי עוד יותר.

המושב הטיל עליי עבודה משרדית, וכל מי שעבד שם לצדי היה חביב במיוחד. אבל הנחמדות שלהם רק הרעה את ההרגשה שלי. הייתי בטוח שהם מתנהגים כך רק משום שהם מרחמים עליי. בתוך כל חגיגת הרחמים העצמיים הזו המשכתי לקוות שיום יבוא ואלך על רגליי.

באחד הימים קראתי כתבה על מישהו שנהג להניח את ידיו על חולים ולהעביר לגופם זרמים חשמליים ששיפרו את מצבם. המושב הציע לשלם עבור טיפול כזה. ואני נסעתי אל האיש. כלום לא קרה.

בסופו של דבר, אחרי שבע שנים של ניסיונות להיעזר בכל מיני אנשים ושיטות, הרמתי ידיים. רק אז קיבלתי את עצתם

למחרת בבוקר ניגש אליי הרופא שניתח אותי ואמר: "דוד אני נורא מצטער. יש לי חדשות רעות."
"על מה אתה מדבר?", שאלתי.

"קרתה טעות", הסביר. "אתה תישאר משותק כל חיך".
מסתבר שהרופא חתך עמוק מדי עם האזמל שלו ופגע בעצבים שמפעילים את שרירי הרגליים. איבדתי כליל את התחושה ברגל אחת, ונותרתי עם תחושה חלקית ברגל השנייה.

הייתי המום בהתחלה. אחר כך שקעתי ברחמים עצמיים. מה אעשה עכשיו? חשבתי. לפני הניתוח סבלתי מכאבים איומים אבל לפחות יכולתי ללכת. אילו רק יכולתי להחזיר את הגלגל לאחור. אני מעדיף לחיות עם הכאב. אבל כמובן שלא יכולתי לשנות דבר.

אדם שבור

האבחנה של הרופאים לגבי העתיד שציפה לי הסתכמה במשפט אחד קר: "תלמד לחיות עם השיתוק". זה היה כל כך קשה. שנאתי את כולם. האשמתי את כל העולם, והכי גרוע, שנאתי את עצמי. לא הייתי מסוגל לקבל את מה שקרה.

מבית החולים נשלחתי לבית לווינשטיין לצורך שיקום. האמת היא ששם השתפרה הרגשתי, כי כל הסובבים היו במצב הרבה יותר קשה משלי. הצוות הכין עבורי חישובים שחוברו לנעליים מיוחדות. בעזרת החישובים והקביים יכולתי להסתובב בלי כיסא גלגלים, אם כי זה לא היה פשוט.

שלושה חודשים וחצי מאוחר יותר חזרתי למושב, וגיליתי שהבית שלי השתנה כליל. חברים התקינו עבורי סוללה

התכנית שילמו לשחקנים תמורת הופעתם. חלק מהסיפורים היו פשוט מגוחכים. ובכל זאת מצאתי את עצמי מול הטל-וויזיה בכל יום בשתיים בצהריים – מאחורי דלת נעולה.

כעבור חודש סיפרתי על כך לאשתי. "שילה", אמרתי, "יש תכנית טלוויזיה שמראיינים בה אנשים שנרפאו מכל מיני מחלות משום שהאמינו בישו". הייתי בטוח שהיא תתרגז על כך, אבל היא אמרה: "אם הסיפורים האלה משפרים את הרגשתך, תמשיך לצפות". היא אפילו הציעה שאקליט את התכנית כדי שנוכל לצפות בה יחד בלילה.

בשלב מסוים בתכנית נהג, בן קינשלאו, אחד המנחים, לומר לצופים: "תתפללו אתי". בשלב זה בדרך כלל כיביתי את הטלוויזיה. לא רציתי לשמוע אנשים מתפללים לישו. הייתה לי תחושה שזה פשוט לא בסדר.

כמה חודשים מאוחר יותר, כשצפיתי בתכנית לבדי, נדמה היה לי שאצבעו של בן יוצאת מהטלוויזיה ופונה לעברי. "אתה?", הוא אמר, "מדוע שלא תתפלל אתי?" הייתי בטוח שהוא מדבר ישירות אליי. נבהלתי. לפתע מצאתי את עצמי מתוודה על חטאיי ומבקש מאלוהים לבוא ולשכון בלבי. התפללתי לאותו "ישו", שעד אז היה עבורי שם מלוכלך, ותו לא.

כשסיימתי להתפלל, לא האמנתי שזה מה שעשיתי. מה יקרה עכשיו? שאלתי את עצמי.

סיפרתי על כך לשילה ברגע שנכנסה הביתה. גם הפעם הייתה התגובה שלה חיובית יותר מזו שציפיתי לה. "אם אתה מרגיש טוב עם זה, תמשיך. אבל עשה לי טובה, אל תספר על כך לאיש. תשאיר את זה בינינו".

של המומחים, הפרופסורים והניורולוגים: "תלמד לחיות עם זה. אתה תישאר משותק כל חיך. מצבך לא ישתנה לעולם". אשתי ויתרה זמן רב לפניי: "בשביל מה לך כל ההתרוצצויות האלה?", שאלה. "תתרגל לרעיון. אתה תישאר משותק כל חיך. אני התרגלתי לכך, למה אתה לא מסוגל?" בשלב מסוים התרגלתי לרעיון. המשכתי לרחם על עצמי, אבל קיבלתי את העובדה שאני משותק. הבנתי שאיש לא יוכל לעזור לי, והחלטתי לנהל חיים נורמלים ככל האפשר.

מדוע שלא תתפלל אתי?

באחד הימים נשארתי בבית. חליתי בשפעת והייתי מאוד משועמם. בשעה שתיים בצהריים הדלקתי את הטלוויזיה. באותה תקופה היה לטלוויזיה הישראלית ערוץ אחד בלבד, ששידר רק בשעות הערב. מחוסר בררה צפיתי בתכנית ששודרה מלבנון, בערוץ הטלוויזיה של המזרח התיכון. "מועדון 700", כך קוראים לתכנית. השם עורר את סקרנותי. חשבתי שמדובר במופע בידור. אבל מהר מאוד הבנתי שמדובר בתכנית לא יהודית. אלא שהשעמום גבר עליי, וגם הסקרנות, ולכן המשכתי לצפות. הרגשתי שאני עושה מעשה אסור ומיהרתי לנעול את הדלת. לא רציתי שאשתי או ילדי יתפסו אותי על חם כשאני צופה בתכנית כזו. התכנית עוררה בי עניין משום שהיו בה סיפורים על אנשים שנרפאו מכל מיני מחלות.

באותו יום, כשצפיתי בה לראשונה, התראיינה אישה שנרפאה מסרטן. היא הראתה צילום רנטגן עם גידול בגודל של תפוז, וצילום שנעשה שלושה ימים מאוחר יותר ובו לא היה כל זכר לגידול. הייתי בטוח שהצילומים זויפו ושעורכי

זה כבר היה יותר מדיי בשביל שילה. התפילות האישיות שלי מול תכנית טלוויזיה לבנונית היו עניין אחד, אבל לעמוד בפני קהל שלם ולהתוודות בפניו על האמונה שלי בישוע – זה כבר היה עניין אחר לגמרי. היא כעסה שעשיתי את זה בלי להתייעץ אתה, אבל תוך כמה שבועות היא הבינה שאני נחוש בהחלטתי, והסכימה להתלוות אליי לפגישה של מאמינים יהודים.

זמן קצר אחר כך פתחה גם שילה את לבה, וביקשה מישוע לבוא אל חייה.

באחד הימים, כחמישה חודשים מאוחר יותר, צפיתי שוב ב"מועדון 700". המנחה, דאנוטה סוֹדֶרמן, אמרה לפתע: "יש מישהו (היא לא אמרה היכן הוא נמצא) שבמשך שנים סובל משיחוק בחלק גופו התחתון (ואכן זה היה מצבי במשך שבע שנים וחצי). הוא ירגיש תחושת חמימות שתזרום בגופו, ויירפא".

"אלוהים, בבקשה, עשה שזה יהיה אני", אמרתי. קיוויתי שמדובר בי, אבל דבר לא קרה. המשכתי להתפלל כי הבנתי שגם אם לא מדובר בי, כנראה שמישהו אחר עומד להירפא. באותו ערב, בשעה עשר בערך, שכבתי במיטה וקראתי בכתובים. לפתע הרגשתי מעין זרם חשמלי יוצא מעמוד השדרה לעבר בהונות רגליי. הרגליים שלי קפצו כמה פעמים לגובה של מטר בערך. מי שסובל משיחוק מכיר את התנועות הלא רצוניות שתוקפות לפעמים את האיבר המשותק. חשבתי שזה מה שקורה לי. אבל חלק מהקפיצות היו גבוהות במיוחד, וגם לא יכולתי להסביר את החשמל שזרם בגופי. בשלב מסוים פסקו הקפיצות ונרדמתי.

הייתי בטוח שאני היהודי היחיד בעולם שאי פעם אמר את התפילה הזו. אני חייב לקנות לעצמי תנ"ך עם ברית חדשה, חשבתי, ובהזדמנות הראשונה נסעתי לנצרת וקניתי את הספר.

מהר מאוד הבנתי שהאוצר שקיים בספר זה עולה פי כמה ממה שדמיינתי לעצמי. גיליתי שנבואות התנ"ך התגשמו בברית החדשה, והתחלתי לתהות מדוע אין עוד יהודים שמאמינים בישוע.

אתה תירפא!

ביום ראשון, בשעה שמונה בבוקר, נסעתי לקהילה הבפטיסטית באזור מגוריי. הגעתי מוקדם, כשהדלתות עדיין היו סגורות. מסביב נשמעו פעמוני כנסיות.

עמדתי לעזוב כשלתע צעד לעברי גבר ערבי והציג את עצמו כרועה הקהילה. בהתחלה הוא פנה אליי בערבית ואחר כך עבר לאנגלית, משום שלא הבין עברית. הוא נדהם כששמע את הסיפור שלי. "במשך שנים ניסינו לספר ליהודים על ישוע ולגרום להם להאמין בו, והנה אתה בא לכאן בעצמך", אמר האיש. "זוהי הפעם הראשונה בחיי שדבר כזה קורה לי". האיש הזמין אותי להצטרף לאספה. חשבתי שארגיש זר כיהודי בקהילה ערבית, אבל זה לא היה כך. באותו יום חוויתי לראשונה את אהבתו של ישוע.

בסוף האספה הזמין רועה הקהילה אל קדמת האולם את כל מי שרצה לפתוח את לבו בפני ישוע. עשיתי זאת, ומצאתי את עצמי חוזר על אותה תפילה שהתפללתי מדי יום ביומו במשך ארבעה חודשים וחצי מול מסך הטלוויזיה שלי, אלא שהפעם התפללתי מול קהל שלם של עדים.

חלקם חשבו שצילומי הרנטגן הישנים שהבאתי בעצם אינם שלי ואני משקר. עד היום, כשהרופאים מסתכלים בצילומים הישנים הם אינם מבינים איך ייתכן שאני הולך. בסוף הבדיקה אמרו כולם: "זהו נס רפואי".

"מה פתאום?", אמרתי, "לא מדובר בנס רפואי. ישוע הוא שחולל את הנס".

"איזה יהושע?", הם שאלו, כי חשבו שמדובר בפיזיו-תרפיסט או באיזה חבר.

"ישוע המשיח", עניתי. זה היה יותר מדיי עבור הרופאים. הם לא רצו לשמוע מילה נוספת על אותו "ישוע". הם לא האמינו שהיה לו קשר כלשהו להחלמתי.

גם בברית החדשה מסופר על אנשים שראו את ישוע מחולל נסים לנגד עיניהם, ובכל זאת לא האמינו. חלקם אפילו האשימו אותו בכך שהוא עובד בשירותו של בעל זבוב, השטן.

הרופא שטיפל בי הורה לי להוריד את משענות המתכת ולהיעזר זמן מה בקביים עד שיתחזקו רגליי. בהדרגה למדתי ללכת מחדש. למדתי לכווץ על ברכיי, שלא הרגישו דבר מאז התאונה, ולהודות לאלוהים על הנס שחולל בחיי.

אבל אלוהים עדיין לא סיים את עבודתו. הרופאים אמרו שהשרירים ברגליי התנוונו ושלעולם לא יצמחו מחדש. ואילו אלוהים יצר מחדש את השרירים האלה, והיום הרגליים שלי הן נורמליות לחלוטין.

אתם חייכים לעזוב

חברי המושב הגיבו כמו הרופאים. הם ראו אותי הולך ככל האדם, אבל התקשו לקבל את ההסבר שלי על כך

למחרת בבוקר התיישבתי במיטתי ונעזרתי בידיי כדי להוריד את הרגליים לרצפה, כפי שנהגתי לעשות במשך שנים. אבל ברגע שנגעתי ברגליים הבנתי שיש בהן תחושה! רגע אחד, זה מאוד לא רגיל! חשבתי. נגעתי בכל אותן נקודות שאיבדו תחושה לפני שנים, והבנתי שאני מרגיש את המגע!

"שילה", צעקתי, "בשם אלוהים, שילה, בואי! התחושה ברגליים שלי חזרה!"

"בטח", היא אמרה בלגלוג. "תשכב רגע ותעצום את העיניים, תן לי לבדוק אותך".

שילה לקחה מחט והחלה לדקור אותי. "איפה דקרתי עכשיו?", שאלה, ואני אמרתי לה. שילה המשיכה לדקור אותי בכל מיני מקומות ברגליי, ובכל פעם אמרתי לה את המיקום המדויק. מרגע לרגע גברה ההתרגשות שלה. נסעתי מהר למוקד הרפואי שבמושב, ונכנסתי לרופא. נעלתי את הנעליים המיוחדות שלי משום שלא ידעתי מה בדיוק קרה לי, וממילא אחרי שנים ארוכות של שיתוק, לא תיפקדו שרירי הרגליים שלי. לאחר שרופא המושב בדק אותי ונדהם גם הוא מהממצאים, הבנתי שקרה לי נס. הרופא שלח אותי לבית החולים כדי לבדוק את הרפלקסים שלי. כבר עשיתי את הבדיקה הזו כמה פעמים בעבר, וכמובן שהתוצאות היו תמיד שליליות. אבל באותו יום הרפלקסים שלי הגיבו היטב לבדיקה, והרופא שבדק אותי בבית החולים ביקש שאשוב כעבור שבוע לבדיקה נוספת. שבוע אחר כך נפגשתי עם 25 רופאים, נוירולוגים ומנתחים מרחבי המדינה. ביניהם היה גם הרופא שניתח אותי. הם בדקו אותי, אבל לאיש מהם לא היה הסבר הגיוני למה שקרה. לדעתם, הדבר היה בלתי אפשרי.

ימים להתארגן. איש מחברי המושב שהתגוררו בו במשך 16 שנה לא עזר לנו לארוז. אילולא פתח לנו אלוהים מוצא כלשהו, היינו מוצאים את עצמנו ברחובות, חסרי כול. אבל האלוהים שאנחנו משרתים הוא אלוהים חי! בכנס שבועות נתן לי מישו מעטפה, וכשפתחתי אותה מצאתי בפנים מלגה לבית ספר משיחי בדאלאס, טקסס, וגם כרטיסי טיסה. אשתי ואני סיימנו את לימודינו במאי 1989, ועל פי הדרכתו של אלוהים עברנו לסיאטל, שם אנחנו מתגוררים היום. ההחלמה שלי מחזיקה מעמד זה למעלה מעשר שנים, והאמונה שלי הולכת וגדלה מדי יום ביומו. אנחנו מתכננים לשוב בקרוב לישראל ולהפיץ בה את הבשורות הטובות על המשיח האמתי שמושיע ומרפא!

מפיו של ישראל רוט

קראתי בתורה שאלוהים מרפא חולים, אבל בכל 30 השנה שבהן הלכתי בקביעות לבית הכנסת לא ראיתי אפילו איש אחד נרפא. בטלוויזיה ראיתי מדי פעם את אותם "מחוללי נסים" שריפאו אנשים, וחשבתי שמדובר בזיוף לשמו. אבל היום אני יודע שזיוף מוצלח בעצם מעיד על כך שהדבר האמתי אכן קיים.

התלמוד, וגם הברית החדשה, מספרים על נסים רפואיים שהתרחשו כאשר המאמינים בישוע התפללו לאלוהים. התלמוד עשה את זה כדי להזהיר את היהודים מפני היהודים

שישוע הוא שחולל את הנס. הם בחרו להאמין שמדובר ב"נס רפואי".

עד מהרה ידעו כל חברי המושב שאני מאמין בישוע. הוועד הזמין אותי לישיבה מיוחדת והודיע לי חד וחלק: "אנחנו מצטערים אבל אתם חייבים לעזוב. אנחנו לא רוצים שנוצרים יגורו במושב".

אותו מושב קשור לארגון "בני ברית" בניו יורק, והחברים חששו כנראה שיאבדו את מקור המימון שלהם, אם לא יגרשו אותי מתחומם.

"אינני נוצרי, אלא יהודי שמאמין במשיח", קבעתי, "ואני לא יכול לשתוק אחרי כל מה שקרה לי. יש ברחבי העולם הרבה משיחיים שמחכים לשמוע את הסיפור שלי".

חברי הוועד הבינו שאם יגרשו אותי מהמושב, יתעורר גל מחאה ציבורי, שעלול להסב להם נזק חמור יותר מהנזק שייגרם אם אשאר. הם החליטו להתיר לנו להתגורר במושב, בתנאי שנבטיח לא לדבר עם איש על אמונתנו.

הסידור הזה עבד עד מאי 1988, עד לכנס שבועות שהתקיים באותה שנה בירושלים. היה זה הכינוס הגדול ביותר של מאמינים בישוע, שהתקיים בישראל ב-2,000 השנה האחרונות. אני חושב שכל העיתונים הירושלמיים בעברית פרסמו את הסיפור שלי, לאחר שכתביהם שמעו אותו במהלך הכנס.

כשחזרתי למושב אמרו לי חברי הוועד: "הבטחת לא לדבר על אמונתך, אבל התמונה שלך מופיעה בכל העיתונים. 'בני ברית' יפסיקו להזרים אלינו כספים. אתם חייבים לעזוב!" באספה הכללית הבאה נערכה הצבעה בענייננו. ברוב קולות הוחלט שעלינו לעזוב את המושב, וניתנו לנו עשרה

לחשוב בעצמך

המשיחיים, וכדי שלא ייתנו להם להתפלל למענם (תוספתא חולין ב כב-כג).

זוהי מחמאה שמגיעה אלינו מהדלת האחורית! אותם רבנים הכירו בכך שלתלמידיו היהודים של ישוע הייתה יכולת לרפא חולים בשמו, ושמי שנרפא בזכות תפילותיהם "עלול" להאמין בו. בישעיהו נג 4-5 מסופר שהמשיח ירפא את כל חוליינו:

אָכֵן חָלִינוּ הוּא נִשָּׂא, וּמְכַאֲבֵינוּ סְבָלָם. וְאֶנְחָנוּ
חֲשַׁבְנָהוּ, נִגְוַע מִפֶּה אֱלֹהִים וּמַעֲנֶה. וְהוּא מְחַלֵּל
מִפְּשָׁעֵנוּ, מְדַכֵּא מַעֲוֹתֵינוּ, מוֹסֵר שְׁלוֹמֵנוּ עָלֵינוּ,
וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ.

המאמינים הראשונים זכו לראות אנשים נרפאים לנגד עיניהם, בזכות שמו של ישוע. אלוהים אינו משתנה לעולם, ולכן גם אני זכיתי - מאות שנים מאוחר יותר - לראות אנשים נרפאים בשמו, וביניהם אמי, שנרפאה עוד לפני שהאמינה.

ב

אין זה המקום לילד יהודי טוב

מאת יונתן ברניס

ב: אין זה המקום לילד יהודי טוב

גדלתי וחונכתי בבית יהודי מסורתי. אני מתייחס לעצמי כיהודי תרבותי, יהודי של חגים. נהגנו כמשפחה לפקוד את בית הכנסת במועדי ישראל והתכנסנו יחד כמשפחה מורחבת בחגים כמו פסח, ראש השנה ויום כיפור.

הוריי אילצו אותי, נגד רצוני, להשתתף בשיעורים בעברית ובנושאי דת. אז, בעוד חבריי היו משחקים בחוץ בימי שלישי וחמישי אחרי הלימודים, אני למדתי עברית בבית הכנסת כשלב הכנה לחוויה הגדולה ביותר שאותה עובר כל נער יהודי – קריאת פרשת בר המצווה שלי. ואז בגיל 13, נכנסתי לגיל מצוות, לגיל הבגרות. בשלב זה חשו הוריי שהם מילאו את אחריותם, ואפשרו לי לבחור אם להמשיך את לימודי בבית הכנסת או להפסיקם. אני, מבחינתי מיציתי את בית הכנסת ואת לימודי העברית ולכן פרשתי מבית הכנסת וביקרתי שם רק בחגים.

כשאני מסתכל בדיעבד על הדברים שלמדתי במהלך חיי, אני מודה שהמורשת שלי בהחלט עשירה. למדתי כל מה שאפשר ללמוד על אבות האמונה היהודית, אברהם, יצחק ויעקב ולמדתי על ייעודו של העם היהודי. לימדו אותי שאנחנו היהודים, עם סגולה, עם נבחר שמנהל מערכת יחסים מיוחדת עם אלוהים. אבל בעצם אף פעם לא הבנתי את זה באמת. אני זוכר שנהגתי לשאול את המורים: "אנחנו העם הנבחר, נכון? אז לשם מה בעצם נבחרנו?". אחת המורות אמרה לי שנבחרנו להיות רדופים. מהתשובה הזאת לא ממש התלהבתי.

אני זוכר שלימדו אותי על משה, על המפגש המיוחד שהיה לו עם אלוהים ליד הסנה הבוער ועל שהוציא את בני ישראל ממצרים. למדתי שחג הפסח הוא החג המשמעותי ביותר

הבנתי שכל מי שאינו יהודי, הוא נוצרי. לא ראיתי שום הבדל בין גוי לנוצרי – מבחינתי כל הגויים היו נוצרים.

גדלתי עם התפיסה של "הם ואנחנו". מצד אחד, לנו כיהודים היה את אלוהי אברהם, יצחק ויעקב ומצד שני הייתה הנצרות. מבחינתי היה מוסד הדת היהודית ומוסד הדת הנוצרית. לנצרות היו שלושה אלים. האל המרכזי שלהם, כפי שהבנתי אז, היה ישוע (שם פרטי) המשיח (שם משפחה). כל זה בלבד אותי מאוד.

כילד מתבגר, ביקרתי עם חבר בכנסייה קתולית. הכומר עמד מאחורי הזוכן כשעשן הקטורת אופף אותו. שם גם ראיתי פסל של ישוע המשיח ועוד כמה אלים סביבו. הילד היהודי הטוב הזה, לא הבין הרבה...

ידעתי שלנו היהודים היה את המקדש וכיום את בתי הכנסת, ולנוצרים יש את הקתדרות, הכנסיות והמנזרים. לנו יש מגן דוד (גם על דגל ישראל) כסמל העם, ולנוצרים יש את הסמל שלהם, את הצלב. שום קשר בין השניים. לימדו אותי שהספר שלנו הוא התנ"ך: התורה, הנביאים והכתובים שאותו מכנים הנוצרים "הברית הישנה", ושהספר שלהם הוא הברית החדשה – הספר של הנוצרים.

על פי השקפתי, לשתי הדתות האלה לא היה דבר במשותף מלבד דבר אחד – הם אימצו ללבם את הספר שלנו. דווקא שמחתי על כך. אני לא האמנתי בספר של הנוצרים, אבל הנוצרים האמינו בספר שלי, בספר היהודי. גדלתי מתוך אמונה במועדי ישראל, חגגנו את ראש השנה, יום כיפור, חג הפסח, חנוכה ואת כל יתר החגים היהודיים.

הנוצרים חגגו את חג המולד, התענית (שלפני הפסחא) ואת חג הפסחא. אנחנו אכלנו מצות, גפילטעפיש וקרפלך

שאנחנו חוגגים, שאירוע הפסח הוא בעצם קו פרשת המים בהיסטוריה היהודית. אני זוכר אפילו שישבנו כמשפחה סביב השולחן וסיפרנו את סיפור יציאת מצרים. שמעתי כל מה שאפשר לשמוע על אלוהי ישראל. אבל לא שמעתי איך אוכל באמת להכיר אותו. לא פעם שאלתי מיהו בכלל אלוהים, ואף מורה לא יכול היה לענות לי על השאלה. חבל, כי באותה תקופה פחדתי מאוד מהמוות.

ניגשתי לרב שלי ושאלתי, "רבי, מה קורה אחרי המוות?" הרב ענה לי ארוכות וסיפר לי על האיש שטיפס על הר ולא הצליח לראות את הצד השני. כשהגיע, בסופו של דבר אל הפסגה, ראה את הצד השני. עזבתי את משרדו של הרב כשאני המום מחכמתו, אבל לא היה לי שום מושג למה בעצם התכוון. עכשיו הייתי עוד יותר מבולבל. שנים אחר כך, כשנוכרתי במפגש עם הרב, הבנתי שהרב לא ידע איך לענות לשאלה שלי. הוא היה גאה מדיי כדי להודות בכך.

עוד מאז ילדותי למדתי את תפילת "שמע" שנלקחה מספר דברים 4: "שמע ישראל, ה' אלוהינו, ה' אחד". לימדו אותי, שעל היהודים מוטלת האחריות לגלות לעולם את אלוהי האמת, האחד והיחיד. הבנתי שעל זה אנחנו צריכים להיות גאים. כמשפחה, האמנו באלוהי אברהם, יצחק ויעקב, באלוהי ישראל. מאז שהייתי פעוט זוחל על ארבע, שיננתי את התפילה הזאת, ההכרזה המרכזית ביהדות.

למרות כל זאת, גם הבנתי טוב יותר במה היהודים לא מאמינים. הבנתי שיהודים לא מאמינים בישוע. את העובדה הזאת הבהירו לי בצורה שלא משתמעת לשתי פנים. לימדו אותי שהנוצרים היו אחראיים לשואה, למסעות הצלב, לפוגרומים, לכל הרדיפות הקשות שעבר העם היהודי. אני

שמחה – שמחה שאני לא זכיתי לה. היו ימים שבהם הייתי שמת, והיו ימים שהייתי אומלל. הוא תמיד היה שמת. אבל בעיקר התרשמתי שהוא התהלך בתחושה של שליחות, בתחושה שיש לחייו יעד ומטרה. הוא ידע מהיכן בא ולאן הוא הולך. הוא ידע שאלוהים הביא אותו לעולם הזה למטרה מסוימת. הוא לא פחד מהמוות. עובדות אלה השפיעו עליי עמוקות, הן משכו אותי.

המאמן הזה החל לחלק עמי את הבשורה והזמין אותי לאחת הפגישות שקיים במסגרת "חיים של צעירים" עם תלמידי התיכון. חשבתי, למה לא? יש כמה בנות יפות בסביבה. נראה היה לי טבעי מאוד ללכת. זמן קצר אחר כך הוא הזמין אותי למחנה שהקימה אותה קבוצה בפלורידה. הלכתי בגלל סיבה אחת בלבד – זה היה בחינם. חשבתי לעצמי, אלך לדיסניוורלד ואסתובב לי שם בין החופים, חינם אין כסף. יופי של עסקה!

אז ירדתי אתם לפלורידה והכול התנהל נהדר. ממש נהניתי – עד שהבנתי שחלק מהעסק הזה היה להקשיב בכל ערב לדובר אורח. אחד מהדוברים החל לדבר על ישוע – אלוהי הנוצרים. לראשונה התפתלתי בכיסא בחוסר נוחות נורא. אבל עם הזמן, דבריו עוררו בי עניין.

התפעמתי מהסיפורים על האיש הזה, ישוע. התפעלתי מכך שהלך על המים, ריפא חולים, הקים מתים, ובאופן על טבעי, גם סיפק מזון להמונים. חשבתי לעצמי שזה דווקא מעניין. שמת לי לב שהמסר הזה היה שונה מכל מסר אחר ששמעתי בבית הכנסת. הדברים שלמדתי בבית הכנסת נכנסו לי לראש, כידע, אבל כששמעתי את האיש הזה מדבר, משהו חדר ללבי. משהו בלבי נרעש, משהו נמשך. נדהמתי

והם אכלו ביצי פסחא, ארנבוני שוקולד, וקישטו עצים. לנו הייתה את החנוכייה שהדלקנו בחג החנוכה, ולהם היה תינוק באבוס. מצד אחד ראיתי תמונה של האלוהים הנוצרי תלוי לנצח על צלב, ומצד שני, במהלך חג המולד הפך האלוהים הזה גם לתינוק נצחי. כל זה היה מאוד מבלבל. לנו היו רבנים ולהם כמרים ונזירים. לנו הייתה הדת שלנו ולהם את שלהם, וביניהן הייתה תהום או אולי חומה. מכל מה שלמדתי היה ברור, יהודים לא מאמינים בישוע. היהדות והנצרות היו שתי דתות שונות, בלי דבר משותף ביניהן. השתיים לעולם לא יוכלו להיפגש. זוהי תפיסת עולמם של רוב היהודים, וכך גם אני חונכתי להבין ולהאמין. ידעתי שנוצרים הם עם "מסוכן". בתיכון, הנוצרים והנצרות קראו תיגר רציני ביותר על הדעות הקדומות שהיו לי. העוזר מאמן של קבוצת ההיאבקות שלי היה שונה מכל אדם שאי פעם פגשתי. מלבד היותו מתאבק אמריקני הוא היה חלק מקבוצה שנקראה "אתלטים בפעולה" (Athletes in Action) ועמד בראשה של קבוצה שפעלה בקרב תלמידי תיכון שנקראה "חיים של צעירים" (Young Life).

האיש הזה תמיד חיך. לא הבנתי למה. לא משנה מה אמרו לו אנשים או אילו הערות העירו לו, הוא תמיד חיך. השמועה רצה מהר מאוד בין כותלי בית הספר: "התרחקו מהאיש הזה; הוא אחד מהנוצרים שנולדו מחדש".

בשלב זה אני כבר הייתי משוכנע שכל הנוצרים שנולדו מחדש הם צבועים. אני ידעתי שהם אנשים מסוכנים שאנחנו צריכים להתעלם מהם. אבל היה משהו באיש הזה, משהו שלא הצלחתי לפענח. ראשית, אני לא יכול להתכחש לעובדה שהוא היה האיש הנחמד ביותר שפגשתי מעודי, איש מלא

להרוויח כמה שיותר כסף, כמה שיותר מהר. לאלוהים, מכל מקום, היו תכניות אחרות.

שם, במהלך לימודיי, ניסיתי לראשונה סמים, מדיטציה וכתות. סמים "מרחיבי דעת" והממד העל טבעי היו העיסוק העיקרי שלי במהלך לימודיי, ותפסו את רוב שעות הפנאי שלי. כל זה השתנה באופן קיצוני אחרי שעלמה צעירה שהכרתי כמעט מתה משימוש בסמים. היא הפסיקה להגיע לשיעורים. היא הפסיקה להקפיד על המראה החיצוני שלה. בכל פעם שראיתי אותה היא נראתה רע יותר מהפעם הקודמת – עיניים אדומות, ידיים רועדות ושער פרוע. אני לא יכולתי לעשות דבר כדי להוציא אותה מגיא הצלמוות שבו הייתה, איש לא יכול היה לעזור לה. הקשר שלי אתה הלך והתרופף כי לא יכולתי לראות איך היא הורסת את עצמה. בסופו של דבר, הקשר בינינו נותק.

אתם יכולים לדמיין כמה המום הייתי כשנתקלתי בה בקמפוס יום אחד כשהיא נראית טוב ולגמרי בריאה. עיניה נצצו. כשראתה אותי השמחה בעיניה גברה עוד יותר. היא הייתה שונה, לגמרי. "נולדתי מחדש!"

לפני שבכלל הקדשתי מחשבה למה שאמרה, שאלתי בפליאה: "מה קרה לך?". היום אני מבין שזה היה חסר נימוס מצדי, אבל ממש לא יכולתי לעצור את עצמי. נראה היה שהיא קמה מן המתים.

"נולדתי מחדש", אמרה.

"נולדת מאיפה?", שאלתי.

"נולדתי מחדש", צחקה. "ישוע הוא אדון על החיים שלי עכשיו, על הלב שלי". מהמבט המבולבל שעל פניי היא

ממה שקרה, לא ידעתי מה לעשות עם זה. בשלב מאוחר יותר, הצטרפתי לעוד מחנה כזה. שוב נמשכתי. הדובר עודד את אלה שלא קיבלו את ישוע אל לבם לבקש מאלוהים להתגלות אליהם. הוא הדריך אותנו למצוא מקום מבודד שבו נוכל להתפלל.

נתקלתי בבעיה עמוקה. מעולם לא התפללתי בלי הסיזור. ידעתי לקרוא עברית וידעתי לשנן את התפילות שבסיזור, אבל לא ידעתי איך להתפלל לאלוהים מהלב. אז ישבתי לצד הנחל והסתכלתי על השמים היפים והזוהרים באלפי כוכבים, בלי לדעת איך להתפלל לאלוהים. אמרתי: "אלוהים, אני מאמין שאתה אמת, ואף פעם קודם לכן לא דיברתי אליך, אבל עכשיו אני מדבר אליך. אני באמת רוצה להכיר אותך. האם ישוע הוא באמת מה שהם מספרים עליו, בבקשה הראה לי. אני באמת רוצה לדעת. אמן". חזרתי למקום המפגש וראיתי שכמה מחבריי הכריזו על אמונתם בישוע. ראיתי את חייהם משתנים לנגד עיניי. אבל הייתה שם בעיה. משהו בתוכי אמר לי, זה נכון, אבל משהו אחר אמר לי שאני יהודי, ושיהודים לא מאמינים בישוע. בסופו של דבר, הקשר ביני לבין המאמן התנתק ואיבדתי כל עניין בישוע.

שינוי בתכנית

אחרי שסיימתי את לימודיי בתיכון, עמדה לנגד עיניי מטרה אחת – להיות איש עסקים עשיר. רציתי להרוויח מיליון דולר לפני גיל 30, להטביע את חותמי בעולם כתעשיין בינלאומי ולצאת לגמלאות כמולטימיליונר. אז פניתי לאוני-ברסיטת באפלו כדי להוציא תואר במנהל עסקים ולהתחיל

סוער וגשום נורא. בשעה שהגעתי לקבוצת הבית הייתי ספוג מים עד שד עצמותיי.

אשתו של מנהיג הקבוצה המארכת נתנה לי בגדים להחלפה בשעה ששמה את בגדיי הספוגים לייבוש במייבש – תהליך שנמשך כל הערב. לא יכולתי לעזוב בלי הבגדים שלי! נראה היה שהלימוד נמשך שעות, למרות שארך מקסימום שעה וחצי. הייתי אומלל. הרגשתי שאני לגמרי לא שייך, והייתי בטוח שכל המשתתפים מודעים לגמרי לתחושת חוסר הנוחות שלי. אני בטוח שההרגשה הזאת מוכרת גם לאחרים – זו הרגשה לא נעימה. בנוסף לכך, פנה אליי המנהיג בסיום השיעור, ובמבטא גרמני מובהק הזמין אותי לסלון לכמה דקות. אתה יכול לתאר לעצמך את התחושה הנוראית שאחזה בי כשקרא רק לי במבטא גרמני שכזה. הרי, אחרי הכול, האמנתי כל חיי שהעולם מחולק לשתי קבוצות: יהודים ונוצרים גויים. האמנתי שהגויים לא ממש אוהבים אותנו, ובגלל השואה, בעיקר גויים גרמנים. בתת מודע, פחדתי מכל הגרמנים והרגשתי שאני עומד בכבשן האש.

למרות זאת, התלוויתי אליו לסלון וישבתי על הספה לצד אדם אחר שהצטרף אלינו. הוא הניח על ברכיי ספר בריתות והדריך אותי לקרוא מרומים ג 23: "כי הכול חטאו ומחוסרי כבוד אלוהים המה". מעניין. ידעתי שאני חוטא משום שצרכתי סמים וגם סחרתי בהם, אבל הייתה זו הפעם הראשונה בחיי שהייתי מודע לנתק שלי מאלוהים. אז הוא המשיך וקרא אתי מרומים ו 23: "כי שכר החטא הוא מוות, אבל מתנתו של אלוהים היא חיי עולם במשיח ישוע אדוננו".

הבינה שלא הצלחתי להבין את הקשר, אז היא המשיכה לספר לי, בהתלהבות רבה. היא סיפרה שהיא פנתה לישוע, נתנה לו את חייה, והוא שחרר אותה מההתמכרות שלה. היא סיפרה שהוא לקח ממנה את הצורך לסמים.

רגע אחד הייתה מכורה חסרת תקנה, ורגע אחרי לא היה לה כל צורך בסם.

לא יכולתי להתכחש למראה עיניי, אבל לא רציתי לקבל את מה שאמרה לי. חשבתי לעצמי שאם זה עבד בשבילה, נהדר. לי יש תכניות אחרות. כל מה שרציתי זה להתרחק ממנה וללכת. תוך עשר דקות כבר לא הייתי שם.

גם אז, לא ממש הצלחתי להתרחק. במהלך השבועות שלאחר מכן היא התקשרה אליי בכל יום ושאלה אותי שאלות כמו: "האם אתה בכלל יודע למה אתה כאן, בעולם הזה?", "האם אתה יודע לאן תגיע אם תמות עכשיו?"

בהתחלה, ניסיתי לסלק אותה מעליי בנימוס, אבל התחלתי לחוש לחץ מסוים. השאלות שלה רדפו אותי. "למה אני כאן בכלל? לאן אגיע אם אמות?" המילים שלה השאירו עליי רושם עמוק משום שלא היה כל ספק שקרה לה משהו עצום. היא לא אותו אדם שהכרתי.

אין זה המקום לילד יהודי טוב

אחרי אין ספור הזמנות, הסכמתי, בסופו של דבר, להצטרף אליה ללימוד הכתובים במסגרת קבוצת בית. בשנייה שנכנסתי לחדר, רציתי להסתובב ולברוח. באמת, לא היה זה המקום שילד יהודי טוב צריך להיות בו – בעיקר אחד שעדיין השתמש בסמים. אבל לא יכולתי לעזוב. אז, הרכב שהיה ברשותי היה אופנוע סוזוקי 750. אותו לילה היה

מה עושים גיבורים יהודיים בספר של הנוצרים?

במהלך הימים שאחרי, פיתחתי רעב עצום לכתובים, אבל לא היה לי ספר בריתות ולא ידעתי מהיכן אוכל להשיג אחד. במיוחד רציתי לקרוא את הברית החדשה, אבל איפה נשמע שילד יהודי טוב ניגש לחנות ומבקש ברית חדשה? לא יכולתי לפנות לחבריי בעניין – כולם צרכו סמים. לא יכולתי ללכת לרב – כי הרי לו בוודאי אין ברית חדשה. לא ידעתי שספר הבריתות הוא רב המכר של כל הזמנים ושיכולתי לקנות אותו כמעט בכל חנות כלבו או אפילו בית מרקחת! אבל... אז נזכרתי שמאמן ההיאבקות שלי נתן לי בזמנו ספר בריתות ואמר לי שיום אחד אצטרך אותו. אז זרקתי את הספר לאיוו קופסה בארון הבגדים שלי ולגמרי שכחתי ממנו.

עליתי על האופנוע שלי, נסעתי 30 ק"מ לבית הוריי, עליתי לחדרי וחפרתי בקופסה שהייתה בארון הבגדים שלי, עד שמצאתי את ספר הבריתות. יצאתי מהבית בלי להגיד "שלום" או "להתראות" ונסעתי אל החדר שלי במעונות. שם טרפתי את הכתובים, זלתי אותם. לא שבעתי. אני לא יודע מה ציפיתי למצוא בברית החדשה. תמיד התייחסתי לספר כאל ספר נוצרי ולא חשבתי שאמצא שם קשר למה שלמדתי כילד בבית הכנסת.

אתה יכול רק לתאר את ההלם שתקף אותי כאשר שקעתי אל תוך בשורת מתי ומיד נתקלתי בהתייחסויות לאברהם, משה, דוד ולגיבורים היהודיים האחרים שעליהם למדתי כילד. לא הצלחתי להבין מה עושים הגיבורים היהודיים הנפלאים האלה בספר של הנוצרים. האם קיים יקום מקביל? האם יש שני אברהמים – אברהם נוצרי ואברהם יהודי שהוא אבי האומה היהודית? האם יש דוד נוצרי ודוד יהודי? ומה

ברגע זה חוויתי משהו שאני יכול לתאר רק כחוויה על טבעית. אמנם לא ראיתי חזון ולא שמעתי קולות מהשמים, אבל אינני יודע איך לתאר את מה שקרה לי. החדר נעשה חם ובהיר בצורה חריגה. הזעתי נורא, ואני יכול לומר בכנות שהרגשתי שלספה שעליה אני יושב היו ידיים שיצאו ממנה כדי לאחוז בי, להחזיק אותי במקום.

לראשונה התחלתי להתמודד עם הנתק שהיה לי מאלוהים שאהב אותי, את יונתן ברניס, סטודנט בן 20! ממש באותו זמן גם נאבקתי בהבנה מולדת שהכיוון החדש הזה משמעו נטישת מטרותי ושאיופתיי. כשאני חושב על האירוע הזה, 30 שנה אחרי, אני בטוח שנוכחות אלוהים הייתה שם בחדר באותו הערב, ואחזה בי. לאלוהים הייתה תכנית לחי, תכנית שהייתה שונה לגמרי מזו שהייתה לי, והוא התכוון שאניח את התכנית שלי בצד ואלך אחריו.

הרגשתי את כובד החטא שלי. אז הדריך אותי האיש להתפלל תפילה פשוטה שבה אני חוזר בתשובה מחטאיי ומזמין את ישוע אל לבי. בשלב זה הרגשתי כל כך לא נוח, ובתוכי התנהלה מלחמה ממש. הייתי מוכן להתפלל כל תפילה ולו רק כדי לצאת מהבית הזה. התפילה לא הייתה רהוטה במיוחד, אבל הייתה זו תפילת חרטה כנה. כשסיימתי להתפלל, האור והטמפרטורה בחדר חזרו לקדמותם, המל-חמה הסתיימה וגם הספה שחררה אותי מאחיזתה. אז גם אשתו של המנהיג החזירה לי את בגדיי יבשים ומקופלים. הייתי חופשי ללכת. הייתה זאת חוויה מוזרה.

אחת הנבואות האהובות עליי כתובה בירמיהו לא 31-34:

הִנֵּה יָמִים בָּאִים, נְאֻם יְהוָה, וְכָרַתִּי אֶת בַּיִת יִשְׂרָאֵל
וְאֶת בַּיִת יְהוּדָה בְּרִיַת חֲדָשָׁה.

ירמיהו לא 31

זוהי הבטחה לכל צאצאי אברהם, יצחק ויעקב, למרות החלוקה לשני שבטים.

לֹא כְּבְרִית, אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת אֲבוֹתֵם, בְּיָוֶם הַחַזְזִיקִי
בְּיָדְכֶם, לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁר הִמָּה הִפְרוּ אֶת
בְּרִיתִי, וְנֹאכְזֵי בְּעֵלְתֵי כֶּם נְאֻם יְהוָה.

ירמיהו לא 32

כשירמיהו מדבר על ברית "אבותם", הוא בבירור מתייחס לברית משה, לתורה. רוב היהודים בימינו עדיין מאמצים אל לבם את ברית משה שעליה מדובר כאן. אבל ירמיהו מנבא כאן על ברית חדשה יותר, על ברית שאיננה מקובלת עדיין על רוב הקהילה היהודית. אלוהים אומר בפסוקים אלה שהסיבה שכרת ברית חדשה היא משום שהם "הפרו את בריתי ואנוכי בעלתי בם". אם כך, היהודים קיבלו ברית חדשה משום שלא הצליחו לקיים את הקודמת. במקום לדחות את העם היהודי על הפרת הברית, אלוהים מציע להם ברית חדשה. האם אתה רואה את מה שאני רואה? עכשיו הסתכל על פסוקים 33-34:

כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרֹת אֶת בַּיִת יִשְׂרָאֵל אַחֲרַי
הַיָּמִים הֵהָם, נְאֻם יְהוָה, נְתַתִּי אֶת תּוֹרָתִי בְּקִרְבְּכֶם,

בנוגע לכל יתר הגיבורים היהודיים? האם יש יצחק יהודי ומקבילה נוצרית שלו? אולי הם בכלל התנצרו, ואיש לא אמר לוי? המוח שלי התנדנד בלי מנוחה. המשכתי לקרוא וגיליתי שישוע לא היה האלוהים של הנוצרים, כי אם, ישוע, משיח ישראל. כמעט צחקתי בקול רם כשהבנתי שישוע נולד לאמא יהודייה בארץ ישראל ושכל תלמידיו הראשונים היו יהודים. ואז רוח הקודש החל לפעול בתוכי ומשך אותי חזרה אל הזהות היהודית שלי. אם אתה מתאר לעצמך איך נדהמתי כשפתחתי את הברית החדשה וגיליתי כמה היא יהודית, תאר לך איך הגבתי כשחזרתי אחורה לתנ"ך, הכתובים שבהם האמנתי, לכאורה, כל חיי, הכתובים שבהם האמינו הוריי והרבנים. התחלתי לקרוא בתנ"ך בעצמי, לראשונה בחיי, וגיליתי נבואה אחר נבואה שדיברה על המשיח. כמעט בכל נבואה ראיתי את ישוע!

גיליתי ששמו לא היה השם הלועזי שנתנו לו, אלא ישוע. במתי נאמר ששמו ייקרא ישוע (ישועה), כי הוא יושע את עמו מחטאותיהם. הבנתי שמישהו, אי שם בהיסטוריה, הפיץ שקר שטען שיהודי אינו יכול להאמין בישוע, שהברית החדשה לא נועדה ליהודים, שכתבי הקודש היהודיים לא הצביעו על ישוע כמשיח. בעודי קורא מהתנ"ך מאות נבואות על ישוע, התחלתי לתהות, למה העם היהודי לא רואה את האמת הזאת? התשובה לכך היא שרובם מעולם לא קראו את התנ"ך, את הספר שלהם.

ועל לבם אכתבנה. והייתי להם לאלהים, והמה יהיו לי לעם. ולא ילמדו עוד, איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר, דעו, אַתְּ הַיְהוָה, כִּי כֹלֵם יַדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם, נֶאֱמַר יְהוָה כִּי אֶסְלַח לְעֹנְוֵם, וְלִחְטָאתֵם לֹא אֶזְכֹּר עוֹד.

כֹּה אָמַר יְהוָה, נָתַן שְׁמִשׁ לְאוֹר יוֹמָם, חֶקֶת יָרַח וְכוֹכָבִים, לְאוֹר לַיְלָה, רִגַע הַיּוֹם וַיְהִימוּ גְלִיו, יְהוָה צָבָאוֹת שָׁמוּ. אִם יִמְשׁוּ הַחֲקִים הָאֵלֶּה, מִלְּפָנַי נֶאֱמַר יְהוָה, גַּם זָרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ, מִהֵיטוֹת גֹּיִם לְפָנַי כָּל הַיָּמִים.

אלוהים מציין ארבעה דברים: 1. "נתתי את תורתך בקרבם ועל לבם אכתבנה". 2. "והייתי להם לאלוהים והמה יהיו לי לעם". 3. "ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם, נאום ה'". 4. "כי אסלח לעוונם ולחטאותם לא אזכור עוד". אלה הן ארבע הבטחות שהבטיח אלוהים לקיים דרך בריתו החדשה. הראשונה מספרת לנו שתורתו של אלוהים תיכתב על לבנו. התורה הורדה מלוחות האבן ומנייר הקלף ונכתבה על לבנו באמצעות רוח הקודש. השנייה מבטיחה לנו שהוא יהיה לנו לאלוהים ואנחנו נהיה לו לעם. השלישית מבטיחה שכולנו נדע את אלוהים מהקטנים ועד הגדולים. הבטחה זו עדיין לא התגשמה. ואז הרביעית שבה אלוהים מבטיח לסלוח לעוונותינו ולא לזכור את חטאותינו. רק דמו של ישוע יכול לסלק את החטא ולהסיר טומאה מחיינו. קרבן בעלי החיים רק כיסה על חטאינו, הרי בכתובים נאמר שאם נתוודה על חטאינו, נאמן הוא וצדיק לסלוח לנו ולטהר אותנו מכל עוולה. אז זוהי הברית החדשה. אני זוכר שהסתכלתי על המילים האלה בתדהמה, מילים שנכתבו בכתבים היהודיים מאות שנים לפני שישוע בכלל נולד. אני רוצה שתבין עוד דבר אחד. בפסוקים 35-36 מופיעות עוד הבטחות באלה המילים:

אלוהים אומר שכל עוד השמש זורחת ביום והירח והכוכבים בלילה, הוא ישמור על עם ישראל כעם. בוא נמשיך לקרוא מפסוק 37:

כֹּה אָמַר יְהוָה, אִם יִמְדוּ שָׁמַיִם מִלְּמַעְלָה, וַיַּחֲקְרוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ, לְמַטָּה. גַּם אֲנִי אֶמְאַס בְּכָל זָרַע יִשְׂרָאֵל, עַל כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ נֶאֱמַר יְהוָה.

על אף שמרד עם ישראל בה', על אף שלא שמר נאמנות לאלוהים, אלוהים נשאר נאמן. הוא כרת ברית עם עצמו. אלוהים נשאר נאמן לעצמו כדי לקיים את הבטחתו לישראל. כל עוד יש כוכבים וירח בלילה ושמש ביום, וכל עוד לא נמדדו השמים מלמעלה ונחקרו מוסדי ארץ מלמטה, ישמור אלוהים על עם ישראל.

מפיו של ישראל רוט

יונתן ואני חברים מזה 30 שנה. ראינו עשרות אלפי יהודים חוזרים לאלוהים דרך ישוע המשיח. מעניין לחשוב ששינוי הצבנו לעצמנו למטרה להיות מיליונרים לפני גיל 30. אבל

לחשוב בעצמך

אנחנו מצאנו משהו שאי אפשר לקנות בכסף. מצאנו שלום עם אלוהים ושלום פנימי. בעודי כותב דברים אלה, השלום של אלוהים מציף את כל כולי. איננו יענים שטומנות את ראשיהן בחול. כשאלוהים בעדך איש או דבר אינו יכול לעמוד נגדך. איננו צריכים לפחד מפני מחלה, עוני או מוות. זוהי הדרך היחידה לחיות את חיינו.

ג

הניצולה

מאת רוז פרייס

ג: הניצולה

אני ניצולת שואה. גדלתי במשפחה חמה ואכפתית בעיירה קטנה בפולין. הקרובים שלנו התגוררו במרחק הליכה זה מזה, וכשירד גשם וחיפשת מחסה באחד הבתים, בדרך כלל היה זה ביתו של קרוב משפחה כלשהו.

גדלתי בסביבה חרדית, על ברכי היהדות. מבחינתי לא היה כל הבדל בין חגים חשובים לפחות חשובים. חג היה חג. גם כל שבת הייתה לנו כחג. אמא וסבתא החלו בהכנות לשבת עוד ביום רביעי, עם אפיית החלות. בימי שישי הן טרחו על הכנת הדגים ומרק העוף והאטריות. בשעות אחר הצהריים נהגנו לקחת את סיר החמין אל האופה, והשארנו אותו שם בתנור, עד לצהרי יום השבת. בכל יום שישי התרחצנו בקפידה והתלבשנו במיטב בגדינו. השולחן היה ערוך עם מפה לבנה וכלי כסף.

שעת הארוחה הייתה שעה משפחתית. בערב שבת אכלנו דגים. אבא חזר מבית הכנסת ואמר את הקידוש, ואחר כך בירך כל אחד ואחד מאתנו. בשבת בבוקר נהגנו ללכת כולנו לבית הכנסת. כשיצאנו משם, עברנו אצל האופה ולקחנו את סיר החמין. כולנו התיישבנו סביב השולחן בביתה של סבתא והתענגנו על הארוחה.

הזוועה הנאצית

ואז עלה היטלר לשלטון. שינויים רבים התחוללו במהירות, ובספטמבר 1939 פלשו הגרמנים לפולין. באחד הימים, זמן קצר אחרי הפלישה, הורתה המורה לכל התלמידים היהודים לעמוד בקדמת הכיתה. שומר שעמד בפתח הדלת השגיח עליה כשהודיעה: "החל ממחר אינכם

במשך זמן מה בכיתי, אבל יום אחד נגמרו הדמעות. היה זה אחרי שהעיירה כולה פונתה מיהודים וידעתי שלא אזכה עוד לראות את הוריי ואת בני משפחתי. הפעם הבאה שבכיתי הייתה רק כעבור 25 שנה. בהתחלה עוד נהגתי להתפלל. התעוררתי בבוקר ואמרתי "מודה אני". במשך היום הקפדתי לומר את תפילת "שמע" ולהתפלל מדי פעם לאלוהים. באחד הימים התפללתי שישלח אליי את אמי, משום שהייתי רעבה וחולת געגועים. הייתי זקוקה לחיבוק אימהי שימחק לרגע את כל המכות שקיבלתי. רציתי להתקלח ולרוחוץ מעליי את כל הבוץ, אבל לא היה לנו סבון. התפללתי... ודבר לא קרה. כשראיתי שתפילותיי אינן נענות, הגעתי למסקנה שאלוהים אינו קיים.

מחנה ריכוז

הועברתי ממחנה ריכוז אחד לשני, לברגן בלזן ולדכאו. קשה לי להאמין ששרדתי את הזוועה שם. דברים נוראיים קרו בברגן בלזן. התעללו בנו. שלחו אותנו לשדות והכריחו אותנו לחפש סלק באדמה הקפואה, בידיים עירומות. הידיים שלי דיממו קשות. החיים במחנות היו קשים מנשוא. המצב הבריאותי שלי היה מאוד ירוד בעקבות שנים של חיים בתנאים איומים. באחד הימים קטפתי סלק בשדה. החלטתי לגנוב שורש אחד ולאכול אותו. רציתי שלפחות באותו לילה לא תכאב הבטן שלי מרוב רעב. מנת המזון היומית שלנו הייתה פת לחם דקיקה, ש-80% ממנה היו נסורת, וכוס קפה. המזון היה אמור להספיק לנו ל-24 שעות. כמובן שלא היה בכך די כדי להתקיים, בטח לא למי שעובד בקור נורא.

יכולים לשוב לבית הספר משום שאתם יהודים". הייתי אז בת עשר וחצי. ההודעה הזו השפילה אותנו קשות.

אחר כך גירשו אותנו הגרמנים מביתנו וסגרו אותנו בגטו. הם השתלטו על כל העיירה היהודית וצופפו אותנו ברחוב אחד. אחותי הגדולה הייתה בין הראשונים שנשלחו למחנות. היינו בדרכנו לסבתא כשהגרמנים תפסו אותנו. נשלחנו לעבוד במפעל לייצור תחמושת. היה זה סיוט אחד ממושך. יצאנו מבית חם לתנאים קשים, ממשפחה אוהבת, מחבתת ומנשקת, לידי של אדם שהצליף בנו בשוט.

בהתחלה חזרנו הביתה בערבים, אבל באחד הימים לא הורשינו עוד לחזור הביתה. השומרים הצעידו אותנו אל מחנה שהוקם במעבה היער. בקיץ שלפני כן ליקטתי באותו יער פטריות, פטל ודומדמניות, והנה אני כלואה בו במחנה.

קשה לתאר במילים את מה שהאנשים האלה עוללו לנו. מדי יום הם העירו אותנו כשבחוץ עדיין שרר חושך. הוציאו אותנו החוצה בכל מזג אוויר, והעמידו אותנו בשורות של חמישה כדי לערוך ספירה.

עבדנו בבית החרושת כל היום. המכונה שהפעלתי מתחה רצועות של אלומיניום מגודל של מילימטרים ספורים לגודל של כדור רובה. אחרי המתיחה היה עליי לשמן את המתכת ולמלא את הכדור.

לפני הפלישה לפולין, האחריות הגדולה ביותר שהוטלה עליי הייתה ללכת לבית הספר, ללמוד, לחזור הביתה, לעזור לאמא, לטפל קצת בגינה ולהשגיח על אחותי הקטנה. והנה נאמר לי שאם לא אלמד להפעיל את המכונה – יהרגו אותי. והיה עליי ללמוד זאת מהר.

עוד חוויה קשה זכורה לי מהתקופה שבה אחת מאחיותי, שנשלחה אתי לאותו מחנה, חלתה בטיפוס. היא הייתה הקרובה האחרונה שלי שנותרה בחיים, וחשבתי שלא אוכל להמשיך אם אאבד גם אותה. השומרים נכנסו מדי פעם כדי לחפש חולים והוציאו אותם החוצה, לקפוא למוות. שכבתי על אחותי בניסיון להגן עליה, וכשהם דרשו מהאנשים להרים ידיים כדי לראות שהם בריאים, הרמתי את ידי במקומה. אז לא הכרתי את אלוהים. חשבתי שאם יש אלוהים, הרי שאני סובלת במחנה ההוא משום שהוא שם אותי שם. רק מאוחר יותר הבנתי שזה שקר, שהוא כן עזר לי.

מוות בירייה

פעמיים הייתי בין אלה שנועדו למות בירייה. בשתי הפעמים הצלחתי לפתוח את מנעול השרשרת שקשרו אותי אליה. בפעם השנייה רצתי כל כך מהר, שכמעט נתקלתי בשומר ששמר עלינו. אבל הוא לא ראה אותי. הייתה זו ידו של אלוהים. אילו ראה אותי, היה יורה בי במקום. הסתכלתי עליו בבהלה וברחתי אל העצים שצמחו בקצה המחנה. במאי 1945, כששחררנו מהמחנה, הייתי מלאה זעם על כל מה שעבר עליי. השנאה שחשתי כלפי הגרמנים הייתה קשה, וחוסר הסליחה הרעיל את גופי. נזקקתי ל-27 ניתוחים שונים. איבדתי את כל בני משפחתי חוץ מאחותי ודודה אחת. למעלה מ-100 איש מקרובי נספו בשואה. חיפשתי מישהו שיהיה מוכן להפגיש את גרמניה ופולין.

אבל הסוהר תפס אותי מחביאה את הסלק, והצליף בי קשות. עד היום, כשאני מספרת על כך, אני יכולה להרגיש את רצועות השוט מצליפות בגבי, בפניי ועל גופי. וזה לא היה הכול. לסיום קשרו אותי עם הידיים למעלה – והכול משום שגנבתי סלק.

מזג האוויר הקשה הפיל קרבנות רבים כי לא היינו לבושים בהתאם. לפעמים עמדנו בחוץ במשך שעות, ולא משנה כמה שלג ירד, כשעל גופנו שכבה דקה של בגדים ורגלינו יחפות. באחת הפעמים העמידו אותנו בחוץ עירומים לגמרי במסגרת ניסוי שערכו הנאצים. הם רצו לבדוק כמה זמן חולף עד שהדם קופא בעורקים. עד היום, כשקר בחוץ והאצבעות והבהונות שלי נרדמות, אני זוכרת את היום שבו התחיל הגוף שלי לקפוא.

שרדתי מהניסוי הזה רק משום שכמה אנשים מתו ונפלו עליי, ואני התחממתי בחום גופם. כשהחלטתי שאלוהים אינו קיים, החלטתי גם שאצא חיה מהזוועה. כשהכול נגמר, זקפתי את הניצחון לזכותי. רק מאוחר יותר הבנתי שאלוהים היה אתי לאורך כל הדרך, אבל היו ימים שחשבתי שלא אחזיק מעמד.

בדרך לדכאו הופצצה הרכבת שנסענו בה. ברחנו ליערות הסמוכים ואני חשבתי: זהו זה. יצרתי מספיק כדורי רובים. שישתמשו ברובים האלה נגדי. באותו רגע המוות נראה לי עדיף על פני החיים.

זמן רב לפני כן, בגטו שנשלחנו אליו בעיירה בפולין, טיילתי עם מישהו בשדה וחייכתי לרגע. הגרמנים ראו את החיוך, וכעונש כלאו אותי למשך 24 שעות במכל ביוב. עמדתי על קצות אצבעותיי כדי לא לטבוע. אז עוד לא מלאו לי 12.

חיים חדשים

לאחר השחרור נסעתי לאמריקה, נישאתי והולדתי ילדים. למרות השנאה העזה שלי לאלוהים, הייתי פעילה בבית הכנסת המקומי. רציתי שהילדים שלי ילמדו יהדות, אבל לא הייתי מסוגלת ללמד אותם בעצמי משום שהרגשתי מתה בפנים. מבחינה חברתית הייתי יהודייה מצטיינת. עזרתי להקים את בית הספר היהודי, וטיפסתי במעלה הסולם החברתי. בשלב מסוים נתמנית לנשיאה של אחד הארגונים היהודיים בבית הכנסת. אילו שאלו אותי אז אם אני מאמינה באלוהים, הייתי עונה בלאו מוחלט. אני יודעת על הרבה רבנים שאינם מאמינים בתנ"ך או באלוהים. אבל כן האמנתי שיש לשמור את הזהות היהודית ואת המסורת.

בתי מאמינה בישוע

באחד הימים באה אליי בתי, בעודה נערה, ואמרה לי את הדברים הקשים ביותר שיכלה לומר: "אמא, אני מאמינה בישוע הוא המשיח של היהודים". כמעט חטפתי התקף לב. סיפרתי לה מה עולל ישוע לבני משפחתה ומדוע אין לה דודים ודודות.

החיללים הגרמניים אמרו לי שוב ושוב שרצחתי את ישוע, ושלכן הם שונאים אותי וכולאים אותי במחנות. כשהייתי בת שבע או שמונה הכה אותי כומר פולני בראשי בעזרת צלב. עונש זה הגיע לי, לדבריו, משום שהלכתי על המדרכה שבחזית הכנסייה שלו. לכן, מבחינתי, האמונה של בתי בישוע הייתה שווה למוות.

גירשתי אותה מהבית. לא יכולתי להרשות לאויב הזה להתגורר בביתי. באחד הימים נסע בעלי היקר לבקרה בדירתה, וגם הוא החל להאמין בישוע. הבת הצעירה יותר למדה באותה תקופה בבית ספר יהודי פרטי. אבל איך שהוא ידעתי שגם היא מאמינה בסתר, והכיתי אותה בשל כך.

באחד הימים חזר בעלי הביתה והקריא לי את משלי ל 4. עד אז לא היה לי מושג מה נאמר במשלי ל 4, אבל ברגע שאמר לי שגם הוא מאמין בישוע, הוא הפך בעיניי לבוגד.

הרבי שלנו לא הצליח לשנות את החלטתו של בעלי. הוא היה נחוש בדעתו. רציתי לעזוב את הבית, אבל לא הייתי מסוגלת לעשות את זה. אחד מידידי, עורך דין, הבהיר לי: "אם תעזבי את הבית, את עלולה למצוא את עצמך במאסר על נטישת הילדים הקטנים".

את משפחתי הראשונה איבדתי בגלל היטלר, והנה עמדתי לאבד את משפחתי השנייה בגלל ישוע הזה.

אילו פגשתי את ישוע באותם ימים, הייתי הורגת אותו. ניסיתי הכול כדי להגיע ללבן של בנותיי. בפעם הראשונה בחייהן סיפרתי להן על מחנות הריכוז.

התחננתי בפניהן. ביקשתי שיידחו את צורר היהודים הזה. במשך 2,000 שנה נרדפנו על ידי חסידיו של אותו איש, שרבים רואים בו משיח. סיפרתי להן על כל מה שעבר עליי, אבל זה לא ערער את אמונתן.

בעלי דרש שהבת הגדולה תחזור לגור בבית. הם לא הפסיקו לדבר אתי על ישוע. מדי פעם מצאתי את התנ"ך שלי פתוח, עם פתקאות קטנות בתוכו ועליהן פסוקים שכדאי לי לקרוא. אני לא ידעתי שאלה הם פסוקים מהתנ"ך, משום שלא הכרתי את התנ"ך.

הלכתי לרבי

בכל פעם מיהרתי עם הפתקים האלה אל הרבי שלנו, והוא הפנה אותי למראי מקומות אחרים, שבעזרתם הייתי אמורה להציב אתגר לבני משפחתי. אבל בתשובה הם נתנו לי חמישה פסוקים אחרים, שרק חיזקו את עמדתם. בעקבות דברים מסוימים שאמרו לי בעלי ובנותיי שאלתי את הרבי על ישעיהו נג. התשובה שלו הייתה: "אף יהודי אינו קורא את הפרק הזה, ובטח שלא אישה יהודייה". אם כך, אינני יכולה לקרוא את הפרק. תשובה דומה נתן לי גם לגבי תהילים כב.

בתנ"ך יש 328 נבואות על משיח שיבוא לעולם ויסבול. שאלתי את הרבי שלי לגבי רובן. בשלב מסוים הוא אסר עליי לבוא לבית הכנסת, משום שהתעקשתי להקריא באוזניו את ישעיהו נג.

כל אותה תקופה כעסתי המון, צעקתי וצרחתי. "עזור לי!", זעקתי באוזני הרבי. "אני לא רוצה ללכת בדרך הזו. אתה אומר לי שבני המשפחה שלי מתו משום שהם מאמינים בישוע... אבל משום מה האוכל נעלם מהמקרר. מי אוכל אותו? איך זה שיש לי כל כך הרבה כביסה לעשות? אם הם מתים, איך אתה מסביר את כל מה שקורה בבית? עזור לי!" אבל הרבי ענה: "אינני יכול לעזור לך".

לא נותרה לי בררה אחרת. מדי פעם התגנבתי למרתף, נעלתי את עצמי וקראתי את הברית החדשה. קראתי את בשורת מתי, וממנה הבנתי שישוע היה אדם עדין. הוא לא היה אותה דמות שהצטיירה בעיניי כרוצח העם היהודי. ואז התחלתי לבדוק את כל הערכים שהאמנתי בהם עד אז.

הלכתי לרב אחר, אבל גם הוא אמר: "אינני יכול לעזור לך, משום שאינני כל כך מתמצא במה שכתוב בתנ"ך".

המיליונר

זמן קצר אחר כך הוזמנתי לארוחת ערב בביתו של ארתור דה מוס, איש עסקים עשיר שמאמין בישוע. הוא שאל אותי אם הוא יכול להתפלל בשבילי. "לא אכפת לי", עניתי, "מצדי תעמוד על הראש. זה הבית שלך".

אבל הוא לא נעמד על הראש, אלא התחיל להתפלל. לפתע עצמתי את עיני ונשאתי תפילה קצרה: "אלוהי אברהם, יצחק ויעקב, אם זוהי האמת, אם זה שהם טוענים שהוא בןך הוא אכן בןך, אם הוא המשיח – בסדר. אבל, אבא, אם הוא איננו בןך, תשכח מהתפילה הזאת".

הייתה זו התפילה הראשונה שאמרתי מאז 1942. באותו רגע הרגשתי שאבן ענקית נגולה מעל לבי. בפעם הראשונה מאז המלחמה, פרצתי בבכי. הרגשתי נקייה. מיד ידעתי שישוע הוא אמתי ופתחתי בפניו את לבי. היום, כשניצולי שואה כועסים על אמונתי בישוע, אני פשוט מפגינה כלפיהם את אהבתי, כי אני יודעת היטב איך הם מרגישים. גם אני הייתי שם. אני לא מתווכחת אתם.

סלפון מברלין

באחד הימים צלצל אליי ישראל רוט. חבר שלו, רועה קהילה גדולה בברלין, פנה אליו וסיפר: "אנחנו עומדים לשכור את האולם הגדול ביותר בברלין, זה ששימש את

היטלר לכל הכינוסים שלו, ואנחנו מחפשים יהודים משיחיים שישתתפו באירועים המתוכננים."

ישראל סיפר לו שהוא מכיר את האדם המתאים לכך, והתכוון אליי. אבל אני סירבתי. כשעזבתי את גרמניה, נשבעתי שכף רגלי לא תדרוך שוב בארץ המקוללת הזאת. איך הוא בכלל מעז לבקש את זה ממני?

במשך שישה חודשים נאבקתי בעניין. התפללתי וביקשתי מאלוהים שיהרוג אותי, שייקח אותי אליו, שרק לא ייתן לי לחזור לשם. אבל בכל פעם שהתחלתי להתפלל על כך, שמעתי קול בתוכי אומר: "את צריכה לחזור לשם, ולסלוח". בסופו של דבר נכנעתי. נסעתי לגרמניה עם בעלי ועם עוד ארבעה מאמינים. מאמינים רבים הגיעו מאוחר יותר. היה זה סופו של מאבק פנימי שנמשך שישה חודשים. אנשים רבים התפללו במהלכם וצמו עברי.

כשנכנסתי לאולם הענק, האולם שהיטלר הכריז בו שהנאצים ישלטו בעולם במשך 1,000 שנה, מצאתי אותו מלא עד אפס מקום בבני נוער גרמניים. רבים ענדו מגני דוד על צווארם. דגלי ישראל התנוססו בכל מקום. ראיתי את המנהיגים המשיחיים שהגיעו מארה"ב לצד גרמנים שענדו מגני דוד, וחשבת: האם זה אפשרי? מה אני עושה פה? אלוהים, מה אתה רוצה ממני? בבקשה, הוצא אותי מפה. אני לא רוצה לדבר גרמנית. אני בכלל לא אמורה להיות פה, או שבעצם נוכחותי כאן משדרת לגרמנים ולעולם כולו שמותר להרוג יהודים? המחשבות האלה עינו אותי עד שהגיע תורי לעלות לבמה ולספר את סיפורי.

מפגש עם נאצים

עליתי לבמה. אני לא זוכרת מה אמרתי שם. אני לא זוכרת שדיברתי על סליחה, אבל כשסיימתי את דבריי ניגשו אליי כמה אנשים. היו אלה האנשים האחרונים בעולם שרציתי לשוחח אתם. נאצים לשעבר. כנראה שהצעתי לנאצים לשעבר שנמצאים בקהל לבוא לקדמת האולם כדי שאתפלל עבורם ואסלח להם. אני לא זוכרת שאמרתי את הדברים האלה, אבל הנה הם מולי, מבקשים שאסלח להם. האם אוכל לעשות זאת כשהם עומדים מולי?

באותה שנייה הבנתי שדיברתי על סליחה. אחד האנשים שניגש אליי היה בעבר שומר בדכאו. הוא היה אחראי על אגף העונשין. כשניגש אליי והזדהה, כל גופי רעד מרוב כאב. האיש ירד על ברכיו והתחנן שאסלח לו. אנשים התקשו להבין מה עבר עלי בדכאו ובברגן בלזן, באיזה גיהנום חייתי. רק בחסד אלוהים הייתי מסוגלת לסלוח לאלה שניגשו לקדמת האולם. רוז פרייס לא הייתה מסוגלת לעשות זאת בכוחות עצמה. היא לא הייתה מסוגלת לסלוח על הסיוטים שעברו עליה כל שנות ילדותה.

לפני שעזבתי את ברלין ניגש אליי אחד מאלה שהתפללתי עבורם. הוא סיפר לי שאחרי אותה תפילה הוא ישן לילה שלם, לראשונה מאז המלחמה.

הראי לי את מקור כוחך

מאז חזרתי לגרמניה עוד כמה פעמים. באחת מהן מצאתי את עצמי לא רחוק מברגן בלזן. ידעתי שאני צריכה לבקר במחנה ולקבור אחת ולתמיד את הזיכרון הזה. התלוו אליי

בני זוג שבדיים – סוזן וגרי, ובחור גרמני בשם אוטו, כולם מאמינים בישוע.

ביקשתי מהמדריך שיראה לנו את שער הכניסה למחנה. לא זיהיתי את המבנים השונים במחנה משום שאלה ששימשו למגורי השומרים, נשרפו, אבל ידעתי שאם אגיע אל השער הראשי, אוכל למצוא את הצריפים. נדהמתי מכך ששנים רבות אחרי המלחמה עדיין לא צמח דשא ליד חוטי התיל. לא משנה כמה פעמים ניסו הרשויות לשתול דשא באזור, הוא פשוט לא צמח. המדריך נתן לי רשימה של כל האנשים שהיו בברגן בלזן, ואני מצאתי בה את השמות שלי ושל אחותי. היינו במשלוח האחרון שיצא מברגן בלזן לדכאו. כל מי שנשאר במחנה אחרי המשלוח הזה, מת מטיפוס.

בכיתי. התייפחתי. התרסתי לעבר המחנה: "אתה מת. אני שרדתי! אני כאן! ניצלתי מהשואה!"

התחלתי להתפלל עבור ישועתה של גרמניה, ושהעם הגרמני ישמע על אהבתו של המשיח ועל הסליחה שהוא מספק למאמינים בו.

אלוהים, שאלתי את עצמי, איך אני מסוגלת לומר את התפילה הזאת בבית הקברות הזה, היכן שקרו לי כל כך הרבה דברים נוראיים?

הבחור הגרמני שנלווה אליי בכה בהיסטריה כששמע את התפילות שלי. חיבקתי אותו. "איך את יכולה להתפלל כך בשבילנו אחרי כל מה שעוללנו לך?", שאל.

"המשפחה שלי לקחה חלק בזוועה הזאת. אנחנו שלחנו אותך לכאן. איך את מסוגלת לעשות את זה? הראי לי את מקור כוחך". הוא ביקש ממני סליחה, וארבעתנו עמדנו שם ובכינו, והתפללנו זה עבור זה ועבור העם הגרמני.

אתה חייב לסלוח

אם אתה מרגיש שאינך יכול לסלוח למישהו, דע שאינך יכול לשנוא את אותו אדם יותר מששנאתי אני את הגרמנים. הקיבה שלי נהרסה כליל במהלך השואה. לפני שנסעתי לברלין עברתי 27 ניתוחים כדי לתקן את הנזק. השנאה מכה שורשים בגוף, והאהבה אינה יכולה לשכון באותו גוף ששנאה ממלאת אותו. כשבסופו של דבר ויתרתי על כל השנאה שאכלה אותי, והאהבה החלה לזרום בי, השתנה משהו בגופי. הכאב שהיה מנת חלקי במשך שנים נעלם. מאז 1981 לא נותחתי יותר משום שאלוהים הוציא מגופי את כל הרעל שהיה שם.

איש אינו מכיר את הכאבים שלך, ואיש אינו מכיר את כאביי. ובכל זאת אין כל הצדקה לשנאה. אתה חייב לסלוח. אתה חייב לוותר על השנאה. הכוח לסלוח לא יכול לבוא ממך. אינך יכול לעשות את זה בכוחות עצמך. לשם כך אתה חייב לפנות לאלוהים. הוא ייתן לך את הכוח.

מפיו של ישראל רוט

איזה כוח אֶפְשֵׁר לרוז פרייס לסלוח לנאצים שעינו אותה ורצחו כמעט את כל בני משפחתה? ב-4 באוגוסט 1975 שמע, נרקומן בשם פרנק שרי, קולות שהורו לו להרוג כל יצור חי שייקרה בדרכו. שרי רצח שניים ופצע חמישה בעזרת פטיש, לפני שנעצר. אחד הקרבנות היה בעלה של קתי דיוויס. איזה כוח עזר לאלמנה לסלוח לרוצח? ראינתי את פרנק שרי. הוא סיפר

לחשוב בעצמך

לי שקתי דיוויס ביקרה אצלו בבית הסוהו, הבהירה לו שהיא סולחת לו ונתנה לו במתנה את ספר הבריתות של בעלה. במהלך הביקור שלה השפיל שרי את עיניו לרצפה מרוב בושה. הסליחה העל-טבעית שהיא הפגינה גרמה לו לפנות לאלוהים, והיום, אחרי שסיים לרצות את עונשו, הוא מקדיש את חייו לשיקום אסירים בעזרת אותו כוח על-טבעי. הכוח הזה מקורו ברוח הקודש. אלוהים דיבר על היום שבו ישנה את לב האדם וייתן לנו לב חדש:

“נָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם;
וְהִסְרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן, מִבְּשָׁרְכֶם, וְנָתַתִּי לָכֶם, לֵב
בָּשָׂר.”

יחזקאל לו 26

הרוח החדשה שאלוהים שם בקרבנו מאפשרת לנו לחיות בממד גבוה יותר ולהתגבר על כל פחדינו. בירמיהו לא 30 מתועדת נבואה שנאמרה מאות שנים לפני הולדתו של ישוע. נבואה זו מדברת על ברית חדשה שאלוהים יכרות עם עמו, ברית שבמסגרתה הוא לא יזכור עוד את חטאינו משום שאנחנו נדע אותו! תאר לעצמך מה פירושו של קשר קרוב עם אלוהים, קשר שבגללו אתה יכול לשמוע את קולו ולטעום מאהבתו. אני יודע שזה אפשרי משום שאני מכיר אותו. ואת מה שהוא עשה למעני, הוא רוצה לעשות גם למענך.

ד

שיר חדש

מאת אליושה ריאבינוב

ד: שיר חדש

נולדתי בקייב ב-1958 להורים יהודים, שניסו להסתיר את יהדותם כמיטב יכולתם. בבית שלנו לא היה כל סימן ליהדותנו וגם אף לא סמל יהודי. אף פעם לא ביקרנו בבית הכנסת, ובכל זאת, עוד בילדותי רציתי להיות יהודי כי זה היה מוצאם של הוריי. לא היה לי כל הסבר הגיוני לרצון הזה, רק הרגשתי שכך זה צריך להיות. כשגדלתי, הדת היחידה שנחשפתי אליה הייתה אתאיזם. בבתי הספר של ברית המועצות לשעבר, לימדו שאתאיזם הוא האמת. באוניברסיטאות היה קורס מיוחד באתאיזם, והמרצים שלימדו אותו לעגו לעצם האמונה בקיומו של אלוהים. כשהפרופסור שלי טען שהמדע הוכיח במאה אחוז שאין אלוהים, רציתי לבקש שיספר לנו על הוכחה אחת לפחות. התחושה שלי הייתה שהאתאיזם אינו מבוסס על עובדות מדעיות, אבל לא היה לי האומץ לבטא בקול את מחשבותיי.

ידעתי שאלוהים קיים

איך שהוא ידעתי שאלוהים קיים. ידעתי שאפילו דבר פשוט כמו שעון יד לא יכול להיווצר במקרה. איך ייתכן שכל חלקי המתכת הקטנים האלה יצטרפו זה לזה ויהפכו לשעון, גם אם ייתנו להם לשם כך מיליוני שנים? רק טיפס יאמין בכך. ואם שעון יד אינו יכול להיות תוצר של אבולוציה, איך הם מצפים ממני להאמין שמשהו מורכב כמו יצור אנושי יהיה יד המקרה? הרי כל תא בגוף האדם הוא הרבה יותר מורכב משעון יד. האנשים הם כנראה עיוורים אם הם מתכחשים לקיומו של אלוהים.

רבים מבני משפחתי הם מוסיקאים. אבי מלחין ומנגן בכינור, וגם סבי. אמי מנגנת בגיטרה קלאסית. בברית המוע-

לדוגמה, חבר שהיה גרוש שנים רבות נתבקש להביא מסמך מאשתו לשעבר, לפיו היא מתירה לו לעזוב את ברית המועצות.

המשרד שטיפל בבקשת היציאה שלי קרא לי בוגד. הכנתי את עצמי מראש להתעללות המילולית, ובכל זאת זה לא היה קל. לא הרגשתי כמי שבגד בארצו. האמנתי שלכל אדם יש זכות לבחור היכן לחיות. אחרי שהגשתי את כל המסמכים הדרושים החלה ציפייה ממושכת. יש כאלה שחיכו שנים לאשרת יציאה. בסופו של דבר אמור להתקשר מישהו ולהודיע לך אם אתה רשאי לצאת או לא, אבל תקופת ההמתנה היא מאוד קשה. לא יכולתי לעבוד משום שהגשתי בקשת הגירה ואיש לא היה מוכן להעסיק אותי. נוסף על כך קיבלתי צו גיוס. השלטונות עשו זאת כדי לזרוע פחד בלבם של אלה ששקלו לעזוב את ברית המועצות.

כך חלפו שמונה חודשים ואני נתפסתי לחרדה. ידעתי שהיו כאלה שבקשתם נשללה, והדבר הפחיד אותי. מה אעשה אם לא ירשו לי לעזוב? לעולם לא אוכל לבסס את הקריירה המוסיקלית שלי ברוסיה. תמיד ירדפו אותי. בכל מקום ידעו שניסיתי "לברוח", והעמיד שלי יהיה אומלל. הייתי חייב לשפוך את הלב בפני מישהו, אבל לא חשבתי שיש בכל העולם מישהו שיוכל לעזור לי. ואז חשבתי: אם יש אלוהים בשמים, כדאי שאנסה אותו. אבל השאלה הייתה, היכן אמצא אותו? חשבתי שאולי כדאי ללכת לבית כנסת, אבל לא היה לי כל מושג איפה יש בית כנסת. וכמוכן שלא עלה על דעתי להסתובב בחוצות העיר ולשאול היכן נמצא בית הכנסת הקרוב. אם האיש שאליו אפנה יהיה במקרה סוכן ק.ג.ב., יסתיים הטיול שלי בבית הסוהר. יום

צות הם היו מאוד מפורסמים. אבי ניגן בתזמורת, ובאותם ימים היה זה הישג גדול, כי יהודים הוחרמו בדרך כלל, ולא הועסקו במשרות ציבוריות. כשהייתי בן חמש, נרשמתי ללימודי פסנתר בבית הספר למוסיקה. לא היה לי מושג כמה אני טוב, עד שנשלחתי למספר תחרויות בכיתה ה' ובכיתה ו'. להפתעתי זכיתי פעמיים בפרס הראשון. לאחר שסיימתי את לימודי בבית הספר למוסיקה, החלטתי להפוך למוסיקאי מקצועי. התאמנתי בין שש לשמונה שעות ביום, שישה ימים בשבוע. כולם חשבו שמצפה לי קריירה מבטיחה, אבל הייתה לי בעיה – הייתי יהודי. בברית המועצות הדבר נחשב לחיסרון גדול. כשהייתי ביקש להירשם לאוניברסיטה או לבנות לעצמו קריירה, היה זה כמעט בלתי אפשרי. ובכל זאת התקבלתי לאוניברסיטה וסיימתי עם תואר ראשון. הצעד הבא מבחינתי היה לימודים בקונסרבטוריון. הייתי מספיק מוכשר כדי להתקבל, אבל אז היגר סבי לארה"ב. עכשיו נזקפו לחובתי שני חסרונות: הייתי יהודי, וסבא שלי נחשב ל"בוגד". סבא היה מבקר אמנות מאוד ידוע, והיות שיש קשר הדוק בין מוסיקאים לאמנים, כל אחד בחוגי המוסיקה ידע שסבא חי בארץ קפיטליסטית. כמוכן שלא קיבלו אותי לקונסרבטוריון.

ציפייה ממושכת

בשלב זה רציתי לצאת מברית המועצות יותר מכל דבר אחר, ולא היה לי אכפת לאן. השלטונות הקשו עליי בכל דרך אפשרית. אני לא מכיר אדם אחד שביקש לצאת באותה תקופה מברית המועצות ולא נתקל בקשיים אדירים. היה עליי להמציא אין ספור מסמכים, חלקם פשוט מגוחכים.

בשקט, בלי לומר על כך דבר לאיש, התחלתי לקרוא חומר שאחותי הביאה הביתה. ספר אחד גולל את סיפוריהם של כמה רבנים שמצאו את המשיח והאמינו בו. הייתי המום מהדברים שקראתי שם. נדהמתי מכך שרב יכול להאמין בישוע. הספר גם פירט נבואות שמופיעות בתנ"ך ושהתגשמו בישוע. פרקים כמו ישעיהו נג, שמכילים הרבה נבואות משיחיות, ריתקו אותי. רציתי לדעת את האמת. ביקשתי מאלוהים שייתן לי אות, שיגלה לי אם ישוע הוא אכן המשיח. לפתע הואר החדר שלי באור בהיר. זה נמשך כמה דקות ואז נעלם האור. גם אחרי שאלוהים ענה על התפילה שלי לגבי היציאה מברית המועצות, וגם אחרי שהחדר שלי הואר באור מיוחד, עדיין התקשיתי להכיר באמונה שהחלה להכות בי שורשים. גדלתי בסביבה כל כך חסרת אמונה, ולכן ביקשתי מאלוהים אות נוסף. אבל הוא לא ניאות לבקשה זו.

אחותי למדה את הכתובים באופן קבוע עם קבוצה שנפגשה בלב לבה של הקהילה היהודית. אמי חששה שהיא תירדף בשל אמונתה בישוע, וביקשה ממנה להפסיק ללכת לשם. אבל אחותי אמרה: "אני מאוד רוצה ללמוד את הכתובים. אכפת לך שהקבוצה תיפגש אצלנו בבית?" והיות שהבית שלנו היה מרוחק מהקהילה היהודית, הסכימה אמי. הוזמנתי להצטרף. רציתי, אבל לא הייתי מוכן להודות בכך. "אני לא ממש מעוניין", אמרתי, "אבל אשב ואקשיב לכם". במהלך השיעור הצביע המנחה לעברי ושאל: "האם אתה מאמין בישוע הוא המשיח?" התכוונתי לענות בשלילה, אבל לא הצלחתי. במקום, התמלאתי אומץ ואמרתי, "כן". כשסיפרתי על כך לאמי, היא כבר התחילה להתרגל לרעיון כולו. האמת היא שלא היה לה אכפת אם אנחנו

אחד ראיתי תמונה של ישוע על צלב. בקורס על אתיאזים למדתי שישוע הוא המשיח של הנוצרים. שם, כמובן לימדו שהוא יציר הדמיון, ושאי פעם לא נולד אדם כזה. אבל אני החלטתי להתפלל לישוע. "ישוע", אמרתי, "בבקשה הוצא אותי מהארץ הזאת". ואז הסתובבתי והלכתי משם. זמן קצר אחר כך קיבלה משפחתי היתר יציאה, אבל אני לגמרי שכחתי מאותה תפילה. ב-1979 הגענו לשיקאגו, ומיד נרשמתי ללימודי מוסיקה באוניברסיטה. בארץ החופשייה שהגענו אליה החלטתי לבדוק את שורשי היהודיים. קראתי ספרים על היסטוריה יהודית. אפילו ביקרתי כמה פעמים בבית כנסת רפורמי. התפילות אמנם שיעממו אותי, אבל התרגשתי מעצם העובדה שאני נמצא בקרב בני עמי. במשך שנים רבות הרחיקו אותי מהמורשת שלי, ולכן הרגשתי כמו מי שקיבל בחזרה משהו שנגזל ממנו.

מצאתי את המשיח

נעשיתי פעיל בקהילה היהודית. שם גם למדתי שיהודים ונוצרים אינם מתערבים זה בזה. הייתה זו הפעם הראשונה ששמעתי על כך. בקורס על אתיאזים למדתי קצת על הדתות השונות, אבל לא היה לי כל מושג שנאסר על היהודים להאמין בישוע. באחד הימים חזרה אחותי הביתה וסיפרה לאמי שהיא מאמינה באלוהים, ושישוע הוא המשיח של היהודים. אמי הגיבה בצורה קשה. הן שוחחו על כך ואני הקשבתי להן מהחדר הסמוך. להפתעתי, הדברים שאמרה אחותי נשמעו לי מאוד הגיוניים. היה זה נס בפני עצמו, כי עד אז אף פעם לא ייחסתי חשיבות כלשהי לדברים שאמרה אחותי הקטנה.

הילד דיברה עברית וספרדית. אלוהים הראה לי שרוח רעה היא שגורמת לאפילפסיה. וכך, בפעם הראשונה בחיי, ציוויתי על רוח רעה לצאת בשם ישוע. לפתע רמו לי הילד שהוא חש שמשוהו יצא ממנו. לא היה לו כל מושג שהתפללתי בשבילו משום שהוא לא הבין את שפתי. כמה חודשים אחר כך נודע לי שמאז לא היה לו כל התקפים!

שיר חדש לאלוהים

לאחר שחזרנו לארה"ב התחלתי להבין שאלוהים רוצה שאשתמש בכישרון המוסיקלי שלי כדי לשרת אותו. הרגשתי צורך אדיר להלל את אלוהים על ידי שירה. זה מעניין, כי אני לא שר טוב במיוחד. אבל כל מי שמאמין בישוע יכול לקבל מאלוהים שיר חדש, בין שהוא מוסיקאי בהשכלתו ובין שלא. כשהשיר החדש התחיל להתגבש בלבי, ניגשתי לפסנתר והתחלתי להלל את אלוהים. לחנים חדשים ויפהפיים זרמו מתוכי.

אלוהים הפגין את נאמנותו כלפיי כל השנים. מאז הוא אפשר לי לנגן בשבדיה, בגרמניה, באוסטריה, בקנדה, באוקראינה, בישראל ובמקומות רבים ברחבי ארה"ב. עד היום הפקתי שמונה תקליטים. כמו כן בירך אלוהים את ג'ודי ואותי בשני ילדים נפלאים – יאשיהו ויסמין. אולי יש בחייך נסיבות קשות כמו אלה שהיו בחיי. חיפשתי את התשובות בכיוונים שונים. אבל מצאתי שהדרך היחידה לשלום ולניצחון אמתיים נמצאת במשיח. הוא ישם בפיך שיר חדש.

מאמינים בישוע או לא. היא רק חששה מכך שהקהילה היהודית תרדוף אותנו בשל אמונתנו.

עם קבלת התואר השני שלי מאוניברסיטת דה פול ערכתי שני קונצרטים. היו אלה ההישגים הגדולים בחיי עד אז. בשעתיים שניגנתי בהן, וגם זמן קצר אחר כך, חשתי תחושה אדירה של הישג. אנשים מאוד אהבו את ההופעה ושיבחו אותי על כך. אבל ביום המחרת הרגשתי מרוקן לחלוטין. כל השעות הארוכות האלה של אימונים, שנה אחרי שנה, הולידו שני רגעים קצרים ביותר. והנה, ההוד של אותם רגעים חלף לו, וכל מה שנותר היה אותה תחושה מוזרה של ריקנות...

בהתחלה רציתי לחבר יצירות חדשות ולנגן, כדי שאנשים ישבחו אותי פעם נוספת ויאמרו לי כמה נפלא אני. הייתי בטוח שאלמלא כן, פשוט אטבע. רק טבעי שהאדם ירצה להגיע לגדולה, אבל איננו אמורים להשתמש בהישגים שלנו כדי לפאר את עצמנו. אלוהים לימד אותי במשך הזמן שהוא רוצה שאחיה למענו. וכך, במשך כשנה, לא ניגנתי כלל, ובמשך שנתיים לא הופעתי באף קונצרט חשוב. הפסנתר היה האליל שלי. כשהבנתי את זה, שמתי אותו על המזבח ואמרתי לאלוהים: "אם אינך רוצה שאשתמש בכישרון הזה, לא אעשה זאת. אני רוצה שחיי יפארו אותך". בינתיים נרשמתי ל-Moody Bible institute, שם פגשתי את רעייתי, ג'ודי, גם היא יהודייה משיחית. בתום הסמסטר הראשון באנו לביקור בישראל. אחד הרגעים הנעלים בביקור שלנו היה כשהתפללנו עבור ילד חולה אפילפסיה. ג'ודי ואני ביקרנו אצלו עם חבר רוסי, שפתח את לבו לישוע זמן קצר לפני כן. התקשינו לשוחח עם המשפחה משום שלא הייתה לנו שפה משותפת. אנחנו דיברנו אנגלית ורוסית ואמו של

בערפל הנורא הזה. אני כל כך שמח שזיהיתי אותך
והבנתי שעכשיו אתה שוכן בלבי.

בחצות יתקע השופר לקרב, אבל אני אינני פוחד עוד,
כי אתה מנחה אותנו בידך ומבטך זורח עלינו. הנה
נשמע האות - עליו ללכת... אני רק יכול לומר שקרב
עקוב מדם מחכה לנו. היית כל כך נדיב כלפיי, כל כך
טוב. אני יוצא עכשיו לדרך ואנצור בלבי את דמותך.
אולי הלילה אדפוק על הדלת שלך. אני מחזיק מעמד
בזכות תקווה אחת - שבסוף תחבק אותי, כשאתייצב
לפניך בפעם האחרונה.

היה שלום, אדוני, אני יוצא לדרך. ייתכן שלא אשוב עוד
לעולם. אלוהים, אני חושב שדמעה היא זו שזולגת
מעיני, אבל המוות אינו מפחיד אותי עוד. אני נוצר
אותך בלבי, ועיני נפקחו לראותך.

אלכסנדר זאצפה, חייל. נהרג בחזית הרוסית, 1944.

רוב היהודים שחיים בארה"ב הם אגנוסטיקנים, אבל רוב
היהודים ברוסיה חונכו על ברכי האתיאיזם. המצב הזה
משתנה במהירות בשתי המדינות. מאות אלפי יהודים רוסיים
מאמינים עכשיו בישוע, כמו אליושה.
היכן אתה נמצא בעניין הזה? האם אתה מאמין שיש אלוהים
שברא את העולם? כשלימדו אותנו בבית הספר על אבולוציה,
זה נשמע הגיוני למדי. אבל היום אני יודע שצריך יותר אמונה
כדי להאמין שהעולם נוצר במקרה מאשר להאמין לסיפור
הבריאה של בראשית. קח למשל את השעון שלך, פרק אותנו

מפיו של ישראל רוט

בוא נראה מה קורה כאשר חייל רוסי, שגדל בידיעה שאין
אלוהים, פוגש לפתע את אלוהים?

איך יכולתי להאמין?

אלוהים שלי, בבקשה האזן לתפילתי!
אתה מבין, עד היום לא דיברתי אליך כלל. ורק היום,
ורק עכשיו, אני קורא אליך: "אנא, בוא!".
בילדותי לימדו אותי שאינך קיים, שלא ייתכן שאתה
קיים. אבל איך יכולתי להאמין לזה? אני מייסר את
עצמי על כך. אמנם בעבר לא בדקתי לעומק את
ההוכחות לקיומך. אבל אתמול בלילה ראיתי כמו
עיני וחשתי את פועל ידך. ראיתי את עצמי בתוך
בור שהותיר אחריו רימון שהתפוצץ. ים של כוכבים
השתרע מעל ראשי. נדהם מהמראה המופלא הזה,
הבנתי לראשונה על איזה שקר איום גדלתי כל
השנים. אדוני ואלוהי! אין לי כל מושג אם תושיט את
ידך ואם תענה לי. אני מדבר אליך וקורא לך בתקווה
שתבין ותהיה אתי. כמה מוזר שלפתע, בתוך כל
זוועות המלחמה האלה, נגלה לי אורך. פגשתי אותך

על אבן גיר בהפרש של דקות אלה מאלה. באותה אבן יש 57 עקבות של בני אדם ו-102 עקבות של דינוזאורים - מה שמוכיח שהטבלאות האבולוציוניות הן פרי הדמיון. בני אדם ודינוזאורים חיו על פני כדור הארץ בו-זמנית.

ומה לגבי תיאוריית "המפץ הגדול"? אם פיצוץ גדול יצר סדר מתוך תוהו ובוהו, איך זה שכל פיצוץ אחר בהיסטוריה הותיר אחריו רק בלגן אחד גדול? כתבי הקודש מלמדים אותנו ש"מפץ גדול" עוד צפוי לנו:

"יום יהיה כגִּבּוֹב יְבוּא. אֲזַי הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁאוֹן יִחַלְפוּ
וְהַיְסוּדוֹת יִבְעֲרוּ וְיִתְפָּרְקוּ, וְהָאָרֶץ וְהַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר
עָלֶיהָ".

השנייה לפטרוס ג 10

אז יביא אלוהים ארץ חדשה ושמים חדשים, ובהם ישרור סדר מוחלט. יהיה זה גן עדן עלי אדמות:

רְאִיתִי שָׁמַיִם הַדְּשִׁים וְאָרֶץ הַדְּשָׁה, כִּי הַשָּׁמַיִם
הָרְאוּשׁוֹנִים וְהָאָרֶץ הָרְאוּשׁוֹנָה עָבְרוּ וְהֵיִם אֵינָנו עוֹד.

התגלות כא 1

לחלקים ושים אותם בקופסת נעליים. אם תנער אותה במשך מיליון שנה, האם הם יתחברו זה לזה כך שהשעון יפעל? בהשוואה לשעון, עד כמה מורכבים הם הלב האנושי ואלפי המטרים של נימי הדם שנמצאים בו?

האם ידעת שבכל עצב אופטי שקיים בעין האנושית יש מיליון סיבים? כל אחד מהם מחובר למוח. כשעין מסתכלת על חפץ מסוים, היא שולחת מסר למוח, וזה מחשב את המרחק לאותו חפץ. אז משדר המוח מסר לשרירים של עדשת העין כדי שתצטמצם או תתרחב, וכך תוכל לראות את החפץ בחדות. בשבריר שנייה העין מכניסה את עצמה לפוקוס.

ב-24 השעות האחרונות פעם לכן כ-100,000 פעם, הדם שלך עבר מרחק של כ-300 ק"מ בתוך כמעט מיליון הוורידים והעורקים שקיימים בגופך. הכליות שלך סיננו למעלה מ-160 ליטרים של נוזלים, וקרוב לוודאי שהפעלת שבעה מיליוני תאים במוח שלך. אף מכונה שהמציא האדם אינה משתווה לגופך.

אגב, אם האדם התפתח מקוף, איך זה שעדיין יש קופים בעולם? ומדוע מעולם לא נמצאו מאובנים של יצורים שחציים אדם וחציים קוף? ומדוע כל "חוליה חסרה" שנמצאה בשלב מסוים בין הקוף לאדם התגלתה בסופו של דבר כטעות או תעלול?

בתיכון למדנו טבלאות אבולוציוניות. הן הבהירו כעובדה גמורה שהדינוזאורים חיו מיליוני שנים לפני האדם. במוזיאון הבריאה (Creation Evidences Museum) שבגלין רוז, טקסס, יש הוכחות לטביעות אצבעות של בני אדם ודינוזאורים, שהוטבעו

ה

אידישקייט

מאת שרון ר' אלן

ה: אידישקייט

בשנת 1982 התמקדו חיי בבני משפחתי ובפעילויות שלי במרכז חב"ד על שם ארווין. מאז ומתמיד רחשתי הערכה רבה לתנועת חב"ד, ובעלי ואני תמכנו בסניף של התנועה בדרום קליפורניה. אבל אני מקדימה את המאוחר. אני רוצה לחזור להתחלה, אל ההתחלה שלי. נולדתי בשנת 1945 בבית החולים "בית ישראל" שבניו יורק. השם העברי שניתן לי היה שרה רבקה. גדלתי בבית יהודי דתי. מרגע שהדליקה אמא את נרות השבת ועד שעה אחת אחרי שקיעת החמה במוצאי שבת הקפדנו על כל מיני הלכות וכללים. כללים אלה לא הלחיצו אותנו. זו הייתה הדרך שלנו להפגין את האהבה, הכבוד והמחויבות שלנו לאלוהים.

הקפדנו על מצוות ההלכה. בערב שבת הדלקנו את האור במסדרון והשארנו אותו דולק במשך כל השבת, עד צאתה. לא היינו רשאים לעשות מלאכה כלשהי בשבת וגם לא שיעורי בית. נאסר עלינו לכתוב, לגזור נייר או לקרוע אותו. ידענו שהשבת היא מיוחדת, שונה משאר ימות השבוע.

אמא גם הקפידה, כמובן, על מטבח כשר ועל הפרדה בין בשר לחלב. אחיי ואני למדנו מגיל אפס, מרגע שיכולנו להושיט יד ולפתוח מגירה, לא להשתמש בכלי חלב לאכילת בשר, ולהפך. כמובן שהיו לנו גם כלים מיוחדים לפסח. פעם בשנה הוצאו הכלים האלה מהארון הגבוה ביותר. חגגנו את כל החגים היהודיים. אחיי ואני למדנו בבית ספר יהודי והתחנכנו בתוך הקהילה היהודית.

בגיל המתאים נישאתי לבחור צעיר מרקע דומה. נולדה לנו בת, וקראנו לה אליסה. שמה העברי הוא חווה לאה. כמה שנים אחר כך התגרשתי מבעלי. עבדתי אז במרכז של תעשיית הביגוד בניו יורק, ואליסה למדה בבית הספר

על השתתפות באספות הכנסייה. אילו עשה זאת, ודאי הייתי בורחת ממנו לקצה השני של העולם. הוא סיפר שלא ביקר בכנסייה מאז שהיה נער, וכשפגשתי אותו כבר מלאו לו 42. אני הייתי אז בת 32. דת הייתה הדבר האחרון שעניין את רון. עולם העסקים היה הדת שלו.

בהדרגה למד רון על המנהגים היהודיים שלנו, והם מצאו חן בעיניו. הוא החל להקפיד בעצמו על כמה מהם. האישיות החמה והלבבית שלו פתחה בפניו את הדרך ללבם של הוריי, והם קיבלו אותו לחיק המשפחה. אמי תמיד אמרה שמאוד נעים להיות במחיצתו.

כבר אז היינו כולנו פעילים בתנועת חב"ד. אהבנו את הרב המקומי, מנדל דוכמן. בעצם הערצנו אותו. הוא שילוב מעניין של מלומד, שחקן ואיש עסקים. בתור שכזה הוא היטיב לעורר באנשים עניין בכל מה שקשור לאורח החיים היהודי. רחל, רעייתו, היא אישה חמה, אכפתית וחכמה, התגלמות הבלבוסטה היהודית ורבנית בזכות עצמה. רון ואני ידענו מיד שעבורנו זה הבית, ואני נעשיתי מאוד פעילה בקרב נשות חב"ד המקומיות.

גיור כהלכה

כמה שנים לאחר שנישאנו התחלנו לדבר ברצינות על הגיור של רון. ידעתי שהעתיד המשותף שלנו ייפגם אם רון יסרב. מאוד חשוב היה לי לנהל בית יהודי ולגדל את אליסה באווירה יהודית. מבחינתי, ההצלחה שלי כיהודייה נמדדה על ידי התשובה שאוכל לתת לשאלה: "האם הנכדים שלך יהודים?" אם התשובה היא חיובית, סימן שהצלחתי. רון אימץ את אליסה באופן רשמי זמן קצר לאחר שני-

היהודי. אני זוכרת את הבקרים הקפואים והחשוכים שבהם חיכיתי עם אליסה לאוטובוס שייקח אותה לבית הספר. עמדנו בשלג בשבע בבוקר והתחבקנו כדי להתגונן מפני הרוח. בבקרים האלה לחשתי לבתי: "יום יבוא ויהיה טוב יותר".

בשלב מסוים עברנו למדינה אחרת. אליסה סבלה מאלר-גיה קשה, ומצבה החמיר בחודשי החורף. ניו יורק איננה מקום מתאים לילדים כמותה. באחת מתכניות הטלוויזיה אמר רופא אחד, שאלרגיות רבות נפתרות כשעוברים למקום שמזג האוויר בו שונה. המילים האלה הזדהו בראשי זמן מה. ערכתי רשימה של כל מרכזי תעשיית הביגוד הגדולים במדינה. החלטתי ששווה לנסות את התיאוריה של אותו רופא, ולראות אם שינוי מקום יועיל לאליסה.

ב-27 באוגוסט 1974 עברנו ללוס אנג'לס, קליפורניה. רשמתי את אליסה ללימודים בשיבת "יבנה". היא הייתה אז בת שש. מצאנו דירה לא רחוק מבית הספר, ברובע היהודי של העיר, וביקרנו באופן קבוע בבית הכנסת "שערי תפילה". כמה שנים אחר כך עברו גם הוריי ללוס אנג'לס, כדי להיות לצדנו. זמן קצר אחר כך עברנו כולנו מעט דרומה. היו אלה ימים של פריחה בשוק הנדל"ן, וכמו רבים אחרים החלטתי להשיג רישיון עבודה בתחום. התחלתי לעבוד במשרד שהקים אדם בשם רון אלן, שלימים היה לבעלי.

עולם העסקים היה הדת שלו

מהפעם הראשונה שנפגשנו ידע רון על יהדותי ועל כך שגדלתי בבית דתי. אני ידעתי שרון גדל בבית פרוטסטנטי. הוא אף פעם לא דיבר אתי על ישוע, על הברית החדשה או

ממיתני, מיתתו מיתת עולם, ואיני יכול לפייסו בדברים ולא לשחדו בממון. ולא עוד, אלא שיש לפניי שני דרכים. אחת של גן עדן ואחת של גיהנום, ואיני יודע באיזו מוליכים אותי. ולא אבכה?"

תלמוד בבלי, מסכת ברכות כח ב

בגיליון ינואר 1989 של Torah Thoughts, העיתון של "בני ברית", כתב הרב מנחם שניאורסון את פרשנותו לסיפור זה:

רבי יוחנן בן זכאי בכה על מיטת חוליו ואמר: "יש לפניי שני דרכים - אחת של גן עדן ואחת של גיהנום, ואיני יודע באיזו מוליכים אותי, משום שלא היה בטוח אם הגיע למידת הקדושה הנחוצה כדי להיכנס לגן עדן."

רבי יוחנן, שהביע את החששות האלה, השפיע על יהדות הגולה במשך דורות רבים. הוא הותיר אחריו מורשת עשירה במיוחד: את פרשנותו להלכה, את ניצני התלמוד הבבלי, שאלות ותשובות, ראשונים ואחרונים, חסידות ומוסר. ובכל זאת לא ידע לאן ילך לאחר מותו. מה הפלא שהסיפור משך את תשומת לבי? אם גדול בתורה כמו רבי יוחנן בן זכאי לא היה בטוח מה יעלה בגורלו, שומה עלינו לעשות כמיטב יכולתנו כדי להבטיח שבבוא היום נעלה לגן עדן.

שיקול נוסף שהבאנו בחשבון בעניין גיורו של רון היה שהרבנות בישראל מכירה רק בגיור אורתודוקסי. ידענו שיהיה עליו לעבור גיור כהלכתו. במסגרת הגיור היה עליו

שאנו, אבל האימוץ הותנה בכך שאליסה תגדל כיהודייה. יחסתי חשיבות רבה גם לעניין הקבורה והחיים שלאחר המוות. כיהודייה, ידעתי שעלי להיקבר בבית קברות יהודי. היהודי הדתי מאמין שאם ייקבר בגולה בבית קברות יהודי, עם תחיית המתים תתגלגל גופתו מתחת לאדמה עד שתגיע לארץ ישראל, ושם הוא יקום לתחייה. האמנתי שלאחר מותי אעלה לגן עדן, לחיקו של אברהם, ושם במקרה אתעה בדרכי ואגיע ל"מקום האחר", אברהם אבינו "ישלף אותי" משם. הסיפור הבא לקוח מהתלמוד, והוא מעיד על החשיבות שהייתה בעיני לניהול אורח חיים יהודי דתי:

כשחלה רבי יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו. כיוון שראה אותם התחיל לבכות. אמרו לו תלמידיו. "נר ישראל, עמוד הימיני, פטיש החזק, מפני מה אתה בוכה?"

אמר להם: "אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי - שהיום כאן ומחר בקבר, שאם כועס עליי, אין כעסו כעס עולם ואם אוסרני אין איסורו איסור עולם, ואם ממיתני אין מיתתו מיתת עולם ואני יכול לפייסו בדברים ולשחדו בממון - אף על פי כן הייתי בוכה."

...ועכשיו, שמוליכים אותי לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, שאם כועס עליי, כעסו כעס עולם, ואם אוסרני, איסורו איסור עולם, ואם

את כל מה שאלוהים רצה שהעם היהודי ידע על משיח היהודים.

האם ישוע נמצא בתנ"ך?

ירדתי לסלון והורדתי מהמדף את התנ"ך. לפני שפתחתי אותו התפללתי לאלוהי אברהם, יצחק ויעקב וביקשתי שיראה לי את האמת ויעזור לבעלי להפוך ליהודי. באותו בוקר, לאחר שבעלי יצא לעבודתו ובתי לבית הספר, התחלתי לקרוא את התנ"ך. פתחתי בעמוד הראשון – "בראשית ברא אלוהים" – וקראתי ברצף. כשרון ואליסה שבו הביתה, עדיין קראתי בתנ"ך. למחרת עשיתי זאת שוב. וכך נמשך העניין ימים רבים, שבועות וחודשים. נדהמתי ממה שמצאתי בין דפי התנ"ך שלי. כל יהודי דתי חושב, פחות או יותר, שיש לו מושג מה כתוב בתנ"ך. אנחנו הרי לומדים אותו בבית הספר, בישיבה, בחדר ובבתי הכנסת, כשמקריאים לנו את פרשת השבוע וההפטרה. בתנ"ך שלי מצאתי דברים רבים שנכתבו על המשיח – היכן הוא ייוולד, איך ייראו חייו, אילו נסים הוא יחולל. התנ"ך גם מספר על הסבל שעל המשיח לעבור ועל מותו. הדברים האלה הפחידו אותי, משום שהם הזכירו לי במידה רבה את מה ששמעתי על ישוע. אם מישהו תוהה אם ניתן למצוא את ישוע בין דפי התנ"ך, עליו לקרוא את הפסוקים שמדברים על מלאך ה' – השליח של אלוהים. כשלומדים אותם בעיון רב מבינים שאין זו ישות סתמית שברא אלוהים. מלאך ה' מדבר כמו אלוהים וזוכה לכבוד שרק אלוהים ראוי לו. בשמו כלול השם המפורש "יהוה" (שמות כג 20-21).

ללמוד מחשבה יהודית, היסטוריה יהודית ומוסר יהודי. כך נחשף רון לאורח החיים היהודי (אידישקייט). חיכיתי בקוצר רוח לתחילת הכשרתו אצל רבי דוכמן, אבל לפני כן סיפרתי לו על שלושת הטקסים שצפויים לו. הסברתי לרון שגברים צריכים למול את ערלתם, ושהיות שהוא כבר נימול, הרבי רק יקיז ממנו מעט דם, מטעמים סמליים. כמו כן, עליו להיטבל במקווה לצורך טהרה ולאות הזדהות עם העם היהודי. בטקס השלישי, שלא תמיד מקפידים עליו בגיור קונסרבטיבי, אבל לא מוותרים עליו בגיור האורתודוקסי, צריך הגר להתכחש לאמונתו הקודמת בפני בית דין רבני.

כל כך פגאני

רון הסכים לעבור את שני הטקסים הראשונים, אבל בשום פנים ואופן לא הסכים לאחרון. הוא לא היה מוכן להתכחש לאמונתו בישוע. אני הזדעזתי! בעלי מעולם לא הזכיר עד אז את ישוע, הוא לא ביקר בכנסייה למעלה מ-30 שנה, ואף פעם לא אמר את המילים "נוצרי" או "ברית חדשה". ניהלנו בית יהודי לכל דבר, עזרנו לבנות את בית הכנסת השכונתי, הבית שלנו שימש לפעילויות שונות של הקהילה היהודית, הבת שלנו למדה באקדמיה העברית, ובעלי אומר לי שהוא אינו מוכן להתכחש לישוע! כל כך כעסתי. "זה מטורף", אמרתי לרון. "אתה בן אדם כל כך חכם והגיוני, איש עסקים מצליח. איך אתה יכול להאמין במשהו כל כך פגאני? הרי כל הסיפור עליו הוא פרי הדמיון, גלגול של המיתולוגיה היוונית!" באמצע כל המערבולת הזו החלטתי: "אני אתחיל לקרוא בתנ"ך, ואוכיח לבעלי באמצעות הפסוקים המתאימים שישוע אף פעם לא הגשים את התנ"ך". ידעתי שבתנ"ך אמצא

אבל לא הצלחתי להתעלם מהפסוקים שקראתי, שבהם אלוהים קורא לעמו ללמוד את דברו ולשנן אותו בעצמם (דברים ד 10, 29; יא 18-20; ירמיהו כט 13).

ידעתי שאני לא יכולה לעצור. יותר מדיי היה מונח על הכף. איך אוכל לעמוד בחרם שוודאי יוכרז עליי מצד בני עמי? איך בכלל יכולתי להעלות על דעתי שהאיש הוא – ישו – הוא המשיח של היהודים?

בטח דילגתי על משהו חשוב, חשבתי. זכרתי שהרבנים אמרו: "אי אפשר להבין את התנ"ך בלי הפירושים שנכתבו לו". קניתי את פירוש רש"י, את פירוש שונצינו ואת הפרשנות היהודית המעודכנת ביותר – ArtScroll Tanach Series – בהוצאה "מסורה". התחלתי לקרוא את הפירושים, והרעב רק התעורר בי. הצטיידתי גם בחלקים של התלמוד הבבלי, בכרכים שונים של אנציקלופדיה יודאיקה, במדרש רבה, משנה תורה של הרמב"ן, תרגום אונקלוס, תרגום יונתן, Messianic Texts של רפאל פתאי ומורה נבוכים של הרמב"ן. שקעתי בלימודים יום אחר יום. בכל פעם שפתחתי את אחד הספרים האלה, קיוויתי למצוא בו את התשובות שחיפשתי, את המפתח שיבהיר לי אחת ולתמיד שאותו משיח גוי הוא לא "הדבר האמיתי", כלומר שהוא איננו המשיח היהודי!

כל החיפוש הזה השפיע כמונח על חיי. כשביקשו ממני להתמנות כנשיאה של נשות חב"ד, דחיתי את ההצעה כי לא רציתי לנהל חיים כפולים. הייתי מאוד מקובלת בקרב אנשי חב"ד והקפדתי על כל המסורות. מדי פעם נסעתי לתחנת טלוויזיה בכבלים כדי לשמוע את הדרשות של רבי מנחם שניאורסון, שהועברו באמצעות לוויין. רחשתי לו הערכה רבה.

כמו כן לא יכולתי להתעלם מכך ששמו של ישוע פירושו ישועה. בישיעהו מט 6 מדובר על היום שעבד ה' – המשיח – יקונן בו על כישלונו להשיב את שבטי יעקב מהתפוצות. אלוהים ישיב לו על כך ויאמר:

וַיֹּאמֶר, נִקַּל מִהְיוֹתָךְ לִי עֲבֹד, לְהִקִּים אֶת שְׁבִטֵי יַעֲקֹב, וּנְצִירֵי (וּנְצִירֵי) יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב; וַיִּתְּתִיךָ לְאוֹר גּוֹיִם, לְהִיּוֹת יְשׁוּעָתִי עַד קֶצֶה הָאָרֶץ.

שאלתי את עצמי: מתי נכשל המשיח ולא השיב את שבטי יעקב? ומתי נתן אותו אלוהים לגויים?

האם לאלוהים יש בן?

וכך למדתי, על סמך התיאורים בתנ"ך, שחז"ל האמינו בקיומם של שני משיחים. האחד – משיח בן יוסף – שהוא העבד הסובל, השני – משיח בן דוד – המשיח שישוב כמלך וגיבור. במשלי ל 4 קראתי שלא לאלוהים יש בן:

מִי עֲלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד, מִי אָסַף רוּחַ בְּחַפְזֵי, מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה, מִי הִקִּים כָּל אֲפְסֵי אָרֶץ? מַה שָּׁמוֹ וַיִּמָּה שָׁם בְּנוֹ, כִּי תִדְעַ?

האם ייתכן שהרבי הוא המשיח?

כשסיימתי לקרוא את התנ"ך, הייתי מאוד מבולבלת ומלאת חששות. איך את מעזה להעלות על דעתך שאת יכולה לפרש את התנ"ך בעצמך? מה את חושבת, שאת יודעת טוב יותר מהרבי?

המתאים – איש מקצוע שעובד עם אנשים כמוני. הוא ייתן לו את מספר הטלפון שלי. הייתי אסירת תודה. הידיעה שהעזרה בדרך, הקלה עליי. כל כך רציתי לקבל תשובות. כעבור יומיים התקשר אליי רבי בן ציון קרביץ. סיפרתי לו בקצרה על המחקר שערכתי והסברתי לו איך התגלגלתי לכך. הוא האזין לי, וגם הוא אמר שאינני צריכה לדאוג. הוא דיבר על איזו קלטת שיש לו, ובה סיפוריהם של אנשים שהתכחו לאמונתם בישוע. ביקשתי שיביא אותה אתו.

בוקר בהיר ונעים היה זה כשרבי קרביץ הגיע לביתי. הכנתי פירות טריים על צלחת חד פעמית. רציתי שידע שאני מכירה את כל דיני הכשרות ומכבדת את ההיסוס שלו לאכול במקום מרוחק מביתו. לא רציתי להטריד אותו יתר על המידה במה שהוגש לו. הצגתי אותו בפני רון, שעזב אותנו לבד ועלה לחדרנו. רון נשאר בבית לא משום שחששתי מהרבי, אלא משום שלא היה זה מכובד להשאיר את שנינו לגמרי לבד. במשך עשר שעות שוחחנו על התנ"ך, על היסטוריה יהודית ועל מסורת. לרבי יש גישה מודרנית לכתובים, בעוד ששלי הייתה מסורתית למדי. לאחר שקראתי את התלמוד, המדרש, התרגומים ופירושים נוספים, רציתי לשוחח אתו על גישתם של חז"ל בנוגע למשיח.

חיפוש נואש אחר האמת

ניהלנו שיחות רבות כאלה, ובשלב מסוים הציע הרבי שאפגש עם אדם אחר. הוא המליץ על ג'רלד סיגל, מחבר The Jewish Response to Christian Missionaries ("התשובה היהודית למיסיונרים נוצרים"). רבי קרביץ אמר שהוא ייצור קשר עם מר סיגל, יספר לו עליי, ויציע לו לשוחח אתי

מנהיגים רבים ברחבי העולם העריכו אותו ונועצו בו. כל מי שהאזין לו האמין שהוא דובר אמת. חשבנו שיום יבוא וכולנו נגלה שרבי שניאורסון הוא המשיח. חסידי חב"ד מאמינים שלכל דור יש את המשיח שלו, אבל אם איננו ראויים לכך, הוא לא יתגלה בפנינו.

נהגתי להאזין לאיש הזה מתוך אמונה שהוא דובר אמת, ובמקביל חקרתי את הכתובים ופירושים שונים כדי למצוא את האמת אודות ישוע! באותם חודשים גדלה הספרייה הביתית שלי, וגם הפחדים שלי גדלו ביחס ישיר למספר הספרים שנערמו על שולחני.

אל דאגה

באחד הימים חזרה אליסה מבית הספר וסיפרה לי שהמורה זקוקה לאמהות שיסיעו את התלמידים למאפייה כשרה. היא שאלה אם אני מוכנה להתנדב. שמחתי לעזור. כשהסעתי אותה ואת חברותיה, חלפנו לאטנו על פני חנות הספרים של חב"ד. לפתע ראיתי בחלון כמה ספרים אנטי-מיסיונריים. כשאישי לא הסתכל מיהרתי לחזור לחנות וקניתי את כל הספרים.

המחקר ששקעתי בו הטריד את מנוחתי. עד לאותו יום שמרתי את הדבר ביני לבין עצמי ובני משפחתי. רק הם ידעו מה בדיוק אני קוראת. אבל ידעתי שאני זקוקה לעזרה מבחוץ, ופניתי לרבי שלנו. הזמנתי את מנדל ורחל לביתנו. כשהגיעו, ישבנו בספרייה והראיתי להם את כל הספרים שאספתי. סיפרתי להם שתוך כדי קריאה בתנ"ך גיליתי את ישוע. ביקשתי את עזרתו של מנדל, והוא החל להתלחש עם רחל. אחר כך אמר: "אל דאגה". הוא הכיר את האדם

– רון, אליסה ואני – שנשב שם כמאזינים ולא נאמר דבר עד שתסתיים התכנית כולה. אז, ורק אז, אגש אל הרבי בשקט ואבקש את עזרתו. הרבי דיבר על אורח חיים יהודי ועל הבעיות שעלולות להתעורר במסגרת המשפחה. הוא גם סקר כמה דתות ופירט את ההבדלים בינן לבין היהדות. כשסיים את דבריו, שאל אם יש שאלות. אחד הנוכחים שאל מה אפשר לעשות כדי להגן על הילדים מהשפעתם של הנוצרים. הרבי הבהיר שכל עוד מקפידים בבית על מסורת ומצוות, יש מעט מאוד סיכויים שהילד יסטה מאמונתו. מישוהו אחר הביע את חששותיו מפני מיסיונרים שרצו ללמד את ילדיו אודות "האיש ההוא". (כך מכנים הדתיים את ישוע כשאינם רוצים אפילו לנקוב בשמו.) הרבי שב והדגיש כמה חשוב להקפיד על המצוות במסגרת הביתית, וכמו כן הבהיר שיש לשלוח את הילדים לבתי ספר יהודיים ולישיבה. את השאלה השלישית העלה אדם שביקש לדעת מה עליו לעשות כשבנו חוזר הביתה ושואל אותו על פסוקים בתנ"ך שהוא, ההורה, אינו מכיר. בנקודה זו אחז רבי שוחט בצדי הדוכן שעליו נשען וצעק לעברנו: "אף פעם, בשום פנים ואופן, אל ליהודי המשכיל לפנות לאיש ההוא!"

הייתי בטוחה שהוא מתכוון אליי. אחזתי בידו של רון ולחשתי: "אתה חושב שאני צריכה לומר משהו?"
 "כן", אמר רון.
 אחזתי בידה של אליסה ולחשתי: "את חושבת שאני צריכה לדבר?"
 גם אליסה ענתה בחיוב.

הרמתי את ידי ושאלתי: "רבי, מה תאמר למישהי כמוני, שמכירה את האידישקייט, חיה על פי היהדות, מנהלת בית

בטלפון כדי להבהיר לי כמה נקודות. הרבי ומר סיגל רקמו תכנית: מר סיגל יתקשר אליי בכל יום שני בלילה. אנחנו נשוחח על כמה נושאים, ואז הוא ישאל אותי שאלה שאת התשובה עליה אצטרך לחפש בעצמי במהלך השבוע. ביום שני שלאחר מכן אתן לו את התשובה שלי.

למשל, פעם אחת טען מר סיגל ששושלת היוחסין של ישוע היא מזויפת משום שביהדות אין כוללים נשים בשושלות יוחסין. דבריו הפתיעו אותי, משום שזמן קצר לאחר מכן קראתי את ספר דברי הימים א, ושמתי לב שהוזכרו שם כמה וכמה נשים. שמותיהן של הנשים הופיעו בכל פעם שלאב היו רק בנות, או כשהיו לו כמה נשים או שפחות. שיחות אלה נמשכו זמן מה, עד שמר סיגל אמר לרבי קרביץ שהרחקתי לכת, ושאי אפשר עוד לעזור לי. רבי קרביץ כעס ואמר שהיה עליי לקבל את דבריו של מר סיגל. הוא האשים אותי וטען שאני לא ממש מעוניינת באמת. הוא לא הבין שחיפשתי אחריה נואשות ושהייתי מוכנה לעשות הכול כדי לגלותה. רבי קרביץ כנראה מצא את עצמו במצב מביך, כי רבי דוכמן שאל אותו מדי פעם: "נו, הצלחת לעזור לה?"

התנ"ך מלא ב"איש ההוא"

זמן קצר אחר כך צלצל אליי רבי דוכמן. הוא סיפר לי על רבי עמנואל שוחט, שעשה לו שם ברחבי העולם, ושברוב יישא דרשה בישיבה שבתי למדה בה. הבטחתי להגיע לדרשה. אותו ערב היווה נקודת מפנה בחיפוש שלי אחר האמת.

ישבתי עם בני משפחתי רחוק מרבי שוחט, כדי לא להביך את בתי שלמדה בישיבה. מוקדם יותר באותו ערב החלטנו

מפיו של ישראל רוט

יש שלוש סיבות עיקריות שבגללן היהודים אינם טורחים לבדוק אם ישוע הוא אכן המשיח של היהודים. הראשונה, לאורך כל ההיסטוריה, האנטישמים הגדולים מכולם קראו לעצמם "משיחיים", (זהו התרגום המילולי של המילה Christians) והתיימרו להיות חסידיו של המשיח. אבל אין אדם שרחוק מהמשיח יותר ממי שפועל על סמך דעות קדומות ונוהג באלמוניות. אותם "משיחיים" ענדו אולי צלבים ענקיים לצווארם והלכו בקביעות לכנסייה, אבל מעשיהם לימדו שהם אינם חסידיו המשיח, שר השלום.

הסיבה השנייה היא שהיהודים מאמינים באל אחד. גם חסידיו של ישוע מאמינים באל אחד. אבל מהותו של אלוהים היא אין סופית ונשגבת מהבנתנו. הרבנים קוראים לו "האין סוף". הכתובים מלמדים שהאלוהים האחד יכול להתגלות ביותר מדרך אחת. יש הרבה הוכחות לכך, אפילו בתורה. האם תהית אי פעם מי היה לצדו של אלוהים כשהוא ברא את אדם? "נעשה אדם בצלמנו, כדמותנו..." (בראשית א 26). אחד הסיפורים האהובים עליי בנקודה זו הוא סיפורם של שלושת המלאכים, שבאו לבשר לאברהם על הולדת בנו יצחק. בהתחלה מדובר על שלושה מלאכים (בראשית יח). אחר כך מסתבר שרק שניים מהם מגיעים לסדום (בראשית יט), שכן השלישי הוא בעצם ה' - יהוה, שאתו נכנס אברהם למשא ומתן בעניין מספר

יהודי, ובכל זאת, בכל פעם שאני קוראת את התנ"ך אני מוצאת בו את האיש ההוא?"

השאלה שלי נחתה על כל הנוכחים כמו פצצה. אחר כך, במשך ארבע או חמש שעות שוחחנו רבי שוחט ואני על אידישקייט, מצוות ביהדות, התנ"ך ונושאים אחרים. השיחה שלנו נמשכה אל תוך הלילה. בשעת חצות רצה הרבי לסגור את הדיון, ואז אמר את מה שלדעתו צריך היה לשכנע אותי ואת כל הנוכחים שישוע איננו המשיח המובטח. הוא צעק שישוע חילל את שם שמים כשהיה על הצלב. ובקול כועס ולעגני ציטט הרבי את דבריו של ישוע: "אלוהים, אלוהים, למה עזבתני?"

הזדעזעתי מהאשמותיו של רבי שוחט ומטון הדיבור שלו. אמרתי לו שישוע היה יכול לומר את המילים האלה בדרכים רבות. ייתכן שבכה כשאמר זאת, או התחנן. אבל רבי שוחט לא היה מוכן לקבל את הטענה שלי. נדהמתי מכך שברוב כעסו שכח הרבי שהדברים שאמר ישוע על הצלב נאמרו שנים רבות קודם לכן על ידי דוד המלך בתהילים כב. ואיזה יהודי יעז לומר שחילל דוד את שם שמים? אינני מתיימרת להיות מלומדת המתמצאת ביהדות או בתנ"ך. אני בסך הכול אישה רגילה שאוהבת את האידישקייט, את אורח החיים היהודי, ומבקשת למצוא את האמת.

באותו לילה אמרתי לבעלי ולבתי: "אין לי עוד כל ספק... ישוע הוא המשיח היהודי".

גוי עד העת ההיא; ובעת ההיא ימלט עמך, כל
הנמצא פתיב בספר. ורבים, מי שני אדמת עפר
יקיצו; אלה לחיי עולם, ואלה לחרפות לדראון
עולם.

רק אלה ששמותיהם כתובים בספר החיים יירשו חיי עולם.
האם שמך מופיע בספר החיים? אם אינך בטוח, סימן שגורלך
נידון לדראון עולם. כדי להיות בטוח, עליך לדעת את אלוהים.
לא לדעת אודותיו. לא להאמין בו, ותו לא. עליך לדעת אותו.
עליך לשמוע, לעשות, גם אם לפעמים זה בניגוד למקובל.

הצדיקים בסדום (בראשית יח 33). איך ייתכן שאלוהים יהיה
בשמים ועלי אדמות בו-זמנית? ואולי אלוהי האמת האחד
והיחיד אינו מוגבל כמונו?

אני אינני נוהג להתפלל ישירות למשיח, אלא לאלוהים, בשמו
של המשיח. אבות אבותיי התפללו לאלוהים דרך הכוהן הגדול.
הכוהן הגדול שלי הוא ישוע.

והסיבה השלישית שבגללה היהודים אינם בודקים מיהו ישוע
היא שהרבנים אומרים שאם יאמינו בישוע, יאבדו את יהדותם.
אבל אם ישוע הוא המשיח של היהודים, הרי שאין דבר יהודי
יותר מאשר להאמין בו. השאלה איננה "איך אתה יכול להיות
יהודי ולהאמין בישוע?" אלא "מי הוא ישוע?"

חסידיו של רבי שניאורסון יכלו לחסוך לעצמם צרות רבות
אילו חשבו בעצמם, גם כשזה בניגוד למקובל. לפי הכתובים,
המשיח צריך להיוולד בבית לחם. כך רגלו של רבי שניאורסון
מעולם לא דרכה על אדמת ישראל! בעצם, כל הרבנים ברחבי
העולם יכלו לחסוך לעצמם הרבה כאבי לב אילו הבינו מדוע
לא ידע רבי יוחנן בן זכאי, אבי היהדות המודרנית, אם יירשגן
עדן או גיהנום.

רבי מפורסם פעם אמה, "אם עיוור מוליך עיוור, האם לא
ייפלו שניהם לבור?" האם יש חיים אחרי המוות? כל הספרים
שנכתבו על אנשים שמתו מוות קליני והגיעו לגן עדן או
לגיהנום אינם מותירים מקום רב לספק. אבל מה אומרים
הכתובים על החיים שאחרי המוות? בדניאל יב 1-2 כתוב:

ובעת ההיא יעמד מיכאל השר הגדול, העמד על
בני עמך, והיתה עת צרה, אשר לא נהיתה מהיות

|

חייב להיות עוד משהו

מאת ישראל רוט

ו: חייב להיות עוד משהו

הנה כמה מילים מתוך שיר שכתבתי זמן קצר לאחר שסיימתי את לימודי במכללה: "אני עובד, אוכל, ישן. אלה החיים, אבל חייב להיות עוד משהו".

הסתובבתי אז עם התחושה שלא הספקתי למצמץ, וכבר התחתנתי. ועוד לפני שקלטתי שאני נשוי, נולדה לי בת. זמן קצר אחר כך התחלתי לעבוד כסוכן בחברת המניות הגדולה ביותר בעולם, מריל לינץ', ובכל זאת חסר לי משהו. עמוק בתוכי השתוקקתי למשהו נוסף. הרי לא ייתכן שזה הכול! חייב להיות עוד משהו!

את מה שחסר לי לא הצלחתי למצוא בדת. הוריי הם יהודים. נהגנו ללכת לבית הכנסת האורתודוקסי, ובגיל 13 חגגנו את בר המצווה שלי. הייתי גאה ביהדותי, אבל בשלב מסוים הגעתי למסקנה שהיא משעממת, ושדתיים רבים הם צבועים. לאלוהים לא היה כל מקום בחיי.

חשבתי שאמצא את האושר בצבירת הון, ולכן הצבתי לעצמי מטרה: להיות מיליונר לפני שיימלאו לי 30. אבל בגיל 29 הבנתי שאין סיכוי שהמטרה הזו תתגשם. בשלב מסוים, עזבתי את אשתי ואת בתי, התפטרתי מהעבודה ויצאתי למסע חיפושים. חשבתי שאילולא מיהרתי להתחתן אחרי הלימודים, הייתי מגשים את עצמי ומוצא סיפוק, אבל אחרי שנה הבנתי שגם זאת לא התשובה. התחלתי להתעניין בתורות הנסתר ונרשמתי לקורס מדיטציה. המדריך לימד אותי להרגיע את גלי המוח. כשהייתי במצב היפנוטי, נתבקשתי להזמין "יועץ" אל תוך המחשבות שלי. המדריך אמר שה"יועץ" הזה יענה על כל השאלות.

ביום האחרון של הקורס בחן המדריך את הכוחות החדשים שקיבלתי. הוא נתן לי שם של אישה שלא הכרתי,

שלי, והתחלתי לקרוא את התנ"ך. מהר מאוד נתקפתי בהלה. ה"יועץ" התחיל לקלל אותי. הבנתי שיש לו חיים משלו, ושמקורו אכן בגיהינום. ידעתי שאני צריך להיפטר ממנו, אבל לא ידעתי איך והיכן אוכל לקבל עזרה. הדברים החלו להידרדר. בשלב מסוים מצאתי את עצמי ב"מסע אסטרלי" – מצב שבו הנפש עוזבת את הגוף, ופחדתי שהנפש שלי לא תמצא את דרכה חזרה, ושגופי ייקבר בעודי חי. בילדותי פחדתי מאוד מהמוות, כי חשבתי שפירושו סוף מוחלט לקיום שלי. אבל באותה תקופה המוות נראה לי כמו הדרך היחידה להשתחרר מאותו מצב נורא.

הלילה הנורא ביותר בחיי

בלילה הנורא ביותר בחיי התקשרתי לאשתי (חיינו אז בנפרד) וביקשתי שתתפלל עבורי. גם אני נשאתי תפילה משלי: "ישוע, עזור לי!", ביקשתי. לא ידעתי אם הוא אמתי, אבל לא ידעתי למי עוד אוכל לפנות. נכנסתי למיטה, ולא רציתי לצאת ממנה. החיים היו קשים מנשוא.

אבל כבר למחרת בבוקר ידעתי שמהו השתנה. הרע שהיה בתוכי נעלם. ידעתי שזה קשור איך שהוא לתפילה שהתפללתי בלילה הקודם. גם הפחד נעלם, ובמקומו הרגשתי זרמים של אהבה. סוף סוף חוויתי את מה שתורת הנסתר לא הצליחה לתת לי – נוכחות ממשית של אלוהים. מעולם לא הרגשתי שלום ושלווה כאלה. אז הבנתי שישוע הוא המשיח שלי.

זמן מה אחר כך כבר שמעתי את קולו של אלוהים, שאמר לי לחזור לאשתי ולבתי. ג'וי אשתי, הייתה בעבר אגנוסטית, ובאוניברסיטה שבה למדה שמעה הרצאות אתיאסטיות

ושאל איזו בעיה גופנית יש לה. שאלתי את ה"יועץ" שלי, והוא אמר שלאישה הזו יש סרטן שד. "האם יש לה סרטן שד?", שאלתי. אכן כן. זה לא היה סתם ניחוש. הכוח הזה שהיה בי החל להתעצם. באחד הימים חשבתי: כדאי לי לפתוח עסק בתחום. אבל זמן קצר אחר כך פנה אליי איש עסקים שבקושי הכרתי והציע לי משרד פנוי, מזכירה וטלפון. נעניתי להצעה שלו. "ישראל", שאל אותי אותו איש עסקים, "האם ידעת שהתנ"ך היהודי שלך מגנה כל עיסוק בתורת הנסתר?" הוא הקריא לי את מה שנאמר בדברים יח 10-12:

לֹא יִמָּצָא כֶּד, מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבְתוֹ בְּאֵשׁ, קֶסֶם קְסָמִים, מְעוֹנָן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף. וְחֹבֵר, חֹבֵר; וְשֹׁאֵל אוֹב וַיְדַעֵנִי, וְדָרַשׁ אֶל הַמֵּתִים. כִּי תוֹעֵבֵת יְהוָה, כָּל עֲשֵׂה אֱלֹהִים; וּבְגִלְלֵה, תוֹעֵבֵת הָאֱלֹהִים, יְהוָה אֱלֹהֵיךָ, מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפְּנֵיךָ.

אותו איש עסקים אמר לי שה"יועץ" שנתן לי את כל המידע הוא בעצם רוח רעה ושטנית.

כתבי הקודש, התחום העל טבעי והיהודים

פיליפ מקנדליש כתב ספר בשם The Bible, the supernatural, and the Jews ("כתבי הקודש, התחום העל טבעי והיהודים"), ובו נאמר שהיהודי, בתור בן בריתו של אלוהים, יישפט בחומרה על כל עיסוק בתורות הנסתר. הספר מביא את סיפוריהם של יהודים מפורסמים שעסקו בתורות הנסתר – ומתו. החלטתי שמוטב לבדוק אם אלוהים הוא בכלל זה שכתב את התנ"ך. הפסקתי להתייעץ עם ה"יועץ"

הקדשה אישית. הרב נענה בשמחה וכתב כמה מילים חמות על הכריכה הפנימית. הודיתי לו ויצאתי משם מהר. לא הייתי מסוגל להמתין אפילו דקה אחת מיותרת... רציתי שאבא שלי יראה את המתנה המדהימה שזה עתה קיבלתי. כשהגעתי אליו, הראיתי לו את ההקדשה שכתב הרב ויודאתי שהוא קורא אותה. אחר כך התחלתי להקריא את אותו פרק מישיעיהו. עכשיו היו לאבי שתי ברות בלבד: להסכים שישוע הוא המשיח, או להחליט שמהו לא בסדר אצל הרבי הזה. להפתעתי הרבה הוא אכן אמר: "תמיד חשבתי שמהו לא בסדר אצל הרבי הזה", וסיפר שראה אותו אוכל פעם במסעדה ביום כיפור.

החלט בעצמך

זמן מה אחר כך נסעתי לבקר שוב את הוריי. אמי הייתה לבדה בבית. החלטתי שזה הזמן להוכיח לה שישוע הוא המשיח. ידעתי שלמרות שגדלה בבית אורתודוקסי ופקדה את בית הכנסת, היא לא ממש מכירה את הכתובים, לא בטוחה שהם האמת ולא מקדישה כל מחשבה לעניין החיים שלאחר המוות.

קודם כול רציתי להוכיח לה שיש אלוהים ושהתנ"ך הוא דברו. "אמא", האם ידעת שכל ההיסטוריה של העם היהודי – העבר, ההווה והעתיד – מתועדת בתנ"ך?," שאלתי. הסברתי לה שמאות נבואות מדויקות כבר התגשמו. "למשל, אלוהים אמר שהוא יברך אותנו מכל העמים, אם נציית לו ונשמור את מצוותיו (דברים כח 1). ושאל לא נציית, נאבד את הארץ שלנו, נירדף ונתפזר לארבע קצוות תבל (דברים כח 36-37; ישעיהו יא 12). הוא אמר שירדפו

רבות. אבל לאחר שסיפרתי לה על הנבואות שנכתבו אלפי שנים קודם לכן בתנ"ך, היא אמרה: "אני מאמינה שהתנ"ך נכתב על ידי אלוהים" (הרחבה על הנבואות ראה בפרק י). זמן קצר אחר כך גם ג'וי פתחה את לבה לישוע וביקשה שיהיה המושיע והאדון שלה.

משהו לא בסדר אצל הרבי הזה

אמי, שהייתה אישה רודפת שלום, שכנעה את אבי שהאמונה החדשה שלי היא דבר חולף. התעקשתי שהוריי ישמעו על המשיח ויכירו אותו, ולכן ניסיתי לבשר להם בכל הזדמנות. אמא הקשיבה, אבל אבי כעס ואטם את אוזניו. אלא שבמשך הזמן הבחינו הוריי שהנישואים שלי משתקמים, שחיי יציבים ושהפכתי לאדם טוב. הם גם ידעו שאשתי, בתי, גיסי והאחיינים שלי התחילו להאמין בישוע בזה אחר זה. כשאחותי שכלה את בתה, שריל אן, הוריי לא יכלו להתעלם מכוחות הנפש שהיו לה ומהדרך שבה היא התמודדה עם האבדן – כוחות שלא היו לה קודם.

יום אחד, לאחר שעות רבות של תפילה, אבי הסכים שאקריא לו את פרק נג בספר ישעיהו. עוד לפני שסיימתי, הוא כעס וטען שאני מקריא לו פסוקים על ישוע מתוך ספר נוצרי. הראיתי לו שהספר יצא לאור בבית דפוס יהודי, אבל זה לא סיפק אותו. הוא אמר שיסכים להקשיב לדבריו של הנביא רק מתנ"ך שיקבל מהרב שלו. נחמד, חשבתי, לפחות הוא מבין שישעיהו הנביא מדבר על ישוע.

למחרת התקשרתי לרב המשפחה וביקשתי להיפגש. כשנכנסתי למשרד שלו, הוא בירך אותי בחום ושאל איך יוכל לעזור. שאלתי אם הוא יכול לתת לי ספר תנ"ך עם

"רק אלוהים היה יכול לספר את הדברים האלה לישיעיהו ולשאר הנביאים. מאתיים שנה לפני שנולד כורש מלך פרס, נקב ישיעיהו בשמו ואמר שאלוהים ישתמש בגוי הזה כדי לבנות את ההיכל (בית המקדש) ולשקם את ערי ישראל (מה 1, 13; מד 28). איך ידע ישיעיהו את שמו? ויותר מכך, מדוע בחר אלוהים בעובד אלילים כדי לשקם את ירושלים? ירמיהו ניבא שעם ישראל יצא לגלות בבבל למשך 70 שנה (ירמיהו כט 10). נחשי כמה זמן היינו בגלות?"

"אני יכול להמשיך ולספר לך על עוד נבואות מדהימות שנכתבו אלפי שנים לפני שהתגשמו, אבל האם את רוצה לדעת על העתיד? אלוהים כבר הוכיח עד עכשיו שדברו מתגשם במלואו, ולכן רק הגיוני שהוא ידייק גם לגבי העתיד."

ובעודי עובר במהירות מפסוק לפסוק, שמתי לב שאמי מתרשמת עמוקות מההתמצאות שלי בכתובים. לראשונה בחייה היה עליה להתעמת עם העובדה שמה שנאמר בתנ"ך הוא האמת לאמיתה.

"אמא, הנביא זכריה אומר שבאחרית הימים העולם כולו לא ידע מה לעשות בנוגע לירושלים (יב 3). והנה, האירועים שמתרחשים היום בירושלים ובישראל מופיעים בחדשות כל הזמן. עמים רבים יאספו (יפלו) לישראל באחרית הימים, והכוחות הפולשים אפילו מוזכרים בשם (יחזקאל לח 3-9). יהיה זה מרחץ דמים; שני שלישים מהעם ייכרתו, כלומר יושמדו (זכריה יג 8), וכשכבר לא תישאר כל תקווה, בן אלוהים (המשיח) יילחם למען עמו ישראל. הנה מה שכתב על כך זכריה:

אותנו בכל מקום שבו נהיה (דברים כח 65), ושלמרות שרבים מאתנו יסבלו וימותו, הוא תמיד ישמור עלינו כעם ולא 'ישבית' את קיומנו 'כל הימים' (ירמיהו לא 36). על רקע כל הרדיפות שבני עמנו ידעו, אפשר היה לצפות שכל אחד מאתנו יתבולל רק כדי לשרוד. אבל אלוהים שמר על העם שלנו כנגד כל הסיכויים.

"התנ"ך גם מספר שבאחרית הימים יקרה נס, ובשטחה של ישראל תקום מדינה יהודית (ירמיהו טז 15). איזה סיכוי היה שמדינת ישראל תקום? איזה סיכוי היה שהאו"ם יצביע בעד הקמת בית לעם היהודי? סיכוי אפסי. בשנת 1948 הדברים האלה נראו בלתי אפשריים. אבל אלוהים חולל נס גדול, שחשיבותו עולה על חציית ים סוף (ירמיהו טז 14-15). מדינת ישראל קמה בתוך יום אחד, בדיוק כפי שניבא ישיעיהו (סו 8). "הנביא עמוס אמר שאחרי שנשוב לארצנו, נבנה מחדש ערים שוממות (ט 14), ואם תבדקי את תולדות ישראל, תמצאי שאכן, עיר אחת נבנתה על חורבותיה השוממות של עיר אחרת. תל אביב היא עיר מודרנית ומפותחת כמו כל עיר מערבית. ישיעיהו אמר שאפילו הערבה (המדבר) תפרח כתבצלת (כשושנה) (לה 1). דרך אגב, האם ידעת שבימינו ישראל מייצאת לאירופה יותר שושנים מכל מדינה אחרת?"

"יחזקאל ניבא שהיערות בישראל ישוקמו (לו 8), וישיעיהו אמר בפרק לה ז, 'והיה השרב לאגם וצימאון למבועי מים'. איך הוא ידע לפני 2,700 שנה שישאל תפתח טכנולוגיה שתגרום למי התהום לבעבע ולעלות על פני הקרקע, וכך להשקות את הצמחייה? והיות שהמים האלה נובעים ממעמקי האדמה, הם חמים ומאפשרים לצמחים לגדול בכל מזג אוויר.¹

ולפי דניאל ט 26, המשיח היה צריך למות לפני שבית המקדש השני נחרב:

וְאַחֲרֵי הַשְּׁבַעִים שָׁשִׁים וּשְׁנַיִם, יִכָּרֵת מְשִׁיחַ נְאִיץ לֹ; וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יִשְׁחִית...
 וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יִשְׁחִית...
 וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יִשְׁחִית...
 וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יִשְׁחִית...

"הוא אמור היה למות בצליבה, דוד תיאר זאת מאות שנים לפני שבכלל ידעו משהו על מוות בצליבה. דוד גם ראה בעיני רוחו שהשומרים שישמרו על המשיח, יפילו גורלות על בגדיו. הוא ציין שעצמותיו לא יישברו, משום שנאסר לשבור את עצמותיו של קרבן.

כַּמִּים נִשְׁפָּכְתִּי וְהִתְפָּרְדִּי, כָּל עֲצָמוֹתַי. הֲיֵה לְבִי, כְּדוֹנָג, נָמֵס, בְּתוֹךְ מַעֵי. יָבֵשׁ כַּחֲרֹשׁ כַּחֲוֵי וּלְשׁוֹנֵי מְדַבֵּק מְלִקוֹחֵי. וְלַעֲפָר מִנֹּת תִּשְׁפָּתְנִי. כִּי סָבְבוּנִי כְּלָבִים. עֲדַת מְרַעִים, הַקִּיפוּנִי; כָּאֲרִי, יָדֵי וְרַגְלֵי. אֲסַפֵּר כָּל עֲצָמוֹתַי, הִמָּה יִבִּיטוּ, יָרְאוּ בִי. יַחְלִקוּ בְּגַדֵי לֵהֶם וְעַל לְבוּשֵׁי, יִפְּלוּ גוֹרָל.

תהילים כב 15-19

"ישוע המשיח לא מת בגלל החטאים שלו, אלא בגלל החטאים שלנו:

וְאֵכֶן חָלִינוּ הוּא נָשָׂא, וּמִכְאֲבֵינוּ סָבָלָם, וְאַנְחָנוּ חָשְׁבָנָהוּ, נְגוּעַ מִכָּה אֱלֹהִים וּמַעֲנָה. וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשַׁעֵנוּ, מְדַכָּא מְעוֹנֵתֵינוּ, מוֹסֵר שְׁלוֹמֵנוּ עָלֵינוּ, וּבְחֻבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ.

ישעיהו נג 4-5

וְיֵצֵא יְהוָה, וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הַהֵם, כְּיוֹם הַלְחָמוֹ, כְּיוֹם קָרְב. וְשִׁפְכְתִי עַל בֵּית דָּוִד וְעַל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם, רוּחַ חַן וְתַחֲנוּנִים, וְהִבִּיטוּ אֵלַי, אֶת אֲשֶׁר דִּקְרוּ; וְסִפְדוּ עָלָיו, כְּמִסְפַּד עַל הַיְחִיד, וְהִמְר עָלָיו, כְּהִמְר עַל הַבְּכוֹר. כְּיוֹם הַהוּא, יִגְדַל הַמִּסְפַּד בִּירוּשָׁלַם...

זכריה יד 3; יב 10-11

"אמא, האם את יודעת למה כולנו נספוד (נבכה)?" אני חושב שהייתה זו הפעם הראשונה באותו יום שבה עצרתי לרגע ונתתי לה לדבר.

"אני חושבת שההספד שלנו יהיה אות תודה על כך שאלוהים הציל אותנו", היא אמרה.

"נכון", אבל זה לא הכול. הסיבה העיקרית היא שנבין לראשונה שישוע הוא המשיח שלנו, המשיח שממנו התעלמנו".

"אבל אם ישוע הוא המשיח, למה לא כל הרבנים מאמינים בו? ישראל, אני אוהבת אותך, אבל אתה לא יודע יותר מהרבנים שלמדו כל חייהם".

"אמא, התלמוד דובר על כך לפני שנים רבות. כאשר הרבנים ניסו להבין איך יזהה העם את המשיח, הם הגיעו למסקנה שיהיו שני משיחים. האחד יסבול עבור העם, כמו שסבל יוסף, והעם ידחה אותו כפי שמתואר בישעיהו נג:

נִבְזָה וְנִחְדַל אִישִׁים, אִישׁ מִכְּאֲבוֹת וַיְדוּעַ חֲלִי; וּכְמִסְתָּר פָּנִים מִמֶּנּוּ, נִבְזָה וְלֹא חָשְׁבָנָהוּ.

ישעיהו נג 3

"הואיל ואלוהים הוא קדוש ואילו אנחנו טמאים, אנחנו זקוקים לדמו של שה תמים שיכפר על חטאינו ויאפשר לנו להתקרב שוב לאלוהים. כל עוד המקדש היה קיים, הכוהן הגדול תיווך בינינו לבין אלוהים. אבל היום אין עוד בית מקדש, והמתווך שמטהר אותנו מכל חטאינו הוא שה האלוהים, שלקח על עצמו את חטאי העולם כולו. הוא מטהר אותנו, בא לשכון בקרבנו והופך את גופנו להיכלו.

"האם ידעת שבפעם הראשונה שבה הציג משה את עצמו כגואל העם, דחינו אותו? (שמות ב 11-14). ובפעם הראשונה שבה הציג יוסף את עצמו כמושל, רצו אחיו להרוג אותו (בראשית לז 8, 19-20). כך גם עם ישוע. בבוא השעה הוא ישוב למלוך על העולם ולהוביל אותנו לעידן של שלום.

לֹא יָרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ, כִּכְלֵ הָרַקְדָּשִׁי. כִּי מְלֹאָה
הָאָרֶץ, דְּעָה אֶת יְהוָה, כַּמַּיִם, לַיָּם מְכַסִּים.

ישעיהו יא 9

"היום הרבנים מלמדים על בואו של משיח בן דוד, ולא אומרים מילה על משיח בן יוסף. רק אחרי עימות שהיה לי עם רבי באוניברסיטת מרילנד, הבנתי למה הם עושים את זה. אחרי העימות שוחחתי עם בחור אורתודוקסי שהוסמך לרבנות. ביקשתי שיספר לי על מי דיבר ישעיהו בפרק נג. התשובה שלו הדהימה אותי. הוא אמר, 'אני לא יכול לומר לך'.

"אבל אתה יודע עברית טוב ממני. קרא את הפרק מהתנ"ך שלך'.

"לא', הוא אמר, 'זה חטא'.

"אגב, הנביא ממשיך ואומר שהמשיח הוא צאצא של דוד (שמואל ב ז 12-13), שגויים ילכו אחריו (ישעיהו יא 10), ושהוא ייוולד בבית לחם שביהודה (מיכה ה 1).

"אמא, האם ידעת שאמו של ישוע התגוררה בבית לחם זמן קצר לפני שנולד? מרים אמנם חיה בנצרת, אבל הייתה צריכה להגיע לבית לחם בגלל מפקד תושבים שנערך לצורכי מס, בדיוק בשעה שישוע היה צריך להיוולד!"

"טוב", אמרה אמי, "אבל אם כך, למה הרבנים לא רואים את זה?"

"הם הבינו שהמשיח יהיה גם עבד סובל, וכינו אותו 'משיח בן יוסף', אבל אז הם מצאו מספר גדול של נבואות המדברות על משיח שימלוך כמלך ויוביל את עמו אל עידן של שלום, וקראו לו 'משיח בן דוד'. איך הם הצליחו ליישב את הנבואות האלה, שלכאורה סותרות אלה את אלה? הם טענו שמדובר בשני משיחים שונים. אבל היום ברור שזהו משיח אחד שהופיע פעמיים. ראשית, הוא בא כדי לכרות את הברית החדשה שעליה ניבא ירמיהו, כדי לשנות אותנו מבפנים כלפי חוץ:

הִנֵּה יָמִים בָּאִים, נֹאֵם יְהוָה; וְכָרַתִּי, אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל
וְאֶת בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה... וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד,
אִישׁ אֶת הָעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר, דְּעוּ, אֶת
יְהוָה. כִּי כוֹלֵם יִדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוֹלָם, נֹאֵם
יְהוָה כִּי אֶסְלַח לְעוֹנָם, וְלֹחֲטָתֶם לֹא אֶזְכֹּר עוֹד.

ירמיהו לא 31, 34

"מדוע?"; שאלתי שוב.

"משום שאני לא מספיק קדוש", הוא אמר. 'אנחנו יכולים רק לומר מה הרבנים שחיו זמן מה אחרי משה אמרו על משמעותם של פסוקים אלה'.
 "זה כל כך עצוב, אמא. הוא בעצם אומר שהוא לא יכול להחליט בעצמו.

כניסה לגן עדן, בלי משפט. ומאחר שידע שאני לא מסכים לתפילות מהסוג הזה, הוא תהה מה תהיה התשובה שלי. חשבתי לרגע על הזמן שתגזול ממני תפילת הקדיש. חשבתי על הסבלנות שתידרש ממני כשאשב בבית הכנסת ואקשיב לטקסים ולתפילות שנאמרים בשפה שאני לא מבין. חשבתי על ההדים שעלולים להתעורר בבית הכנסת, מצד אלה שיודעים על אמונותי בישוע. ובכל זאת הסכמתי.

עברו שנים רבות מאז שהנחתי תפילין. רב שפרש לגמ-לאות והגיע לבית הכנסת, עזר לי להניח אותם. הרגשתי טוב כשהתפללתי יחד עם בני עמי, ולקחתי חלק בטקסים שמתקיימים מזה אלפי שנים.

בתום אחת התפילות שוחחתי עם "בעל הקריאה" (האדם שקורא מן התורה באותה שבת). הוא הקריא את הפסוקים המספרים על קריעת ים סוף, ועל כך שבני ישראל עברו ביבשה. תוך כדי שיחה הוא הסתכל עליי במבט ספקני ואמר, "אתה לא מאמין לסיפורים האלה, נכון?"

המבט שלי היה לא פחות ספקן משלו. "ואתה?", שאלתי. "אם אתה לא מאמין בהם, מה אתה עושה כאן?"

אני מבין שיהודי חילוני לא מאמין בתורה, אבל מדהימה אותי המחשבה שגם מנהיג דתי לא מאמין במה שנאמר בה. אותו אדם אמר שהוא לא מאמין באלוהים או בחיים שלאחר המוות, ולכן ביקשתי לדעת למה הוא בכלל מגיע לבית הכנסת. הוא הסביר: "כל חבריי נמצאים כאן. אני אוהב את המסורת, ובשבילי זאת דרך להעביר את הזמן". ואני חשבתי כל חיי שהמבוגרים האלה, שהתפללו כל יום במניין, הם האנשים הקדושים ביותר בבית הכנסת. להפתעתי גיליתי שרבים מאלה שהתפללתי אתם חשבו בדיוק כמוהו.

בשלב זה חששתי שאולי התשתי את אמי עם המידע הרב שהעברתי לה. היא אמרה שהיא מאוד שמחה על השינוי שהאמונה בישוע חוללה בחיי, אבל שהיא איננה מוכנה לקבל את האמת. "מה אבא שלך יגיד? אתה רעב? רוצה שאכין לך משהו?"

לאורך השנים, בכל פעם שחלתה אמי, נהגתי להתפלל בשבילה, ואלוהים ריפא אותה. אמי הייתה מאוד גאה בי, ואפילו סיפרה לחברותיה היהודיות שכאשר הן יהיו חולות, הבן שלה יוכל להתפלל עבורן בשם ישוע, ושאלוהים ירפא גם אותן. לפני שנפטרה, גם היא קיבלה את ישוע כמשיח.

מיהו יהודי אמתי?

אבא שלי היה עדיין נבון ופגוע בגלל אמונותי. הוא נולד בפולין, וראה במו עיניו את האנטישמיות של אלה שכינו את עצמם תלמידיו של ישוע. לאחר הלווייתה של אמי הייתה לאבי שאלה אחת ויחידה. הוא רצה לדעת אם במשך 11 החודשים הבאים אלך לבית הכנסת ואומר קדיש על אמי. מאחורי השאלה הזאת עמד מניע נסתר. אבי ידע שאם אסכים לומר קדיש על אמי, הוא יוכל להיות בטוח שאעשה את זה גם עבורו. הוא האמין שאמירת קדיש היא כרטיס

שאלתי. "האם לא היית רוצה להיות אתה ועם שאר בני המשפחה שלנו?"

אבי לא היה מסוגל לדבר בשלב זה. כל גופו היה אכול על ידי סרטן. אבל נס גדול קרה באותו רגע. כששאלתי אם הוא רוצה שישוע יהיה המשיח והאדון שלו, אחותי שמעה אותו אומר: "כן!"

אני אסיר תודה. כל אחד מבני משפחתי הקרובים מאמין בישוע. ג'וי ואני חגגנו לא מזמן 43 שנות נישואין. בתנו נשואה היום, ויש לה שלוש בנות.

שלושים שנה חלפו מאז ששחרר אותי אלוהים. אני יודע שככל שהשנים חולפות, המוח שלנו יכול לתעתע בנו. אילו היה אותו רגע של שחרור, החוויה היחידה שלי עם אלוהים, אולי הייתי מתחיל לפקפק בקיומו. אבל למדתי את הכתובים, ואני מאמין בכל לבי שרק אדם אחד בהיסטוריה יכול להיות המשיח היהודי. נוכחות אלוהים היא חלק בלתי נפרד מהחיים שלי, ואני ראייתי – ועדיין רואה – נסים רבים שהוא מחולל כשאני מתפלל בשמו של ישוע עבור חולים.

תודה לאלוהים שאכן "חייב להיות עוד משהו!"

ועוד מפיו של ישראל רוט...

אנשים שעוסקים בתורות הנסתר מאמינים שהם נשמה שהתגלגלה לגוף חדש. חלקם סיפרו בהשפעת היפנוזה על חוויות שעברו בגלגולים קודמים, בארצות שכף רגלם לא דרכה בהן מעולם.

אבא שלי העריך מאוד את העובדה שהלכתי מדי יום לבית הכנסת כדי לומר קדיש על אמי. והיות שלא הזכרתי את ישוע במשך זמן מה, הוא שאל אותי באחד הימים: "האם אתה עדיין מאמין בו?" האמת היא שחכייתי לעיתוי הזה, כי עד אז, בכל פעם שהזכרתי את ישוע בנוכחותו, אבי נתקף זעם. הסברתי לו שאני עדיין מאמין, ושאני הולך לבית הכנסת בגלל ישוע. אמרתי שאני לא מאמין שאמא בכלל זקוקה לתפילות האלה, משום שהיא כבר בגן עדן. האמירה הזאת מאוד הכעיסה אותו, ואני שיניתי את הנושא.

בפעם אחרת סיפר לי אבי שחבריו מבית הכנסת אמרו שהבנים שלהם לא היו מגלים נאמנות כזו, ולא היו מגיעים לבית הכנסת יום אחר יום. "אתה בן נפלא", הוא החמיא לי. "אתה בחרו זהב. אבל האם אתה חייב להאמין בו?"

בתלמוד נאמר שאם בת קול מן השמים תסתור את מה שאומר רוב של רבנים, עלינו להתעלם מבת הקול. אבל יהודי אמתי אומר שאם התורה סותרת את מה שאומר רוב של רבנים, אנחנו חייבים לציית לתורה.

אני מתפלל שבקרוב מאוד כל ישראל יהיו יהודים אמתיים.

גן עדן צריך להיות מקום נפלא

שנים אחר כך התקשרו להודיע לי שאבא שלי גוסס בבית החולים. אחותי, שגם היא נושעה בינתיים, ואני, נסענו לסעוד אותו. במשך כמה ימים הרגשתי את נוכחותו החזקה של אלוהים. הייתה זו אותה נוכחות שהרגשתי שנים קודם לכן, כשהפך ישוע לאמת ולמציאות בחיי. "אבא, האם אתה זוכר שאמא נהגה לומר שגן עדן צריך להיות מקום נפלא?",

אותי. באותה שנייה נפתחו הידיים שלי והצלחתי לדבר. אז הבנתי שעולם הרוחות הוא מאוד אמתי. באותו ערב שוחררתי מרוח של יראת אדם, רוח שענתה אותי במשך שנים. סוף סוף הייתי חופשייה".

אחותי, בעלה ושלושת בניהם פתחו את לבם לישוע והיום הם מאמינים. אני שמח שלא כולם צריכים לעבור חוויות כה אפלות כדי למצוא את אלוהים. השטן הוא יצור אמתי, וההגנה היחידה שיש לנו מפניו נמצאת במשיח היהודי.

הערה

1. מתוך ראיון עם ד"ר דב פסטרנק מאוניברסיטת בן גוריון שבנגב. הראיון שודר במהלך התכנית המשיחית Report to Zion ("דיווח לציון"), שידור מספר 8, אפריל 1989.

איך זה ייתכן? לפי הכתובים, בני האדם מתים רק פעם אחת ואז בא המשפט שבו נגזר דינו של כל אדם. אם כן, איך ייתכן שנשמתו של אדם תתגלגל לגוף אחר? אנשים ש"דורשים אל המתים" פותחים את הדרך לאובות וידעונים, שבעצם נמצאים בסביבה כבר אלפי שנים (ראה דברים יח).

אחותי – מורה בבית הספר היסודי ואישה הגיונית ויציבה לכל הדעות, הפרה את מצוותו המפורשת של אלוהים בדברים יח, כשחשפה את עצמה בצעירותה להשפעתן של רוחות רעות. שנים רבות אחר כך היא הגיעה לאספה שבמהלכה עסקו בגירוש רוחות רעות. כשמנחה האספה התפלל וציווה על רוחות רעות לחשוף את עצמן כדי שאפשר יהיה לגרשן, שמעה אחותי כמה אנשים משתעלים וצועקים ברחבי האולם. הצעקות הלכו והתגברו, ונשמעו לה מאוד לא אנושיות. היא לא הגיעה לאספה כדי לקחת בה חלק, אלא רק כדי לצפות מהצד במתרחש. אבל מאוחר יותר היא סיפרה לי: "פחדתי ורציתי ללכת משם. פניתי לעבר בעלי כדי לומר לו שאני רוצה לצאת, אבל לא הצלחתי להוציא מילה מפי. הלשון שלי הסתובבה בחלל הפה ולא הצלחתי ליישר אותה. השפלתי את מבטי ובחנתי את ידי. שתיהן היו קפוצות לאגרופים. ניסיתי לפתוח אותן, אך לשווא. הציפורניים שלי חדרו לבשר. הייתי משותקת! פחדתי נורא ופרצתי בבכי. ואז ניגש אליי מישהו ואמר, 'הזדהי בשמך'. לא הבנתי על מה הוא מדבר. האם הוא לא רואה שאני משותקת? לא ענית, והוא התרחק ממני. אחר כך ניגשה אליי מישהי וחזרה על אותם דברים, 'הזדהי בשמך'. ואז יצאו מפי המילים: 'רוח של יראת אדם'. האישה ציוותה על הרוח לעזוב

ז

מסורת או אמת?

דברים שלמדתי על היהדות הרבנית

מאת ד"ר מייקל בראון

ז: מסורת או אמת?

"אתה הרי לא מבין עברית. אז מניין לך מה כתוב בתנ"ך?"
"נכון, רבי, אני אמנם לא מבין עברית, אבל אני אלמד.
בינתיים אני נעזר במילון."
"בינתיים... שטויות. מי שלא יודע עברית לא יכול להבין
את הכתוב".

לעולם לא אשכח את השיחה הזאת. השנה הייתה 1972.
זמן קצר לפני כן מלאו לי 17 ואני התחלתי להאמין בישוע.
השינוי בחיי היה מאוד דרמטי. חודשים ספורים לפני כן עוד
הזרקתי לעצמי הרואין וצרכתי כמויות אדירות של כדורי
אל.אס.די. וספיד. הכינוי שהצמידו לי, "דוב הסמים", תיאר
היטב את מצבי. חיי היו מלאי חטא וגאווה והיו רקובים עד
היסוד. וכל זה למרות החינוך היהודי-מסורתי שקיבלתי
בבית הוריי בלונג איילנד.

הוריי היו נשואים זה לזה באושר. אבי היה עורך דין
מכובד. הוא שימש כיועץ המשפטי הבכיר של בית המשפט
העליון במדינת ניו יורק. פניתי לסמים לא בגלל סערה
פנימית שנקלעתי אליה או חיפוש רוחני. הסמים נתנו לי
הרגשה טובה!

כבר בגיל צעיר ראו בי מתופף מוכשר למדי, ואורח
החיים של וודסטוק ("עשו אהבה, לא מלחמה; תפוס ראש
טוב; עשה מה שבראש שלך") מאוד קסם לי. רציתי להיות
כמו כל אותם כוכבי רוק! ואכן, מהר מאוד הפכו חיי למסיבה
אחת ממושכת.

הפתעת חיי

אבל לאלוהים היו תכניות אחרות בשבילי. שניים מחברי
הטובים ביותר (נגן הבס ונגן הגיטרה בלהקה שלנו) גדלו

שהתמחו בטיפול ביהודים "תועים" כמוני. אני מצדי שמחתי על ההזדמנות לספר להם על אמונתי החדשה. אחרי הכול, קראתי אז את הכתובים יומם ולילה, שיננתי מאות פסוקים, התפללתי במשך שעות ואפילו ניסיתי לשכנע בחורה יהודייה שהצטרפה לעדי יהוה שאמונתה אינה מבוססת על הכתובים. אבל לרבנים האלה מברוקלין היו תשובות שעד אז לא שמעתי עליהן, וכולם היטיבו לקרוא ולהבין עברית משחר ילדותם. אני בקושי זכרתי איך אומרים בעל פה את האל"ף ב"ת! וחוף מזה, הם נראו כל כך יהודים עם הזקנים השחורים שלהם וכל השאר. האמונה שלהם נראתה לי כל כך עתיקת ימים ואותנטית.

האם גם שלי כזו? תהיתי, והחלטתי להירשם ללימודי עברית באוניברסיטה. האמנתי שאם האמונה שלי היא אמיתית, היא תעמוד במבחן אקדמי. אם ישוע הוא אכן המשיח היהודי, אינני צריך לחשוש. שאלות רציניות ראויות לתשובות רציניות, ואני הייתי נחוש בדעתי ללכת לאן שתוביל אותי האמת, ולא משנה מה יהיו התוצאות. בהדרגה הבנתי שאת התואר שלי עליי לעשות בנושא שקשור בתנ"ך וביהדות. בשנת הלימודים הבאה לקחתי רק קורסים בשפות, שש שפות ליתר דיוק: עברית, ערבית, יוונית, לטינית, גרמנית ויידיש. הרגשתי שהמוח שלי מתרוקן! אבל רציתי לקרוא את החומר בשפת המקור, ללא כל סיוע ומתווכים. לא הסתפקתי בלימודים באוניברסיטה. כדי להשיג את המטרה שהצבתי לעצמי החלטתי ללמוד שפות נוספות: אכדית, אוגרית, ארמית, אשורית, פיניקית, פונית, מואבית ועוד. כשישבתי לכתוב את עבודת הדוקטורט שלי, כבר שלטתי ב-15 שפות, בחלקן שליטה כמעט מלאה, בחלקן

בבתים חילוניים, במשפחות נוצריות. הם היו קרובים לישוע כמוני בערך. אבל היו להם שתי ידידות, שתי אחיות שאביהן "נולד מחדש", והדוד שלהן עמד בראש קהילה משיחית קטנה בקווינס שבניו יורק. האחיות נהגו ללכת לקהילה רק כדי לשמח את אביהן, ושני החברים שלי הצטרפו אליהן משום שרצו לבלות אתן. אני הצטרפתי באחד הימים כדי לוודא שלא ייסחפו. לא אהבתי את השינויים שראיתי בהם! הייתה זו הפתעת חיי. באותה קהילה קטנה פגשתי את האלוהים שאפילו לא חיפשתי אחריו. גיליתי את האמת אודות ישוע – המושיע והמשיח שמעולם לא האמנתי בו. חיי השתנו כליל! אהבתו של אלוהים שברה את ההתנגדות שלי, ובתשובה לתפילותיהם של כמה אנשים נאמנים, שהתפללו בשבילי ללא הרף, הפניתי עורף לחיי הטומאה. אבי התענג על השינוי שחל בי. הייתה לו רק בעיה אחת עם זה: "אנחנו יהודים! עכשיו, כשאתה נקי מסמים, אתה צריך להיפגש עם הרבי שלנו ולחזור לחיק המסורת".

וכך התחילו המפגשים שלי עם הרב הצעיר והמלומד, שזמן קצר לפני כן התמנה לראש בית הכנסת שבו חגגתי את בר המצווה שלי.

אני חייב ללמוד עברית

לא היה לי כל ספק שהחוויה שעברה עליי בקהילה הייתה אמיתית. אבל איך אוכל לענות על שאלותיו של הרבי? איך אשיב על טענותיו שבתרגום האנגלי של הכתובים נפלו שיבושים רבים, ושכותבי הברית החדשה פירשו לא נכון את התנ"ך? הוא ידע לקרוא את המקור, אני לא. הרבי הפגיש אותי עם רבנים מברוקלין, עם אנשי חב"ד חרדיים

שליטה חלקית. את הדוקטורט עשיתי באוניברסיטת ניו יורק, בלשונות המזרח הקרוב.

יסודות כוזבים

ברוב הקורסים לימדו פרופסורים יהודים, ומדי פעם גם הזדמן לי ללמוד באופן פרטי עם כמה רבנים. כיצד זה השפיע על האמונה שלי? האמת היא שהיא רק התחזקה. לימודי רק שכנעו אותי שישוע הוא המשיח שעליו ניבאו הנביאים – מות הכיפורים שלו, תחייתו ושובו לעולם בבוא היום. סוף סוף מצאתי תשובות ניצחות לשאלות הרציניות שהטרידו אותי.

וגיליתי עוד דבר שלא ציפיתי לו: לא הברית החדשה היא שנבנתה על יסודות כוזבים, אלא היהדות הרבנית! היהדות הרבנית התרחקה מהתנ"ך, לא הברית החדשה. היהדות הרבנית אפילו אינה מתיימרת להיות מבוססת על פרשנות מילולית של הכתובים. הרבנים טוענים שהאמונה שלהם היא חוליית המשך בשרשרת האין סופית של מסורת, שראשיתה בימי משה רבנו והנביאים, שרשרת שמעולם לא נותקה.

האמת היא שזוהי נקודה חשובה. בהמשך אוכיח שאין שרשרת כזאת. פעמים רבות שמעתי רבנים ואנטי-מיסיונרים אומרים בטון מלגלג, שבלי המשיח אין קיום ליהדות המשיחית, ושהיהדות, לעומת זאת, יכולה להתקיים גם בלי משיח, על אף שמדובר בדמות מרכזית ביותר בחשיבה היהודית. לטענתם, היהדות היא דת התורה. כמובן שבלי המשיח אין משיחיות, בדיוק כמו שאין ישועה בלי מושיע ואין שחרור בלי משחרר. עם זה אין לי כל בעיה. האמונה

שלנו מתבססת על אישיותו של המשיח ועל מפעלו. אבל השאלה האמתית היא על מה מבוססת היהדות המסורתית. היהדות שמוכרת לנו היום איננה הדת שעולה מן התורה, אלא דת הלכה. ללא המסורת הרבנית אין כל קיום ליהדות המסורתית. ללא הרבנים אין כל יהדות רבנית. דברים אלה מאוד חשובים! בעיניהם של יהודים רבים, המסורת, שהיא חכמת אנשים מלומדה, חשובה יותר מהאמת שעולה מן התנ"ך.

לפני למעלה מ-20 שנה אמר לי רב אורתודוקסי שאני קורא את הכתובים מבעד למשקפיים שמערפלים את ראייתי. הוא התכוון לכך שלעולם לא אבין את דבר אלוהים, ולא משנה עד כמה כנות הן כוונותיי. אני התייחסתי לדבריו בכובד ראש. ראיתי בהם האשמה חמורה. לכן התחלתי ללמוד את הכתובים מכל זווית אפשרית. שאלתי את עצמי אם יש פירושים אחרים שאפשר לתת לכתוב, וקראתי תיגר על התשובות המשיחיות המקובלות שכולם נהגו לתת.

היום אני יכול לומר בכל הכנות שהיהודים הדתיים הם שרואים את הכתובים מבעד למשקפיים שמערפלים את ראייתם, למרות הכנות והמסירות שבה הם עושים זאת. שאל אותם, והם יאמרו לך שמה שכתוב בתנ"ך זה מה שהחכמים והרבנים אומרים שכתוב שם. מי הם שיחלקו על דעתם של גדולי תורה? מי הם שיתנגדו לפרשנויות של הרבנים מימי הביניים? איך הם יכולים להפר את המסורת שירשו מאבות אבותיהם? "אחרי הכול, מה אני יודע? אבי למד את זה מאביו שלמד את זה מאביו, וכן הלאה, עד משה רבנו. מה אתה רוצה לומר, שהם חיו בתרמיית? איך אתה בכלל מעז לפקפק בקדושתה של המסורת?"

לפי הרבנים, אלה שלמדו את התלמוד המשיכו לפתח ולמסור מדור לדור את התורה שבעל פה. כל יהודי דתי מאמין באמונה שלמה שאי אפשר להבין את התנ"ך ולקיים את מצוותיו של אלוהים בנפרד מהתורה שנמסרה בעל פה. ומה קורה כאשר יהודי דתי פוגש יהודי שמאמין בישוע? הוא מתייחס אליו כאל בור ועם הארץ ולועג לדרך שהוא מתייחס בה לתנ"ך: "יש לנו מסורת שנשמרה מאז ימי משה רבנו! איך אתה מעז לחלוק עליה?! איך אתה מעז ללמד אותנו משהו אחר?"

המסורת הפכה לעניין כבד משקל ביהדות, והיא מונעת מאנשים לחשוב בעצמם. (אני מגחך לעצמי, אם לנקוט לשון עדינה, בכל פעם שיהודי דתי אומר לי ששטפו לי את המוח.) עכשיו תוכל אולי להבין טוב יותר מדוע יהודים דתיים שפוגשים יהודי משיחי יאמרו מיד: "אני חייב לשאול את הרבי. הוא כבר יאמר לי מה הפירוש האמתי של הפסוק הזה. הוא יחפש את התשובה בספריו". היהודי הדתי מאמין שככל שמעמיקים לבדוק את השורשים ההיסטוריים של סוגיה כזו או אחרת, כך מגיעים להתגלות המקורית שניתנה למשה על הר סיני (נשמע כמו "טלפון שבור" מלפני 3,500 שנה). המסורת התלמודית גורסת שמאז ימי משה רבנו אנחנו נמצאים במצב של הידרדרות רוחנית מתמשכת. זוהי אחת הסיבות לכך שיש להישען על השקפותיהם של דורות קודמים! הם היו קרובים יותר לאלה שקיבלו את ההתגלות הראשונית, וחיו ברמה רוחנית גבוהה יותר. הם יכולים לומר לנו למה באמת מתכוון הכתוב. והם עוד מלגלים על כך שאנחנו קוראים את התנ"ך מבעד למשקפיים שמערפלים את ראייתנו!

וכך, המיתוס של שרשרת שלעולם לא נותקה ושגמיעה עד משה רבנו, מנע מיהודים רבים לקרוא את התנ"ך בעצמם. וזוהי הבעיה העיקרית.

טלפון שבור

יש משחק שבו ילד אחד לוחש משהו באוזנו של הילד שיושב לידו, וזה מעביר את אותו מסר (או מה שהוא זוכר ממנו) לילד הבא, וכן הלאה. כשהמסר מגיע לילד האחרון, הוא דומה רק בקושי למה שאמר הילד הראשון.

היהדות הרבנית מאמינה שאלוהים נתן למשה את התורה שבכתב (החומש). אבל הרבנים מלמדים שרוב המצוות בתורה ניתנו בקיצור, בהכללה, בדומה לראשי פרקים. משום כך, יש לפרשן. יש להרחיב ולהסביר אותן. על פי ההלכה, נתן אלוהים למשה גם את התורה שבעל פה, וזאת מפרשת את התורה שבכתב. משה מסר את התורה שבעל פה ליהושע, שמסר אותה ל-70 הזקנים שחיו בדורו, והם העבירו אותה לנביאים ולדורות הבאים. וכך נמשך הדבר, עם שפע של תוספות.

הרבנים מלמדים שהתורה שבעל פה ממשיכה לגדול כי בכל דור מתפתחות מסורות חדשות ונוצרים מצבים שמצריכים עיון מחודש ופסקי הלכה תואמים. כ-200 שנה לאחר מותו של ישוע הפכה התורה שבעל פה לעסק מורכב ומסובך, והיה צורך להעלות אותה על הכתב כדי שלא תשקע בתהום הנשייה. (בדיוק כך, מצאו הרבנים לנכון להעלות על הכתב את יסודות התורה שבעל פה.) וכך נוצרה המשנה, שבמשך כמה מאות שנים הורחבה והפכה לתלמוד.

האם המסורות נכונות?

"אבל", ישאל מיישהו, "מניין לך שהמסורות האלה אינן נכונות? מניין לך שהן אינן מספקות את הפירושים הנכונים?" התשובות שלי הן פשוטות:

1. המסורות לוקחות לעצמן סמכות שהתנ"ך מעולם לא נתן להן.
2. הן מייחסות להיגיון של כמה מלומדים חשיבות העולה על זו של הנבואות שניתנו משמים.
3. הן סותרות את המשמעות הברורה ביותר של הכתוב.
4. במקרים רבים הן אפילו סותרות את דברי אלוהים.
5. אין בתנ"ך כל הוכחה לקיומה של שרשרת כזו של מסורות. אדרבה, יש שפע של הוכחות הסותרות את קיומה.

ולפני שאתן כמה דוגמאות, אני רוצה שתבין שאינני מדבר על סתירות שוליות ועל פרשנות לוקה בחסר. לא, אני מדבר על לב לבה של היהדות הרבנית, שהפכה לדת שקמה או נופלת על המסורת. כל יהודי צריך לשאול את עצמו: "מה עליי לעשות כשהתנ"ך אומר דבר אחד והמסורת דבר אחר? האם אלך בעקבות מה שאומר אלוהים או שאציית לבני אדם?"

אינני טוען שאותם מנהיגים יהודיים שחיברו את התורה שבעל פה היו מרושעים או רמאים גדולים. רובם היו קנאים לדתם. הם ניסו לחיות בצדקה ולשאת חן בעיני אלוהיהם. אבל האם צדקו? האם המסורות שגיבשו מקורן באלוהים, או שמדובר במצוות אנשים מלומדה? הבה נבדוק את העניין.

את כל הדוגמאות שאביא עכשיו הקפדתי לצטט בהקשרן המדויק.

ראשית, נראה מה אומרת היהדות הדתית על עצמה. לדעת המלומד הדתי בן ימינו, חיים שימל, העם היהודי "אינו ממלא אחר המשמעות המילולית של התנ"ך, וכך נהג מאז ומתמיד. העם היהודי נשלט ופועל על פי הפרשנות שניתנה למילה הכתובה"¹. לדעת רבי ז' ה' חאייס, בן המאה ה-19, התלמוד מלמד שלדברים "שהועברו על ידי אלוהים מדור לדור בעל פה" יש "ערך רב יותר" מאשר לתורה שבכתב. חאייס הרחיק לכת וקבע: "כל ישראל חייבים לשמור אמונים לסמכות של המסורת הרבנית... מי שאינו תומך בתורה שבעל פה ובמסורת הרבנית – אין לו חלק ונחלה בעם ישראל"².

על סמך מה הוא ביסס את טענותיו? הרבנים גורסים שהתנ"ך הוא שנותן להם את הסמכות לפרש את התורה ולהוציא פסקי הלכה חדשים. הם מסתמכים על הנאמר בדברים יז 8-12, שהם אולי הפסוקים החשובים ביותר בתנ"ך בעיני הרבנים. הבה נראה מה נאמר שם:

כִּי יִפְּלֹא מִמֶּךָ דְבַר לְמִשְׁפָּט, בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לְנֶגַע דְּבַר רִיבָת, בְּשִׁעְרֶיךָ. וְקִמַּתְּ וְעֲלִיתְּ אֶל הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּבָאֲתָה, אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם, וְאָל הַשֹּׁפֵט, אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּיָמֵי הַהֵם; וְדַרְשֶׁתְּ וְהִגִּידוּ לְךָ, אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט. וְעֲשִׂיתְּ, עַל פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ, מִן הַמָּקוֹם הַהוּא, אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה; וְשִׁמַּתְּ לַעֲשׂוֹת, כְּכֹל אֲשֶׁר יִוָּדֶךָ. עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יִוָּדֶךָ, וְעַל הַמִּשְׁפָּט

אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לְךָ תַעֲשֶׂה. לֹא תִסּוּר, מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יִמִּין וּשְׂמָאל וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ, לְבַלְתִּי שָׁמַע אֶל הַכֹּהֵן הַעֹמֵד לְשַׁרְתֵּךְ שֶׁמֶת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אוֹ, אֶל הַשֹּׁפֵט וּמַת הָאִישׁ הַהוּא, וּבַעֲרַף הָרֶע מִיִּשְׂרָאֵל.

משה בעצם אמר כאן שבכל דור ישמשו הכוהנים והשופטים שיקומו בירושלים כמעין בית דין גבוה, כדוגמת בתי הדין הגבוהים לצדק שפועלים היום במדינות רבות בעולם וגם בישראל. מתפקידו של בית הדין הזה ליישב סוגיות בעניינים שונים כמו רצח, דינים אזרחיים ופגיעות גופניות, ותו לא! פסוקים אלה אינם נותנים לרבנים מן הדורות הבאים (איפה בכלל מוזכרת שם המילה "רבי"?), כל סמכות, וגם אינם מאצילים על מישהו סמכות ללמד את היהודי היכן להתפלל, על מה להתפלל, איך לשחוט את הבקר, במה להאמין בכל מה שקשור למשיח, מתי לבקר חולים, האם מותר או אסור לכתוב בשבת, וכן הלאה וכן הלאה. אף לא אחד מהדברים האלה! אבל מקומץ הפסוקים האלה שואבים הרבנים את כל כוחם.

הרמב"ן, בן המאה ה-13, לקח את פס' 11 – "על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" – ופירש אותו כך: "גם אם נדמה לך שהם משנים עובדות והופכים ימין לשמאל... מוטל עליך להאמין שמה שהם קוראים לו 'ימין' אכן ימין הינהו". מדוע? משום שרוח אלוהים שוכן בהם, ואלוהים ירחיק אותם מדבר טעות.³ איזו קביעה נחרצת! אם החכמים אומרים ששמאל הוא בעצם ימין, אתה חייב לציית.

נלך צעד נוסף קדימה. מה תעשה אם 1,000 נביאים בשיעור קומתם של אליהו ואלישע, יאמרו לך שהתורה מתכוונת לדבר מסוים, ואילו 1,001 רבנים יאמרו שהיא בעצם מתכוונת למשהו אחר? למי עליך לציית? הרמב"ם, המלומד היהודי בעל ההשפעה הגדולה ביותר בימי הביניים, קבע נחרצות: "ההחלטה הסופית היא בידיהם של 1,001 החכמים".⁴ כן, התלמוד אפילו מלמד שאילו חלק אליהו בכבודו ובעצמו על דעתם של הרבנים לגבי מסורת מסוימת או מנהג מסוים – לא לגבי התורה עצמה אלא לגבי מנהג שמבוסס על התורה – אין לציית לאליהו.⁵

"אבל", תאמר, "אולי יש בזה משהו. האם איננו אמורים לפעול על פי המשמעות הפשוטה והברורה ביותר של התנ"ך, גם אם יקום נביא שיטען שאלוהים אמר לו משהו אחר?" כמובן שכן. אבל זה לא מה שאמר הרמב"ם. הוא בעצם טען שאם מישהו כמו אליהו מעדיף את המשמעות הפשוטה והברורה של הכתובים על פני התורה שבעל פה, יש לציית לתורה שבעל פה. כך שגם כשאין כל ספק שהאדם הוא נביא אלוהים, שכוחו של אלוהים עומד מאחורי דבריו ושדבריו תואמים את הכתובים, עדיין יש לדבריו פחות משקל מאשר למסורת הרבנית. ופסיקתם של חז"ל, אפילו ברוב של אדם אחד, עולה על דבריהם של נביאים כמו אליהו ואלישע. האם הדברים ברורים יותר עכשיו?

מי קובע – הרבנים או אלוהים?

וזה עוד לא הכול: להחלטה חוקית שעשו חז"ל יש תוקף רב יותר מאשר לקולו של אלוהים! התלמוד מספר את הסיפור הידוע ("תנורו של עכנאי", בבא מציעא נט ב) על דיון

ולא תענה על רב לנטות, אחרי רבים להטות". המשמעות של הפסוק ברורה: "אל תלך בעקבות הרוב".

אפילו ג' ה' הרץ, לשעבר רבה הראשי של אנגליה, כתב: "הרבנים בחרו להתעלם מהמשמעות המילולית של שלוש המילים האחרונות, והחליטו שלמעט מקרים שמדובר בהם במעשי רשעה, יש ללכת תמיד אחרי הרוב".⁷ על סמך מילים אלה הם פוסלים את קולו של אלוהים ומתעלמים ממנו: הפסוק שאומר שאל לנו לנטות אחר דעת הרוב נחתך לחלקים וקיבל משמעות חדשה שאומרת: "לך אחרי הרוב". על בסיס זה לקחו הרבנים לעצמם סמכות גדולה מזו של אלוהים. נשמתי נעתקת כשאני חושב על כך.

האם הרבנים יכולים לשנות את התורה?

וכאילו לא די בכך, יש בתלמוד סיפור נוסף, לפיו אליהו הודיע לאחד הרבנים שאלוהים צחק על אותה תקרית ואמר, "בניי הביסו אותי!" זהו "שלטון הרוב" בהתגלמותו! לא רק שלאותם 1,000 נביאים שנצמדים למשמעות הברורה של הכתובים אין כל סיכוי מול 1,001 רבנים, אלא שלאילוהים עצמו אין אפילו סיכוי מול שני חכמים שדעתם שונה מהדברים שהוא אומר!

האם היה לך מושג שכוחה של המסורת והסמכות האנושית הרחיקו לכת עד כדי כך? אין זה משום שאותם רבנים היו מלאי גאווה או חסרי יראת אלוהים. הם פשוט האמינו שאלוהים הטיל עליהם לפרש את התורה ולפסוק הלכה, ובמשך הזמן גם החלו להאמין שהמסורות שיצרו הן קדושות. הם אפילו טענו שיש להם זכות לשנות את מה שהתורה אומרת, אם יש בכך צורך. על מה הם מבססים

שהתנהל בין רבי אליעזר לבין רבנים אחרים, אם תנור מסוג מסוים נחשב לטהור. רבי אליעזר ענה על כל שאלותיהם, אבל הם סירבו לקבל את פסיקתו. אז אמר רבי אליעזר שייתן כמה סימנים, שיאשרו את ההלכה שפסק: אם התורה מסכימה עם ההלכה שלי, יעקר עץ החרוב הזה משורשיו; תיבש אמת המים הזו; כותלי בית המדרש הזה ייפלו. למרבה הפלא, התלמוד מספר שכל אחד מהנסים האלה התרחש, ובכל זאת מייאנו הרבנים האחרים לקבל את ההלכה שפסק רבי אליעזר. לבסוף קרא רבי אליעזר לאישור מיד אלוהים עצמו. מיד יצאה בת קול מהשמים ואמרה: "מה לכם אצל רבי אליעזר? התורה מסכימה אתו בכול". אז נעמד על רגליו אחד הנוכחים, רבי יהושע, ואמר: "לא בשמים היא!" כלומר, למרות בת הקול שיצאה מהשמים ואישרה את הדברים, עדיין הם אינם צריכים לקבל אותם ולפעול על פיהם. התורה הרי ניתנה בהר סיני (ולכן היא איננה בשמים), והפסיקות השונות צריכות להיעשות רק על סמך ההיגיון האנושי. נקודה.

היטב ביטא זאת הרב אריה לייב כשאמר: "אמת מארץ תצמח". האמת היא מה שמחליטים החכמים עם ההבנה האנושית שלהם.⁶ ולכן, גם אם אלוהים מדבר – כפי שקרה בסיפור על תנורו של עכנאי – יש להישמע לפסיקתם של החכמים במקרה שהפרשנות שלהם שונה משלו.

מהו הבסיס לחשיבה כה מרחיקה לכת? התלמוד מצטט את שלוש המילים האחרונות בשמות כג 2, ומפרש אותן כאילו אמרו: "לך אחרי הרוב". אבל הפסוק אומר בדיוק את ההפך. קרא את כל הפסוק: "לא תהיה אחרי רבים לרעות,

ישראל". אבל זו איננה משמעותו של הפסוק, כפי שאפשר לראות. משחק מילים הוא דבר אחד; המשמעות האמתית היא סיפור אחר לגמרי.

ואיך רש"י, הפרשן היהודי הגדול ביותר בכל הזמנים, התייחס למשמעות הברורה של פסוק זה ולכך שבריתו של אלוהים עם עם ישראל מבוססת על הכתוב: רש"י פירש את הפסוק "כתוב את הדברים האלה" כאילו כיוון **רק לדברים האלה**. לדבריו, "על משה נאסר לכתוב את התורה שבעל פה"¹⁰.

אם כך, אלוהים אומר "כתוב!", אבל המסורת אומרת "אל תכתוב!" אלוהים כרת את בריתו עם ישראל על בסיס מה שנכתב; אבל התלמוד גורס שהברית האמתית מבוססת על מה שהועבר בעל פה מדור לדור. האם אין זה מוזר שפסוק שמדגיש מפורשות את מקומה של התורה הכתובה הופך בידי התלמוד למצווה המדגישה את חשיבות התורה שבעל פה – וזאת בעזרת משחק מילים? זהו תיאור כל כך אופייני לטובע שנאחז בקש!

התנ"ך אינו מדבר אפילו פעם אחת על תורה שבעל פה, והתעלמות מוחלטת זו עומדת בניגוד גמור לאזכורים התכופים של התורה שבכתב, ששזורים לאורך כל התנ"ך כולו. קרא לדוגמה את דברים לא 24-26:

וַיְהִי כְּכַלּוֹת מֹשֶׁה, לְכַתֵּב אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר עֵד, תָּמָם. וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הַלְוִיִּם, נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה לֵאמֹר. "לְקַח, אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה, וְשַׁמְתֶּם אֹתוֹ, מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם; וְהָיָה שֵׁם בְּךָ, לְעֵד."

זאת? על תהילים קיט 126: "עת לעשות לה', הפרו תורתך". ודאי תאמר: "אני לא מבין. איזה קשר יש בין מה שנאמר בפסוק הזה לבין הזכות לשנות את התורה?" אין כל קשר. אבל המשמעות שייחסו הרבנים לפסוק היא שונה לגמרי (האמת היא שהם עיוותו אותו כליל). בעיניהם, פסוק זה אומר: "לפעמים, כדי לעשות לה', צריך להפר את תורתו". ואני לא מתלוצץ.⁸

האם יש פלא שהתלמוד משבח מדי פעם את הרבנים על כך ש"ההלכה שלהם עוקרת את התורה"?⁹ כדאי שתזכור זאת בפעם הבאה שמישהו ינסה לומר לך שישוע ושאלו הפרו את מצוות התורה כאוות נפשם.

ועל מה מבססים הרבנים את טענתם שהתנ"ך עצמו מדבר על קיומה של תורה שבעל פה? אחד מפסוקי המפתח שעליהם הם נשענים הוא שמות לד 27:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה, "כָּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי, עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כָּתַבְתִּי אִתְּךָ בְּרִית וְאֵת יִשְׂרָאֵל."

מה הקשר בין פסוק זה לבין התורה שבעל פה? אין כל קשר! הפסוק הרי מדבר על מצוות שיש לכתוב אותן. ובכל זאת, היכן מצאו מחברי התלמוד התייחסות כלשהי לתורה שבעל פה?

ראשית, הם התעלמו מחלקו הראשון של הפסוק (**כתוב** לך את הדברים האלה"). נוסף על כך הם הבחינו שהמילים "על פי" קרובות מאוד לביטוי "על פה". ומכאן, כך הם גורסים, שהפסוק בעצם אומר: "כתוב את הדברים האלה, כי על פי הדברים שמסרתי לך בעל פה כרתי ברית אתך ועם עם

תצא לאור. משה לא נשא באמתחתו תורה שהועברה אליו בעל פה, ושאותה היה עליו להעביר לנביאים ולמנהיגי העם. האמת היא שאבות אבותינו אפילו שכחו מדי פעם מקיומה של התורה שבכתב (במלכים ב כב תמצא דוגמה קלאסית לכך), על אחת כמה וכמה לא היה כל סיכוי שהעם יקפיד על תורה שבעל פה. אין בתנ"ך כולו אפילו דוגמה אחת למישהו שנענש, ננזף או הואשם בהפרת מסורת כלשהי. זאת משום שמסורת כזו לא הייתה קיימת. רק הפרה של התורה שבכתב נחשבה לחטא.

האמת

ועכשיו הגיע הזמן להקשיב למה שנאמר בתורה הכתובה. התורה אומרת שבכל מקום שהיהודים נמצאים בו, אפילו אם הם מפוזרים בין העמים, הם ימצאו את אלוהים:

וּבְקִשְׁתֶּם מִשָּׁם אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיךָ, וּמִצְאֶתָּהּ, כִּי תִדְרָשׁוּהוּ, בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ.

דברים ד 29

ירמיהו הנביא אמר דברים דומים:

וּבְקִשְׁתֶּם אֹתִי, וּמִצְאֶתֶם, כִּי תִדְרָשׁוּנִי, בְּכָל לְבָבְכֶם.

ירמיהו כט 13

פסוקים רבים מעבירים את המסר הזה, ביניהם שמות כד 7-8; דברים יז 14-20; כח 58-59; ל 9-10; יהושע א 8; כג 6; מלכים א ב 1-3; מלכים ב כב 13; כג 3, 21; דניאל ט 13; עזרא ג 2-4; ו 18; נחמיה י 29-30; יג 1; דברי הימים א טז 40-39; דברי הימים ב ל 5; לא 3; לה 26-27. אני מעודד אותך לקרוא את הפסוקים האלה בעיון רב. האם אתה מוצא בהם אזכור כלשהו לתורה שבעל פה?¹⁴

ונניח שלאורך הדורות אכן נשמרה שרשרת של פרשנויות שיש לה גיבוי של סמכות שמימית. במקרה כזה, איך אפשר להסביר את המחלוקות הרבות בעניין התורה, שמתועדות כמעט בכל דף בתלמוד? הרי התלמוד בנוי ממחלוקות ופולמוסים על הפירוש והיישום של התורה. ומדוע יש כל כך הרבה פירושים שונים שנתנו הרבנים הגדולים בנוגע למאות פסוקים בתנ"ך? היכן היא השרשרת המסורתית שיש מאחוריה סמכות אלוהית?

אלוהים לא נתן למשה על הר סיני את התורה שבעל פה. המושג נזכר לראשונה רק 1,400 שנה אחרי מות משה. ויותר מכך, כתות יהודיות שפעלו בימיו של ישוע, ביניהן הצדוקים והאיסיים, לא האמינו במסורת הזו. הייתה זו תורתם של הפרושים. מדוע? כי הם היו אלה שהמציאו את הרעיון של מסורת שהועברה בעל פה מדור לדור.

הם החלו בכך זמן קצר לפני שישוע בא לעולם. וכשהם העבירו את המסורות הייחודיות שלהם לדורות הבאים, כל דור חדש אמר: "אנחנו לא המצאנו את התורה הזו. ירשנו אותה. אבותינו לימדו כך. המסורת הזו היא עתיקת יומין ושורשיה מגיעים רחוק... מאוד רחוק... רחוק ככל שניתן לזכור...עד ימי משה רבנו". לא בדיוק! מן הראוי שהאמת

במשלי נאמר:

בְּטַח אֶל יְהוָה, בְּכָל לִבְךָ, נְאֻם בִּינְתָךְ, אֵל תִּשָּׁעַן.
בְּכָל דְרָכֶיךָ דַּעְהוּ, וְהוּא, יִיָּשֶׁר אֶרְחֹתֶיךָ.

משלי ג 5-6

אלוהים לא יאכזב אותך אם תבקש את האמת בכל לבך. מדוע שלא תשפיל את עצמך ותבקש את עזרתו? אמנם יש מקום להיגיון ולדיון שכלתני, אבל גם יש מקום לבקש את פני אלוהים. השניים הולכים יד ביד! יחד עם זאת אלוהים מתנגד לחכמים בעיני עצמם. למד את דבר אלוהים ובד בבד בקש את פניו. לא תתאכזב. כשמשה והנביאים לא הבינו מצווה מסוימת ואיך ליישמה, הם התפללו וביקשו את הדרכת אלוהים. והוא תמיד הראה להם כיצד לנהוג!¹² מדוע שלא ננהג כמותם? מי אמר שעלינו להיות חכמים ממשה והנביאים ולהבין הכול בעצמנו? למד, בהחלט. אבל במקביל בקש מאלוהים לפקוח את עיניך! (כך התפלל מחבר מזמור קיט, פס' 18). בקש מאלוהים שידריך אותך אל האמת. אינני חושב שהרבנים התכוונו להרע. הם האמינו במה שעשו, ובמקרים רבים יש המון חכמה ויופי בפסיקותיהם ובדברים שאמרו. הם היו מסורים כליל למסורות שלהם, ובאמצעותן ביקשו לשמור על אחדות העם. המסורות אולי שמרו על עם ישראל, אבל יותר מכול הן שיעבדו אותו. אתה יכול כבר היום להיות חופשי.

אָמַר יְשׁוּעַ אֶל הַפְּרוּשִׁים שֶׁהֶאֱמִינוּ לוֹ. "אִם תַּעֲמְדוּ בְּדַרְכֵי, תִּלְמִידֵי אֲתֶם בְּאֵמַת. וְתִדְעוּ אֵת הָאֵמַת וְהָאֵמַת תִּשְׁחַרְרֶנּוּ אֶתְכֶם".

יוחנן ח 31-32

מפיו של ישראל רוט

בילדותי לא שמעתי אנשים מדברים על המשיח. בליל הסדר נהגנו לפתוח את הדלת לאלוהי הנביא, כי אמרו לנו שהוא יבוא לפני המשיח. אבל המבוגרים ראו בזה סיפור אגדה, מעין גרסה יהודית של סנטה קלאוס. כשגדלתי, הבנתי שהייתה זו העמדת פנים, ושיתפתי פעולה לטובת המסורת והילדים הקטנים יותר במשפחה.

בכל ליל סדר קראנו את תהילים קיח 22: "אבן מאסו הבונים הייתה לראש פינה". היום אני יודע שהאבן שהבונים (העם היהודי) מאסו בה היא המשיח. אין פלא שאלוהו אף פעם לא הגיע לליל הסדר שלנו. המשיח הרי כבר הגיע ומת למעננו בליל הסדר לפני 2,000 שנה.

בישעיהו ג 7 נאמר שהוא הובל כמו שה לטבח, כמו שנוהגים לעשות בכל ערב פסח – לשחוט שה. המילה "פסח" מופיעה לראשונה בשמות יב 13:

(דניאל ט 26). יהדות אמתית זקוקה לדמו המכפר של ישוע! היות שאין היום בית מקדש, איננו יכולים לכפר על חטאינו, אלא אם כן אלוהים כבר שלח לעולם את המשיח! על מי מדברת התפילה הבאה, הלקוחה מהמחזור ליום הכיפורים?

אז מלפני בראשית פנה מְנוּ משיח צדקנו, נווה ויגון השית, פולצנו ואין מי לצדקנו. תלפיות מרום מראשון, עוונותינו ועול פשעינו תיפן. טרם כל עם ולשון, עומס והוא מחולל מפשעינו, שכבו עץ שם להשרות, סובל על שכם חטאותינו. שוגים להדריך בדרכי ישרות, סליחה מצוא מעוונותינו. רשעים האדים, מרפא לנו בחבורתו. רחצו והינכּו הקדים, נצח בריאה חדשה עת לְבְרֹאוֹתוֹ.

הערות

1. H.Chaim Schimmel, "The Oral Law: A study of the Rabbinic Contribution to Torah She-Be-Al-Peh" (rev. ed., Jerusalem/New York: Feldheim, 1987)
2. Z. H. Chajes, "The Student's Guide Through the Talmud", translated and edited by Jacob Schacter (New York: Feldheim, 1960), 4
3. ראה פירושו של הרמב"ן לדברים יז 11 ותלמוד בבלי, בבא בתרא יב א.
4. ראה פרשנותו של הרמב"ם על המשיח, במבוא לספרו.
5. ראה שם, ותלמוד בבלי, יבמות י ב א.
6. ראה מבוא לקצות החושן, על חושן משפט בשולחן ערוך.

וְהִיָּה הַדָּם לְכֶם לְאֹת, עַל הַפְּתִים אֲשֶׁר אָתֶם שָׂם, וְרֵאִיתִי אֶת הַדָּם, וּפְסַחְתִּי עֲלֵכֶם. וְלֹא יְהִיָּה בְכֶם גְּנֹף לְמִשְׁחִית, בְּהִכְתִּי בְּאַרְצְךָ מִצְרָיִם.

מדוע היה צורך בדם? בויקרא יז 11 נאמר שקרבן דם הוא התחליף היחיד שיכול לכפר על חטאינו:

כִּי נִפְשׁ הַבֶּשֶׂר, בַּדָּם הוּא, וְאֲנִי נֹתְתִיו לְכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ, לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם, כִּי הַדָּם הוּא, בְּנַפְשׁ כֶּפֶר.

בפסח הראשון נצטוו בני ישראל למרוח אותו על סיפי הבתים. מאוחר יותר, במסגרת תורת משה, נצטווה העם להקריב בעל חיים על המזבח במקדש (ויקרא א 11). לכן נאמר בתלמוד, במסכת יומא ה א, שלא ייתכן יום כיפור ללא דם. אבל בית המקדש נחרב בשנת 70 לספירה, ומאז אין מקריבים קרבנות שיכפרו על חטאינו.

האמת היא ש-40 שנה לפני חורבן הבית ציינו הרבנים דברים על-טבעיים שקרו ושהעידו על כך שאלוהים הפסיק לקבל ברצון את הקרבנות שהועלו לו (יומא לט א-ב). ביום כיפור של אותה שנה, הפמוט המערבי של המנורה במקדש לא דלק. דלתות המקדש נפתחו מאליהן. חוט השני שנקשר לפתח המקדש חדל להלבין, אות לכן שאלוהים לא קיבל את קרבנו של השעיר ששולח לעזאזל. כל הדברים האלה התרחשו בשנה שישוע מת כדי לכפר על חטאינו.

דניאל הנביא אמר שהמשיח יבוא וימות לא בגלל חטאיו שלו, אלא בעד חטאינו, וכי הדבר יקרה לפני שבית המקדש יושחט

7. Dr. J. H. Hertz, "The Pentateuch and Haftorahs" (London: Soncino, 1975) 316. הנושא האמתי היחיד הוא אם יש לפרש את המילה "רבים" שבפסוק כאילו הוראתה היא "הרבה". (התלמוד, במסכת בבא מציעא נט ב, מפרש כמובן את המילה כך שהוראתה היא "הרבה". במילים אחרות, "הרוב"). בכל מקרה, אין טעם להתווכח על המשמעות המקורית: אל תנטה אחר הרבים:
8. ראה תלמוד בבלי, ברכות נד א.
9. ראה, למשל, תלמוד ירושלמי, קידושין א ב; נט ז; תלמוד בבלי, סוטה טז א, עם פרשנותו של רש"י למילים "עוקרת" ו"הלכה".
10. ראה גם תלמוד בבלי, מסכת גיטין ס א.
11. אפשר שרב יהודי יראה לך את נחמיה ח 8, הפסוק היחיד שמדבר על כך שהלוויים פירשו לעם את התורה בזמן שהקריאו אותה. פירוש אפשרי אחד הוא שהם תירגמו את הכתוב לשפה שהעם הבין (אולי ארמית, שהייתה שפתם של הגולים), או שהסבירו את כוונתו. זה היה, כמובן, תפקידם של הכהנים והלוויים: להורות את העם בכל מה שנוגע לתורה (ראה ויקרא י 10-11).
- אבל, כאמור, כל ניסיון לקשר בין פסוק זה לבין שרשרת אפשרית של מסורת מדורות עברו, דומה לניסיון להפוך גבעה דמיונית להגם ההקשר מבהיר מעל לכל ספק שהסמכות הבלעדית היא אך ורק של התורה שבכתב – כפי שעולה מהפסוקים הרבים שציטטתי.
- המשכו של נחמיה פרק ח מלמד שבני ישראל עשו את מה שהתורה ציוותה עליהם מפורשות, ללא כל תוספת של מסורת או פרשנויות למיניהן. בפס' 15 נאמר שהיהודים עשו ככתוב בויקרא כג 37-40. כמובן שלא היה להם כל מושג שבשלב מאוחר יותר יטען התלמוד שאי אפשר להבין את ויקרא כג ללא פירושים מיוחדים ומסורות.
12. ראה, לדוגמה, ויקרא כד 23-10; במדבר ט 14-1; טו 32-36; כז 5-1; זכריה ז.

ח

זה לא בשבילי

מאת רנדי וטרישיה הורן

ח: זה לא בשבילי

טרישיה: "למה ישוע היה צריך למות בגלל החטאים שלי?" גדלתי במשפחה קתולית, ובכל זאת לא הבנתי את העניין. כולם יודעים שאם אתה אדם טוב, תגיע לשמים לאחר מותך. אם כך, מדוע שאזדקק למותו של ישוע? זה נשמע לי מוזר. זה גם לא התאים לאופיו של אלוהים – ואולי כן? לא ידעתי הרבה על התנ"ך והברית החדשה, ולכן מותו של ישוע, והישועה שמתאפשרת בזכותו, לא נראו לי הגיוניים.

אבל אלוהים עמד להשתמש בבחור צעיר בשם רנדי כדי לקרב אותי אליו. כשפגשתי את רנדי, הייתי בעיצומם של חיפושים אחר תשובות מאלוהים. שתי השאלות שהטרידו אותי יותר מכול היו למה הגב שלי כואב כל כך, ומדוע אלוהים אינו עונה לבקשתי ומרפא אותנו. הקפדתי ללכת למיסות בכנסייה, להתפלל ואז לדלג על כל התפילות המסורתיות כדי להגיע לדבר אלוהים. ידעתי שהכתובים הם הדבר האמתי, המהות של כל דת. ירדתי על ברכיי, נעמדתי, קדתי, בירכתי את עצמי, ועוד כל מיני טקסים דתיים שעשיתי מתוך רחשי כבוד.

לא היה לי אז כל מושג שאמי (שפתחה את לבה לישוע בלי לספר לנו על כך) האזינה דרך קבע לתכנית רדיו שנקראה Messianic Vision ("החזון המשיחי"). באחד הימים אמר ישראל רוט, מנחה התכנית: "היהודי או היהודייה שאלוהים שם בחייך אינם יד המקרה". אמי חשבה: רעיון נחמד, אבל אני לא מכירה אף יהודי או יהודייה.

שבועות ספורים אחר כך סיפרתי לה שפגשתי בחור יהודי נחמד. היא מיד קישרה בין השניים, אבל לא אמרה לי על כך דבר. רנדי ואני יצאנו כשבעה או שמונה חודשים, ורק אז

כולנו (ישעיהו נג 6). זוהי דרך הרבה יותר טובה ממערכת הקרבנות ששימשה בבית המקדש. שם השתמשו בבעלי חיים, אבל ישוע הוא קרבן נצחי שהוקרב אחת ולתמיד עבור המין האנושי כולו.

ישוע, האם עד כדי כך אהבת אותי? באחד הימים, בדרכי לעבודה, האזנתי לעוד תכנית כזו ומצאתי את עצמי זועקת לאלוהים ומתחננת שיסלח לי. וכך החלו חיי החדשים עם אלוהים. לא יכולתי להפסיק לחשוב עליו; רציתי ממנו את כל מה שיכולתי לקבל. בזכות הרקע הדתי שלי ידעתי עליו הרבה ואפילו האמנתי בו. אבל לא ידעתי אותו. וההבדל בין השניים הוא עצום!

לרנדי, לעומת זאת, לא היה אכפת אם אלוהים בכלל קיים. התחלתי לחשוש מהנישואים אתו. האם יש טעם שנישוא? מי יוכל ליעץ לי בנדון? חשבתי שכדאי לי להתחיל במקום ששמעתי בו את הבשורה לראשונה. בתור מאמינה חדשה עם הרבה חוצפה התקשרתי לישראל וסיפרתי לו את הסיפור. ישראל אמר: "לא, אינך יכולה להינשא לו, אבל את יכולה להמשיך ולהתפלל שאלוהים יראה לו את האמת". תשובתו סיפקה אותי.

מה עשה אלוהים בינתיים כחיי של רנדי?

רנדי: גדלתי בבית יהודי רפורמי. שלוש פעמים בשבוע, במשך שש שנים, למדתי בבית הספר היהודי, בעיקר כהכנה לבר המצווה. בני המשפחה שלי נהגו לציין את החגים היהודיים בעיקר מטעמי מסורת, ולא משום שהקפידו לקיים את מצוות התורה. תמיד תהיתי מה הטעם. הרושם שלי היה

שיתפתי אותה בלבטים שלי. לא ידעתי איך נוכל להינשא כשהוא יהודי ואני קתולית. אמא הציעה שנבקר בקהילה יהודית-משיחית באזור מגורינו, ושנתחיל להאזין לתכניתו של ישראל רוט. כשסיפרה לי מי הוא מר רוט, חשבתי: יהודי שמאמין בישוע? כמה מוזר.

האמנם? שאלו הטרסי, כיפא, מתי, מרקוס, יוחנן, סטפנוס – מה הם היו? פרוטסטנטים? קתולים? יוונים? אורתודוקסים? לא. הם היו יהודים.

בסדר, חשבתי, אאזין לתכנית הזאת בדרך לעבודה. אחרי הכול, זו עשויה להיות פשרה שתעזור לשנינו. אולי רנדי יוכל להיות אחד מאותם יהודים שמאמינים בישוע.

ישוע, האם עד כדי כך אהבת אותי?

האזנתי בדריכות לעדויות רבות בזו אחר זו, של יהודים וגויים שאלוהים נגע בהם באהבתו האדירה. התייפחתי, לא שבעתי מלשמוע את העדויות האלה. הייתי צמאה לאמת – לאלוהים. הזמנתי קלטות עם חומר לימוד ועדויות, וכן ספרי בריתות. הכול היה כל כך נפלא. התחלתי להבין שאני אדם חוטא. העומק והמשקל של חטאיי הפך פתאום לכבד מנשוא. ידעתי שאני זקוקה למחילה; שהחטאים שלי חוצצים ביני לבין אלוהים. במקביל האזנתי להסבריהם של ישראל ושל אחרים על תכנית הישועה של אלוהים. הבנתי שמבראשית דרש אלוהים שחטאיו של האדם יכופרו על ידי קרבן. מערכת הקרבנות שמתוארת בתנ"ך היא רק סמל לכפרה שסיפק ישוע עבור החטאים שלי. וואו! איש אינו צדיק בעיני אלוהים, אפילו לא אחד; כולנו תעינו, כולנו פנינו לדרכנו, אבל אלוהים שם על ישוע את משקל העוונות של

אני בדרכה. טרישיה אמנם התחנכה כקתולית, אבל ההבדל היחיד בינינו היה שהיא נהגה ללכת לכנסייה ואילו אני לא. ידעתי מעט מאוד על הדת שלה.

באותה תקופה לא הלכתי למפגשים דתיים מכל סוג שהוא, פרט לארוחות שערכו הוריי בחגים. היחס שלי לאלו-הים לא השתנה – הוא לא הטריד אותי (כך לפחות חשבתי), ואני לא הטרדתי אותו. אבל כשהעניינים עם טרישיה נעשו רציניים יותר, הפך עניין הדת למהותי. באחד מימי שישי, במקום לצאת עם החברים שלנו, הציעה טרישיה שנלך לקהילה יהודית-משיחית. לא רציתי ללכת, אבל גם לא רציתי להתווכח אתה, ולכן הסכמתי. האספה הייתה מאוד יהודית באופייה, אבל לגמרי שונה מכל מה שהכרתי. מעולם לא שמעתי תפילה ספונטנית של אדם בודד או ציבור שלם. כשהאנשים שם התפללו, היה לי ברור שהם יודעים שמישהו מקשיב להם. הם היו מאוד נחמדים, אבל זה לא התאים לי. חלפו חמישה חודשים לפני שחזרנו לשם. איש מאתנו עדיין לא פתח אז את לבו לישוע, אם כי טרישיה בהחלט חיפשה את אלוהים.

ואז, בקיץ של שנת 1985, עשתה טרישיה את הצעד וביקשה מישוע שיהיה המושיע שלה. בספטמבר היא שאלה אותי מה התכניות שלי לחגים. כשאמרתי לה שאין לי תכניות ושהוריי נוסעים לנוי יורק כדי לחגוג עם קרובי משפחה, היא הציעה שנלך לקהילת "רוח ישראל" ונראה איך הם עורכים אספה בחגים. שוב הסכמתי.

שרוב האנשים שנהגו כמונו עשו זאת משום שכך עושים היהודים בימי חג.

לא אהבתי את בית הספר היהודי; עבורי זה היה עול כבד ומיותר ששיבש את תכניות אחר הצהריים שלי. אולי הייתי צריך לבדוק מי הוא אלוהים ואיך הוא משפיע על חיי, אבל הייתי שקוע בספורט, בעצמי, במטרותיי ובדרך שבה אגשים אותן, ולא נשאר לי מקום לאלוהים. אני לא זוכר אם אי פעם טרחת לי לשאול את עצמי אם אלוהים קיים ומי הוא בכלל.

טקס בר המצווה שלי היה מאוד מהנה. למדתי קשות את ההפטרה כדי לא לטעות. ואכן, ביום המיועד אמרתי אותה בלי אף טעות. זה היה הרבה יותר חשוב בעיניי מהטקס עצמו או מכל חלק אחר של החגיגה. במשפחה שלי נחשב טקס בר המצווה לנקודת שיא בחייו של כל ילד יהודי. ברגע שעברת את הדלת הזו, אינך צריך להמשיך וללמוד בבית ספר יהודי. המשכנו ללכת לבית הכנסת בימים הנוראים, אבל עבורי זה היה מנהג שומם וחסר כל משמעות.

השאלות הגדולות שהטרידו אותי באותם ימים היו: בשביל מה בכלל באתי לבית הכנסת? ומתי אפשר ללכת מכאן?

מישהו מאזין

אבל כל זה השתנה אחרי שסיימתי את לימודיי באוניברסיטה. באותו קיץ יצאתי לנופש בקייפ קוד, ושם פגשתי את טרישיה. אלוהים השתמש בה כדי לשנות את חיי הרדודים. הוא מילא את לבי באכפתיות לזולת.

אחרי חודשים ארוכים של ניסיונות לשכנע את טרישיה ללכת בדרכי, הבנתי לבסוף שהרבה יותר פשוט אם אלך

סיפור מעניין, אבל כבר שמעתי סיפורים דומים בקלטת שנתנה לי טרישיה.

לפני שהאספה הסתיימה הזמין ישראל לקדמת האולם אנשים שביקשו להירפא. טרישיה צעדה קדימה בגלל כאבי הגב שלה, ואני ליוויתי אותה. לצדה עמדה אישה שפגשתי מוקדם יותר באותו שבוע, במהלך ליל הסדר. ידעתי שהיא לא מאמינה בישוע. מאוחר יותר נודע לי שהיא הגיעה לאספה משום שהיה זה יום ההולדת של בעלה, והמתנה היחידה שהוא ביקש ממנה הייתה שתתלווה אליו ותשמע את ישראל.

האישה הזו עברה תאונת דרכים קשה ומאז היא לא יכלה להיזיז את צווארה. היא לבשה מחוך מיוחד שתמך בצוואר ונועד לגרות את קצות העצבים ולשכך את הכאב. ישראל עבר מאדם לאדם והתפלל עבורם. כולם, כמובן, נפלו לאחור בדיוק כמו שרואים בטלוויזיה. כשהגיע לאישה הזאת ולטרישיה, הן לא נפלו לאחור, אבל האדם שעמד אחריהן כן נפל.

הבנתי מיד מה קורה שם. ישראל כנראה משלם לאנשים האלה כדי שייפלו לאחור, אבל את טרישיה ואת האישה שלצדה הוא לא שיחד. ישראל סיים להתפלל ואמר שהוא מרגיש שאחד הנוכחים נרפא באורח על-טבעי, ולכן ביקש מהאנשים לנסות ולהיזיז בזהירות את האיבר שעבורו ביקשו תפילה כדי לבדוק אם חל שינוי. הסתכלתי על טרישיה... ואז ראיתי את האישה שלצדה מנענעת את צווארה וצועקת: "הצוואר שלי! הצוואר שלי נרפא! אני יכולה להיזיז אותו!" באותו רגע התחלתי להתייפח – לא סתם הזלתי דמעות, אלא בכיתי מעומק הלב. לא הבנתי מה קורה לי, אבל ידעתי

האספה הפעם לא הייתה זרה לי. חלקים ממנה היו מוכרים, ואפילו זכרתי חלק מהשירים. טרישיה מאוד נהנתה מהערב ורצתה שנתחיל ללכת לשם באופן קבוע. וכך, בימי שישי בערב, נהגנו להיפגש באמצע הדרך בין מקומות העבודה שלנו, להחנות את אחת המכוניות, ולנסוע יחד לאספה. פעמים רבות ניסיתי לשכנע אותה שאחרי שבוע ארוך של עבודה מוטב לוותר על האספה ולעשות משהו מרגיע יותר, אבל לא היה בכך כל טעם.

טרישיה ענתה: "תעשה מה שמתחשק לך. אני רוצה להיות באספה".

כעבור כמה שבועות החלטתי שמוטב שאפיק תועלת כלשהי מהאספות האלה, והתחלתי להאזין להן ביתר תשומת לב. התחלתי גם לקרוא את הכתובים. לפני השינה התפללתי וביקשתי מאלוהים שיתגלה בפניי. לפעמים אפילו הוספתי בסוף התפילה "בשם ישוע", ותהיתי אם משהו יקרה. במשך הזמן למדתי דברים חדשים על אלוהים, אבל עדיין לא הייתה בינינו כל מערכת יחסים.

"הצוואר שלי נרפא!"

ב-26 באפריל 1986 ערך ישראל רוט אספה באחד המלונות בבוסטון. טרישיה נהגה להאזין בהתלהבות רבה לתכניות הרדיו שלו, וכמובן שרצתה להגיע לאספה. מחיתי על כך. לא מספיק שבזבזנו את יום שישי בערב באספה השבועית, והנה היא רוצה לבזבז גם את מוצאי שבת?! אבל טרישיה התעקשה.

נסענו למלון והקשבנו לסיפורו של ישראל, איך הוא החל להאמין בישוע ואיך שיקם אלוהים את נישואיו. חשבתי שזה

לדעתי יש משהו מאוד עמוק בנישואין של יהודי וגויה (או להפך). הבשר האחד שנוצר לאחר נישואיהם של רנדי וטרישיה משקף את אהבת המשיח, שהורסת את מחיצת האיבה והופכת את כולנו לאחד (יהודי וגוי).

הרבנים אומרים שישוע הוא המשיח של הגויים, ושנחנו - היהודים - עדיין מחכים למשיח שלנו. אבל בישעיהו יא 10 נאמר שהמשיח יבוא משורש ישי (אביו של דוד המלך), כנס (אות) לגויים (לכל העמים). במילים אחרות, הגויים ילכו בעקבות המשיח היהודי. אנחנו, היהודים, מאמינים באלוהים אחד ובמשיח אחד. אם הרבנים מאמינים שישוע הוא משיחם של הגויים – ההיגיון רק מחייב שהוא גם המשיח של היהודים! וחוץ מזה, איך ישכון שלום עלי אדמות כל עוד לא ילך העולם כולו בעקבות אותו משיח? בוא מה, האדון ישוע.

שאני עומד בנוכחותו של אלוהים ושחיי השתנו מן הקצה אל הקצה.

למחרת בבוקר התעוררתי, נעצתי עיניים בתקרה וידעתי שמשוהו מאוד מהותי השתנה. הכול מסביב אמנם נראה אותו דבר, אבל הדרך שאני ראיתי בה את פני הדברים השתנתה ב-180 מעלות בהשוואה ליום האתמול.

מאוחר יותר שאלתי את טרישיה מה בערב הקודם חולל בי שינוי כה מהותי. היא אמרה בפשטות: "נולדת מחדש". שוב התחלתי לקרוא את הכתובים וגיליתי שפסוקים שלא הבנתי בעבר הפכו לפתע לברורים לגמרי. הייתי אדם אחר. ישוע כן נועד לי!

רנדי וטרישיה נישאו ב-18 ביולי 1987 בטקס יהודי משיחי יפהפה. היום יש להם שני ילדים: דוד יוסף, שנולד ב-4 ביולי 1990, ויהודע מיכאל, שנולד ב-21 בנובמבר 1993. הם מגדלים אותם על אהבת אלוהים ועם רצון לשרת את משיח ישראל. אלוהים ריפא את גבה של טרישיה, והיא חיה חיים נורמלים, בלי הסבל הרב שהסבו לה הכאבים.

מפיו של ישראל רוט

סיפורם של רנדי וטרישיה הורן אופייני להרבה זוגות מעורבים. הקהילה היהודית ערכה מחקר בנושא ומצאה שאם ההתבוללות והנישואין המעורבים יימשכו, יישארו בארה"ב מעט מאוד יהודים. אבל אלוהים אומר שכל עוד העולם קיים, לא יוכחד העם היהודי (ירמיהו לא 36).

ט

בת שלום, בת ציון

מאת בתיה סגל

ט: בת שלום, בת ציון

בראשית המאה ה-20 הסתובבו בעולם שמועות על מדינה יהודית שעומדת להיוולד בארץ אבותינו. הקהילה היהודית בתימן רחשה ורגשה, כי בעיניה היו אלה פעמי המשיח. יהודים רבים החלו לעשות את דרכם לציון. הם עזבו הכול מאחור, לקחו אתם רק חפצים חיוניים ויצאו לדרך הארוכה והמסוכנת במדבר. חלקם נשאו את ילדיהם על הכתפיים, כשברשותם רק מעט מזון ומים. רבים סבלו מתשישות ולא מעט מתו בדרך – אבל בכולם פיעמה התקווה והאמונה, כי הם ידעו שהם שבים אל ארץ האבות.

בשלהי שנות ה-30 עזב אבי את תימן בדרכו לישראל (פלשתינה של אותם ימים). הוא הפליג בסירה מתימן למצרים, ומשם נסע ברכבת. רוב בני משפחתו נפטרו בתימן או בדרך לישראל. בארץ הוא הצטרף לאח היחיד ששרד מכל משפחתו. באותו זמן בערך התיישבו אמי ובני משפחתה בירושלים. במלחמת העצמאות הצטרף אבי לכוחות שלחמו על קיומה של המדינה שזה עתה נולדה. הוא שירת בקיבוץ רמת רחל שמדרום לירושלים. הממשלה החדשה התחייבה להעלות לארץ יהודים מכל העולם. ב-1950 הועלו לארץ תימנים רבים במבצע "מרבד הקסמים". רובם לא ראו עד אז מטוס מעודם. הרבנים הסבירו להם על סמך ישעיהו מ 31 שאלוהים יישא אותם על כנפי נשרים, וכך הפיגו את הפחדים שלהם מפני הטיסה. הם ידעו שלנגד עיניהם מתגשמת נבואה, וכי הם נוסעים הביתה כדי להתכונן לגאולה.

הוא שומע את תפילותייך

גדלתי בקהילה תימנית אורתודוקסית. הוריי הקפידו על כשרות ועל קיום מצוות התורה. כמו כן שמרנו את השבת

שָׁמַע, יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד. וְאֶהְיֶה,
אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיךָ, בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ, וּבְכָל
מְאֹדְךָ.

דברים ו 4-5

אחר כך נהגתי לשוחח עם אלוהים. סיפרתי לו על כל הדברים שקרו לי באותו יום ושהדאיגו אותי, ולא היה לי ספק שהוא שומע את תפילותיי ועונה עליהן. ידעתי שאלוהים הוא אבי שבשמים ואהבתי אותו, אבל היו היבטים שונים באישיותו – הצדקה שלו, קדושתו והמשפט שיביא על כולם – שלא הבנתי, ולכן גם יראתי מפניו. עוד בילדותי אהבתי אמנות וקיבלתי ציונים טובים בשיעורי ציור ומלאכה. התעניינתי גם בדרמה, ומדי פעם הזדמן לי להופיע בכמה מופעי תיאטרון. בשלב מסוים הצטרפתי לקבוצת ילדים שהגישה תסכיתים ברדיו של "קול ישראל". אהבתי כל רגע, וכך נפתח בפניי עולם חדש לחלוטין. הבמאי אמר שיש לי קול מצוין לקריינות רדיו, ושהוא יוכל לעזור לי בתחום הזה לאחר שאסיים את לימודיי. אבא אמר: "אל תתפזרי על יותר מדיי תחומים. התרכזי בדבר אחד ועשי אותו בצורה הטובה ביותר". ידעתי שזו עצה חכמה, אבל אהבתי את כל מה שעשיתי ולא רציתי לוותר על עיסוק מסוים. לכל אורך הדרך נהניתי מההמיכה ומהאהבה של הוריי. אבא במיוחד עודד אותי והחמיא לי. בתור בת הזקונים תמיד קיבלתי את רוב תשומת הלב והייתי מאוד מפונקת.

ואת כל חגי ישראל. כשגדלתי, נשלחתי לבית הספר הדתי לבנות שפעל בשכונה. בכל בוקר התפללנו כפי שהתפללו אבות אבותינו במשך 2,000 שנה.

בבית הספר לימדו אותנו על המשיח, ועל כך שהוא אמור לבוא ולגאול את העם היהודי. הוא יבהיר לעולם כולו שאלוהי ישראל הוא אלוהי האמת האחד והיחיד, וישכין שלום בקרב העמים. הוא ישב על כיסאו בירושלים וישלוט בעולם בשבט ברזל. אבל זה היה נושא שולי. הדגש העיקרי הושם על ה"דינים" השונים – המצוות שיש להקפיד עליהן כיהודים. לא אהבנו את השיעורים האלה. התקשיתי להבין איך דינים אמורים לקרב אותי לאלוהים ולהעמיק את הקשר שלי אתו, אבל ממה שקראתי בישיבה, הבנתי שמחשבותיו של אלוהים אינן המחשבות שלנו, ולכן לא התווכחתי.

האווירה בבית הוריי הייתה חמה, אוהבת ומאוד מוסיקלית. בשבתות, בחגים ובאירועים שונים, כשנפגשנו עם קרובי משפחה ומכרים, שרנו והתפללנו כמיטב המוסרת התימנית. אבי הקריא לנו מהתנ"ך מדי יום, כשחזר מעבודתו. הוא הוריש לי אהבה לאלוהים ואמונה חזקה בו ובדברו. אבא לימד אותי: "לעולם אל תשכחי שאלוהים קיים. בכל פעם שתזדקקי לו, ולא משנה מדוע, הוא תמיד יהיה שם ויעזור לך. פני לאלוהים כי הוא שומע את תפילותייך, והוא יודע בדיוק למה את זקוקה". בכל ערב לפני השינה חזרתי יחד עם אבא על הפסוקים שכבר ידעתי בעל פה:

ניצחון מופלא

לפני שסיימתי את בית הספר היסודי, זמן קצר לפני חופשת הקיץ של 1967, פרצה מלחמת ששת הימים. שני אחיי ואבי גויסו לשירות מילואים. במשך שבוע שלם ישבנו במרתף יחד עם השכנים, חרדים וצמודים לחדשות. מקלט הרדיו היה הקשר היחיד שלנו עם העולם שבחוץ. בכל שעה, כשנשמע האות לתחילת החדשות, התקהלנו סביב המכשיר והאזנו לעדכונים.

ביום השני למלחמה החלו לפתע כל המבוגרים בחדר לקפוץ משמחה. הם חיבקו זה את זה וצעקו. כששאלתי מה קורה, נאמר לי שירושלים המזרחית נכבשה וחוברת לעיר המערבית, ושידגל ישראל מתנוסס על הר הבית. עוד כילדה הבנתי שזהו נס שרק אלוהים יכול לחולל. אחרי 2,000 שנות שלטון זר הרחיבה ישראל את גבולותיה והנה היא חובקת בתוכה את לב לבה של ארץ האבות! לראשונה התחלתי להבין את משמעותן של הנבואות הכלולות בדבר אלוהים.

אני זקוקה לחופש

באותה תקופה התחלתי לתהות על מהות חיי. התרחקתי מהדברים שלמדתי בבית הספר היסודי וחיפשתי דרך אחרת. אבל היות שרחשתי כבוד רב להוריי ולא רציתי להכאיב להם, חיכיתי לעיתוי המתאים לפני שהסברתי להם איך אני מרגישה.

"אני לא יכולה לחיות כך עוד", אמרתי יום אחד. "אני מכבדת את אורח החיים שלכם, אבל הוא לא מתאים לי. אני מאמינה באלוהים, אבל המצוות נראות לי לא מתאימות

לימינו. אני לא מסוגלת לקיים אותן בכל לבי, ואני לא מרגישה שהן מקרבות אותי לאלוהים". ביקשתי מהם רשות ללמוד בתיכון ממלכתי ולא בתיכון דתי. אבי, שתמיד היה עם ראש פתוח, אמר: "זה בסדר. את יכולה ללמוד שם כל עוד זה מה שעושה אותך מאושרת. אבל אל תשכחי מי הוא האלוהים שלך ומניין את באה".

וכך נרשמתי לתיכון הממלכתי. היה זה אתגר עצום עבורי. מצאתי את עצמי בתוך תרבות שונה לחלוטין. להפתעתי הרבה, חלק מהמורים, כולל המחנכת שלנו, בכלל לא האמינו שהתנ"ך הוא דבר אלוהים. הם התייחסו אליו כאל אוסף של סיפורים מיתולוגיים, ולא כאל משהו שנכתב בהשראת אלוהים. הייתי המומה עוד יותר כשגיליתי שאחד המורים שלי הוא אתיאיסט מושבע, ושהוא נוהג להציק לתלמידים שמאמינים באלוהים. המורה הזה סימן לעצמו את אחד הבנים בכיתה שחבש כיפה, ונהג להתבדח על חשבוננו ולבוז לו. התסכול שמילא אותי בתיכון הזה גרם לי ללמוד את התנ"ך בכוחות עצמי. נדהמתי כשקראתי את ישעיהו, יחזקאל, ירמיהו ושאר הנביאים. במיוחד הפתיעו אותי הנבואות על שובו של עם ישראל לארצו. חוסר שביעות הרצון שלי משיטת הלימוד באותו תיכון גרם לי לתהות אם היה זה צעד חכם.

אחרי שנתיים וחצי עזבתי את התיכון הזה ונרשמתי למסגרת שאפשרה לי ללמוד פעמיים בשבוע בכיתה, ואת השאר להשלים בבית. הייתה זו תקופה של חיפושים אחר האמת. היות שלמדתי בבית, היה לי שפע של זמן לקרוא ולחשוב. ידעתי שאורח החיים הדתי אינו מספק אותי, על אף שהערכת את המסורת והזדהיתי אתה. שאלתי את

החלטה פזיזה. אבל הבלבול ששרר באותם ימים שלט בכול, והרגשות היו מוגזמים מעבר לכל פרופורציה. חברים טובים שלי נהרגו במלחמה, והיה לי נדמה שאני עלולה לאבד עוד אדם יקר.

היום אני יודעת שהנישואים האלה היו טעות, אבל גם אין לי ספק שאלוהים השגיח עליי כל הזמן. הקשר שלנו התערער כבר אחרי שנה, ולאחר שנואשתי מלתקן את נישואיי, החלטנו להיפרד. אבל באותו יום נשלח אבי לגליל על ידי מערכת העיתון שהוא עבד עבורו כצלם.

בדרכו חזרה קרתה לו תאונת דרכים קשה וחברו, נהג המכונית, נהרג. אבי נפצע קשה. רק בנס הוא יצא חי מהתאונה. הוא קיבל זעזוע, והרופאים אמרו שעליו לנוח זמן רב. למרבה האירוניה, כמה ימים אחרי התאונה גיליתי שאני בהיריון. בעקבות שני האירועים האלה החלטנו להישאר יחד. אחרי שהשתחרר מבית החולים עבר אבי לגור אצל אמו במשך כמה חודשים כדי להחלים.

מדיטציה טרנסנדנטלית

בינתיים הייתי נתונה תחת לחץ רב. הייתי בת 20, בהיריון ובמסגרת נישואים שתלויים על חוט השערה. ניסיתי להת-פרנס, ובד בבד לסעוד את בעלי בבית החולים. כל יום נסעתי מירושלים לתל אביב, וישבתי שעות ביחידה לטיפול נמרץ. היות שלא יכולתי לדבר עם אבי, ישבתי והתבוננתי בחיילים הפצועים שהובאו לבית החולים. אחד מהם נפצע כשהסביר לחבריו איך מפרקים רימון יד. הרימון התפוצץ לו בפרצוף. מוחו הפסיק לתפקד אבל הלב שלו פעל. היו שם אחרים שנפטרו במהלך האשפוז או שקעו בתרדמת. שוב

עצמי: אם שמירת מצוות אינה מספקת לי שלוה ואינה מקרבת אותי לאלוהים, מה כן יעשה את זה? והיו עוד שאלות שהטרידו אותי: מהי תכלית חיינו עלי אדמות? מי הוא אלוהים באמת? מה יקרה לי אחרי שאמות? חיפשתי תשובות בספרי פילוסופיה, אבל הם רק בלבלו אותי ועוררו שאלות נוספות. הקריאה בהם לא סיפקה אותי.

מלחמת יום הכיפורים

החיפוש אחר האמת נעצר במלחמת יום הכיפורים, בשנת 1973. כל מדינות ערב שמו להן למטרה להשמיד את המדינה ואת יושביה. מדינת ישראל, כידוע, לא הייתה מוכנה למלחמה. שוב גויסו אבי ושני אחיי למלחמה שהם כלל לא רצו בה. ובניגוד למלחמת ששת הימים, הפעם ראיתי במלחמה הזו מלחמה אישית, כי חברים רבים וגם שכנים נפצעו או נהרגו במהלכה. הייתי הרוסה ושקעתי באבל כבד. זעקתי לאלוהים וביקשתי תשובות.

בינואר 1974 התגייסתי לצבא, לחיל הים. הרעב שלי לאלוהים רק גדל בעקבות המלחמה. רציתי לדעת מה הוא מתכנן עבורי. שאלתי אותו המון שאלות אבל לא קיבלתי אף תשובה ברורה.

נישואים טרם זמנם

שנה אחרי הגיוס התחתנתי והשתחררתי מהצבא. את בעלי, אבי, הכרתי זמן רב לפני הגיוס. הוא גדול ממני בשש שנים ואתיאיסט מושבע. עד היום לא ברור לי מה גרם לנו להינשא. אין לי ספק שהייתי צעירה מדי ושעשיתי

ואז, יום אחד זה הכה בי: "כשאני עושה מדיטציה אני עובדת אלוהים אחרים!" ברגע שהבנתי את משמעות הדבר הרגשתי חולה. סיפרתי על כך לאותה חברה לעבודה: "אמרת שזה לא קורס דתי, אבל עכשיו אני מבינה שנפלתי בפח ושאני עובדת אלילים!"

מקצוע חדש

הזמן חלף ומצבו של אבי, בעלי, השתפר. הוא חזר לעבוד מספר שעות ביום במעבדה שלו, אבל היה מתוסכל מהמגבלות הגופניות ומחוסר היכולת שלו לספק את צורכי משפחתו. הוא היה מאוד שקוע בצרות שלו והתפרץ בזעם לעתים קרובות. היה מאוד קשה לדבר אתו. אחרי החוויה הקשה שעברתי עם עניין המדיטציה, ובעקבות ההידרדרות הנוספת בחיי הנישואין שלי, פניתי יותר מתמיד לאלוהים עם השאלות שלי, והתחננתי שינחם אותי. בייאושי הרב זעקתי לעזרתו וביקשתי שיתגלה בפניי.

אומרים שצרות מגיעות בצרורות. באחד הימים שבר אבי דיסקוס באגן והובהל לבית החולים לכמה חודשים נוספים. הפעם שמו גבס על כל גופו.

העברנו אותו לבית חולים פרטי קרוב לבית, כך שלא אצטרך לנסוע רחוק כדי לבקר. האשפוז הממושך של אבי לא הותיר לי בררה. היה עליי לפרנס את המשפחה. המשרה החלקית במשרד האוצר לא הספיקה, ואני התחלתי לחפש משרה נוספת.

באותה תקופה התחיל אלוהים לענות על תפילותיי. באחד הימים צלצל אלינו חבר כדי לשאול לשלומנו. הוא שאל אם

מצאתי את עצמי בסבך של נסיבות שאילצו אותי לחשוב על נושא החיים והמוות. ידעתי שצריכה להיות תשובה לכל השאלות שלי – תשובה שתשנה את חיי.

ידעתי גם שלא אשקוט עד שאמצא אותה.

מצאתי עבודה במשרה חלקית במשרד האוצר. שם הכרתי אישה שעסקה במדיטציה טרנסנדנטלית. היא ידעה שעוברת עליי תקופה קשה והציעה לי לבוא לפגישות שלהם, כי האמינה ששם אמצא את התשובה לשאלות שכל כך הציקו לי. בייאושי הרב נעניתי להצעה, וביקשתי שתרום אותי לאחד הקורסים שלהם.

חששתי שמדובר בדת אחרת, אבל היא הבטיחה לי שאין זה כך. ואז, לקראת סוף הקורס, אמרה: "שכחתי לומר לך שיש טקס סיום. יחד עם זאת את יכולה להתעלם ממה שמתרחש שם". סקרנותי התעוררה.

ביום הטקס התבקשנו להביא תפוח ומטפחת לבנה כמנחה למהרישי. כל אחד נכנס בתורו לחדר שישב בו מנחה למדיטציה. כשהגיע תורי נעמד המנחה מאחורי ולחש מילות קסם. קטורת העלתה עשן לפני תמונתו של הגורו. הנחתי את התפוח שלי כמנחה, ואז נתן לי המנחה את המנטרה שלי, והורה לי לחזור עליה בזמן שאני עושה מדיטציה.

הטקס השאיר אותי עם תחושה עמוקה של חוסר נוחות. חזרתי הביתה מיואשת. התחושה הזו הייתה כל כך מנוגדת לסיפוק האישי, לשלווה ולשלום שהובטחו לי בעקבות המדיטציה. ניסיתי להתעלם מההיבט הדתי של הקורס, והמשכתי עם התרגילים ועם המדיטציה כי חשבתי שהם יועילו להיריון שלי. ידעתי שמשהו לא בסדר, אבל לא ידעתי מה בדיוק.

החלטתי שאין לי בררה והתחלתי לעבוד. היה לי מאוד קשה בהתחלה, כי חששתי שאני מסייעת למיסיונרים שרוצים להמיר יהודים על דתם ולגנוב נפשות יהודיות. נזכרתי בסיפור שקראתי בילדותי על חנה ושבעת בניה. חנה חיה בתקופת האינקוויזיציה. כשניתנו לה שתי בררות בלבד: למות או להשתחוות. חנה בחרה במוות ובלבד שלא תמיר את דתה.

התחלתי להקליד את החומר, וגיליתי שהוא שונה ממה שציפיתי. להפתעתי, כבר מהעמוד הראשון, משושלת היוחסין של ישוע, הבנתי שמדובר בצאצא של אברהם. התגלית הראשונה שלי בנושא זה הייתה שישוע הוא יהודי! גם תלמידיו היו יהודים! במשך הזמן הבנתי שהברית החדשה כולה היא ספר יהודי!

ואז החלו השאלות: אז מה רע בזה? מדוע הרבנים כל כך מתנגדים לספר הזה? מדוע הם דוחים אותו? השאלות האלה הטרידו אותי בעודי מדפיסה את הספר. כל חיי האמנתי שישוע הוא אלוהי הנוצרים, ושהברית החדשה היא ספר נוצרי. והנה אני מדפיסה ספר שהוא ללא כל ספק ספר יהודי. איך זה יכול להיות? ואם הנוצרים מאמינים בספר יהודי, מדוע רדפו את העם היהודי במשך מאות בשנים? וכך החל המאבק הפנימי שלי. איבדתי את מעט השלווה שעוד נותרה לי. נראה לי הגיוני שישוע הוא המשיח של היהודים, אבל החינוך שלי מנע ממני לקבל את זה בעומק לבי. כשקראתי את דבריו של ישוע, החלה האמת לפקוח את עיניי.

ישוע אמר שכל מעשיו של האדם יוצאים מלבו, ושאלוהים מתייחס למחשבות ולמניעים שלנו – לא רק למעשים. זה נגע

אני מכירה מישהו שמחפש משרה חלקית משום שחבר שלו, בעל בית דפוס, צריך מישהו להפעלת מכונת קָדֶר. "כן", אמרתי, "אני מחפשת עבודה, אבל אין לי כל ניסיון בקלדנות".

"זה לא חשוב", ענה החבר. "אם תתקבלי לעבודה, הם יכשירו אותך".

"אשמח ללמוד מקצוע חדש", הכרזתי מיד. לא היה לי אז כל מושג מה אלוהים מתכנן עבורי. מהיום הראשון שלי שם הרגשתי שיש לי חלק במשהו מאוד מיוחד. האווירה במקום הייתה נהדרת והעובדים היו מאוד חביבים אליי. אפילו הראיון עם בעל העסק היה נעים. ועל אף שהתחלתי לעבוד שם בלי כל ידע במחשבים, אחרי זמן מה הייתי מקצועית למדי. עבדתי בחדר קטן שהיו בו שני מחשבים. אני עבדתי על אחד מהם, ובחור בדווי בשם איברהים עבד על השני. איברהים היה בן גילי, בערך, 23, נשוי ואב לארבעה ילדים.

ברית חדשה ושונה לחלוטין

באחד הבקרים הושיט לי המעביד מעטפה ובה כתב יד שיש להדפיסו. כשהוצאתי אותו, ראיתי שזוהי הברית החדשה בעברית. התגובה הראשונה שלי הייתה: לא, זה לא ייתכן! איזה מין מקום זה? בשביל מה הם מדפיסים את הברית החדשה בעברית? מה הם, מיסיונרים?

ישבתי על הכיסא במשך כמה דקות, נאבקתי בעצמי: איזו חוצפה יש להם! אני חייבת לעשות את זה? המחשבות התרוצצו בראשי. אני זקוקה לעבודה הזאת, אבל איך אוכל לעבוד על חומר כזה?

כמעט לגמרי מהזעזוע שקיבל אחרי התאונה, אבל רגליו עדיין היו נתונות בגבס.

כשסיימתי להקליד את הברית החדשה נתנו לי ספרים נוצריים אחרים להקלדה. ביניהם היו "המחבוא" של קרי טן בום, על מאמינה בישוע שהחביאה יהודים בביתה בהולנד בזמן השואה; "מלאכים בקרבות רחוב", סיפורו של ניקי קרוז, מנהיג כנופיות בניו יורק שחייו השתנו כליל לאחר שפתח את לבו לישוע; "ג'וני", סיפורה של ג'וני אריקסון, שאמונתה היוותה עבורה קרש הצלה לאחר שהפכה משותקת בכל גופה בעקבות תאונת צלילה. הספרים האלה הותירו בי רושם עמוק. תוך כדי עבודה על המחשב מצאתי את עצמי בוכה לפעמים. ראיתי איך אהבתו של אלוהים נגעה בחייהם של אנשים ושינתה אותם מן הקצה אל הקצה.

אני רואה מלאך

כשתשעה חודשים אחר כך מצאתי את עצמי שוב מוטרדת בגלל שאלות רבות. אבל איש מאלה שפניתי אליהם לא נתן לי תשובות שסיפקו אותי. באחד הלילות הלכתי לחדרי, ומרוב ייאוש בכיתי לאלוהים: "בבקשה הראה לי את הדרך שעליי ללכת בה. האם ישוע הוא משיח ישראל או משיח שקר? אם הוא המשיח האמתי, אני רוצה ללכת אחריו ולעבוד אותו. אבל אם הוא לא המשיח, עזור לי לשכוח ממנו". מיד אחרי שהתפללתי ראיתי בחזון אדם לבוש גלימה ארוכה לבנה. פניו המזוקנים זהרו בפאר והדר. לא הבנתי את משמעות החזון, אבל הרגשתי שאלוהים מנסה לתת לי אות. למחרת עזבתי את המשרד בשעה שלוש והלכתי לתחנת האוטובוס. לפתע ראיתי מישהו צועד לקראתי מהעבר השני

ללבי. ואז באה ההתגלות המדהימה של חיי הנצח. חשבתי: הרי זו התשובה שחיפשתי כל השנים. עד עכשיו, הידע שלי בנושא היה מאוד מעורפל, אבל דבריו של ישוע בעניין כל כך ברורים ומלאי ביטחון. אני מבינה את כל מה שהוא אומר. הדברים שישוע אמר היו כמו חץ שפילח את לבי. המשכתי להיאבק, אבל אלוהים כבר ניצח במערכה הזאת.

האם זו האמת?

עדיין נותרו שתי שאלות גדולות שלא מצאתי להן מענה: האם זו האמת או שאני מוליכה את עצמי שולל? ומדוע שמו של ישוע מצית זעם כה רב בקרב הדתיים? התחלתי לבדוק מראי מקום שונים בתנ"ך ולהשוות אותם לציטוטים שונים בבשורות. רציתי לבדוק אם הנבואות וההבטחות על בואו של ישוע אכן מופיעות בתנ"ך. צללתי לתוך הנושא.

אחרי חודשים ארוכים של חיפושים הבנתי שלא אוכל להמשיך בלי עזרה מבחוץ. התחלתי לשאול חברים: "מי הוא באמת המשיח? מדוע עדיין לא בא? מדוע ישו איננו המשיח?". הפגזתי בשאלות את כל מי שפגשתי, אפילו אנשים שבקושי הכרתי. לא התביישתי לרגע, והייתי מאוד פתוחה בנושא. ובכל זאת היו לי ספקות לגבי משיחיותו של ישוע. לפעמים הרגשתי שמצאתי אוצר בלום, אבל אחר כך הייתי פוטרת את העניין כשלאחר יד. הסחרור הזה נמשך חודשים.

בינתיים שוחרר אבי מבית החולים וחזר לגור אתי. החלטנו לתת לקשר שלנו הזדמנות נוספת. אבי החלים

אני מאבדת את בתי

היחסים שלנו המשיכו להתערער. בתור מאמינה חדשה הייתי מאוד פגיעה. לא היה לי כל מושג לאיזה כיוון יזרמו חיי ומה צופן לי העתיד. הייתי זקוקה לאחים ואחיות מאמינים שיתמכו בי, אבל אבי אסר עליי להיפגש עם מאמינים אחרים או לקרוא את הכתובים.

"אם תמשיכי לעשות את זה", אמר, "אלחם בך בבית המשפט ואקח ממך את הבת שלנו".

בשלב מסוים מימש אבי את איומיו והמשיך בנקמתו. באחד הימים הוזמנתי להופיע בפני בית הדין הרבני. אבי הגיע, ושמתי לב שיש בידו תיק עם מסמכים. לא היה לי כל מושג מה יש בו. גם עורך הדין שלי, אדם דתי, לא הצליח לנחש מה יש בתיק.

אבי נעמד בפני השופט, פתח את התיק והוציא משם את כל הספרים שהדפסתי, וכן את הברית החדשה שלי. "אלה הם הספרים שלה", צעק והצביע לעברי. "היא מיסיונרית! ואני לא מוכן שהיא תגדל כך את בתי!" המולה נשמעה בבית המשפט. הרבנים נראו מאוד מודאגים. לאחר התייעצות הם התירו לאבי לאסור עליי את הכניסה לביתנו, ואמרו שאין לי עוד רשות לגדל את בתנו. הם נתנו לו אפוטרופסות מלאה עליה.

עורך הדין שלי ביקש לערער, אבל הם דחו את בקשתו. צעקתי על הרבנים לפני שיצאתי משם: "אלוהים הוא השופט היחיד. הוא זה שיחליט לגבי הבת שלי. אם אלוהים רוצה שהיא תהיה אתי, הוא יאפשר את זה". האומץ שלי הפתיע אפילו אותי. הרגשתי שאלוהים אמר את המילים האלה דרכי.

של הרחוב. ידעתי שכבר ראיתי אותו מתי שהוא קודם לכן. היו לו אותן פנים, אותו שער ארוך, אותו זקן ואותם בגדים שלבש האיש בחזון. צמרמורת חלפה בגופי.

התבוננתי סביב כדי לבדוק אם שאר הנוסעים שחיכו בתחנה גם ראו אותו, אבל לא נראה לי שהם שמו לב אליו. שוב הפניתי לעברו את מבטי, וגיליתי שהאיש נעלם. הבנתי שזהו אכן אות מאלוהים. האיש הגבוה ועטור הזקן היה האיש שראיתי בחזון, וזו איננה יד המקרה. הבנתי שזהו מלאך ושמתחי כל כך!

באותו רגע לא היה לי כל ספק שישוע הוא המשיח. לראשונה, מזה זמן רב, התמלאתי שלווה ושמחה. המאבק הממושך בין הראש ללב נגמר. התרגשתי כשהבנתי שעליתי על המסלול הנכון.

עבורי הייתה זו נקודת מפנה. כשהגעתי הביתה הייתי כל כך נרגשת מהמראה שראיתי. לא הצלחתי לשלוט בעצמי ואמרתי לבעלי: "לא תאמין מה קרה לי. ראיתי חזון ואחר כך ראיתי מלאך, מלאך אלוהים. ישוע הוא המשיח. אני בטוחה בכך!"

אבי האתיאיסט הסתכל עליי בבוז, כאילו שנטרפה עליי דעתי. הוא לעג לי בנוכחות חברים. בכל פעם שהיה קהל בסביבה הוא אמר בציוניות: "שמעתם? בתיה ראתה מלאך ועכשיו היא מאמינה בישו!" התפללתי שהאדמה תבלע אותי. כשהיינו לבד ביקשתי, "אל תעשה את זה! האמונה שלי היא עניין אישי. אל תלגלג על התפילות שלי ועל החוויות שלי עם אלוהים. זה ביני לבינו".

כעבור כמה שנים הצטרפתי לקבוצת מוסיקאים מאמי-נים. נהגנו להיפגש מדי פעם כדי להתפלל ולשיר. באחד הערבים התפללנו במעגל, וכשפקחתי את עיניי ראיתי גבר שנכנס לחדר מאוחר יותר. היה בו משהו מאוד מוכר, על אף שלא פגשתי אותו קודם לכן. אחר כך נפגשנו במקרה כמה פעמים בחוצות ירושלים. הוא סיפר לי שקוראים לו בארי, והוא מצא חן בעיניי בעיקר בזכות חוש ההומור שלו. כל חייו של בארי סבבו סביב מוסיקה עוד לפני שהאמין בישוע.

בעברו היה בארי מוסיקאי מקצועי, וניגן בעיקר מוסיקת בלוז שהייתה מאוד זרה לי. שמעתי אותה כמה פעמים בילדותי, אבל לא אהבתי אותה כלל. לאחר שבארי החל להאמין בישוע, הוא ויתר על הגיטרה שלו (רק מאוחר יותר השתמש אלוהים בכישרון שלו במסגרות משיחיות).

בארי הוא אחד הגיטריסטים המוכשרים ששמעתי מעודי, והיות שגם אני פורטת על גיטרה, מצאנו תחומי עניין משותפים. במשך השנים העמיקה ההיכרות שלנו. הוא גם ליווה בתפילות את המאבקים שלי בבית המשפט בעניין טלי. התחלנו לעבוד יחד, ולבסוף הבנו שאלוהים הוא זה שחיבר בינינו וכי הוא רוצה שנינשא.

ערכנו שני טקסים – טקס יהודי תימני, וטקס משיחי. נהנינו מכל רגע. להורי לא היה קל לקבל את האמונה שלי, אבל החתונה עם בארי עזרה להם להבין אותי טוב יותר. ותודה לאל, הם אף פעם לא חרמו אותנו.

אביו של בארי, יהודי מסורתי, אינו מסכים עם גישתם של החרדים, לפיה יהודי שמאמין בישוע איננו יהודי. גם הוריי מקבלים אותי. הם אוהבים את בארי, ואני עדיין הילדה הקטנה של אבא. הם אוהבים את הילדים שלנו: את טלי

בלב כבד ובדמעות נסעתי להיפרד מבתי. חיבקתי אותה חזק, נישקתי אותה, וסגרתי מאחורי את הדלת. גורשתי. הובסת. לא הבנתי מדוע אלוהים הרשה לכך לקרות.

ישוע, בבקשה, עזור לי!

"אלוהים", זעקתי, "זה יותר מדיי בשבילי. עזור לי! אני לא מסוגלת לעמוד בזה". בשפתיי אמרתי שאני מוכנה להקריב את בתי כפי שאברהם הקריב את יצחק, אבל לבי לא היה שלם עם זה. היא הבת שלי! אני עוזבת את בתי! הרגשתי שחרב ננעצה בנשמתי.

למרבה הפלא, הפרדה מבתי נמשכה שלושה ימים בלבד. עורך הדין שלי ערער מיד לבית המשפט האזרחי וזה ביטל את הפסיקה של בית הדין הרבני בגלל טעות טכנית. בעיניי היה זה נס משמים. הבת שלי שוב אתי! אני יכולה להחזיק אותה בזרועותיי ולחבק אותה.

בחסד אלוהים זכיתי לגדל את טלי, והיא גרה אתי עד היום. היא כבר בת 18 (נכון ליום שבו נכתבו הדברים), ובקרוב תתגייס לצבא. אני גאה בה ואוהבת אותה בכל לבי. המאבק המשפטי בעניין האפוטרופסות נמשך שמונה שנים, מתוכן ארבע שנים בבית המשפט העליון. העניין נסחב שנה אחר שנה, עד שהחליט אבי להינשא שוב ולחץ עליי להתגרש. מדהים איך אלוהים יכול להשתמש בדברים רעים כדי להפיק מהם טוב. המאבק הזה, שבעצם פרץ בגלל אמונות בישוע, תרם רבות לגדילה הרוחנית שלי. היה עלי להילחם כדי לשרוד, על אף שהייתי תינוקת באמונה. הבעיות זיככו אותי. אלוהים פקח את עיניי לדברים רבים והקשר שלי אתו העמיק.

ואבי אמר: "זה עדיין נשמע כמו תיאור של ישוע". הראיתי לו מאיזה תנ"ך אני מקריא, תנ"ך שיצא לאור על ידי מו"ל יהודי ונחתם על ידי הרבי שלנו. לאבי היו שתי ברות – להאמין שישוע הוא המשיח, או להטיל ספק במהימנותו של הרבי שלו. "תמיד חשבתי שמהו לא בסדר אצל הרבי הזה", הוא אמר. למרות כל המכשולים שעמדו בדרכו של אבי אני שמח להודיע שאמי, רעייתי, בתי, חתני, אחותי וגיסי מאמינים היום בישוע. על ערש מותו אמר לי גם אבי: "כן, אני מאמין שישוע הוא המשיח".

הגדולה, את אריאל החמוד בן השש, ואת לירן היפהפייה, שעוד מעט יימלאו לה שנתיים (נכון ליום שבו נכתבו הדברים).

הוריי מאוד נהנים מהנכדים שלהם. לעתים קרובות בערבי שבת אנחנו סועדים על שולחנם – קבלת שבת שהיא תערובת של מסורת תימנית עם יהדות משיחית. כיהודים דתיים שיראים את אלוהים ואת דברו, הוריי שמחים לראות איך בירך אותי אלוהים במשפחה חדשה.

מפיו של ישראל רוט

אני זוכר שאמרתי לאבי, שהיה יהודי דתי: "אף פעם לא נתת לי להסביר לך מדוע אני מאמין שישוע הוא המשיח". אהבתי את אבי, אבל במשך שנים ארוכות שרר בינינו מתח בגלל אמונתי. באחד הימים נתן לי אבא את ההזדמנות שחיכיתי לה. הקראתי לו את ישעיהו נג, פרק שנכתב מאות שנים לפני בואו של המשיח. כשסיימתי, הוא אמר: "אתה מקריא מתנ"ך משיחי. הפרק הזה מדבר על ישוע". היות שהספר שבידי היה ספר בריתות משיחי, הבטחתי לו להשיג תנ"ך יהודי. ידעתי שהפרק שקראתי זהה בשני הספרים. אבל רציתי להוכיח לו את צדקתי. ניגשתי לרבי שלנו וביקשתי תנ"ך יהודי, עם הקדשה וחתימה. חמוש בהוכחה הזו חזרתי לאבי. הקראתי לו את אותו פרק

ו

הספר היהודי המדהים

והחור שאלוהים יצר בלבי

מאת מני ברוטמן

י: הספר היהודי המדהים

וּבְקִשְׁתֶּם אֹתִי, וּמְצַאתֶם. כִּי תִדְרְשׁוּנִי, כָּכֵל לְבַבְכֶם.

ירמיהו כט 13

לא צריך לחיות שנים ארוכות כדי לגלות שיש בתוכנו חור, חלל שהעולם הזה אינו מסוגל למלא. כסף, מין, נסיעות, תהילה, סמים, תארים למיניהם, רכוש וכל הישג אנושי אחר אינם יכולים למלא את החלל הזה. אני קורא לאותו חלל "החור שאלוהים יצר בלבי". בסופו של דבר גיליתי שהחלל הזה שמור רק לריבון העולם, לאלוהי אברהם, יצחק ויעקב בכבודו ובעצמו – ושרק הוא יכול לשכון בו ולמלא אותו.

לפניך הסיפור האישי שלי, סיפור של חיפושים במסגרת דתית, אקדמית, ספורטיבית, עסקית ותקשורתית; הדרך שגיליתי בה את ספר הבריתות – הספר היהודי המדהים; האופן שהבנתי איך ניתן ליצור מערכת יחסים אישית עם אלוהים; וההתנסות שלי בחיי שפע.

ניסיתי דת. הייתה לי דת נהדרת – יהדות. שני הוריי הם יהודים. בילדותי נהגנו ללכת לבית הכנסת הקונסרבטיבי. נולדתי כיהודי ואמות כיהודי! אבל איך שהוא, אפילו בבית הכנסת נראה לי אלוהי אברהם, יצחק ויעקב מאוד מרוחק. לא הרגשתי שאני יכול להקדיש את כל חיי לדת.

ניסיתי את העולם האקדמי. קיבלתי מלגות הצטיינות גם בתיכון וגם באוניברסיטה. אבל לא הרגשתי שאני יכול להקדיש את חיי כדי לעטר את שמי בתארים אקדמיים. הצטיינתי בספורט. בפילדלפיה הייתי המגן של נבחרת הכדורגל בתיכון, ושיחקתי גם בנבחרת הבייסבול העירונית. קיבלתי פרסים במשחקי כדורסל ובתחרויות טניס שולחן.

בחיי שקלתי בכובד ראש את המסר של הכתובים ואת המהימנות שלהם.

המהימנות של הכתובים היהודיים

בְּמָה יִזְכֶּה נַעַר, אֶת אֶרְחוֹ לְשֹׁמֵר, כְּדַבְּרְךָ.... קְלָבִי,
צְפַנְתִּי אֶמְרֶתְךָ לְמַעַן לֹא אֶחְטֵא לָךְ.

תהילים קיט 9, 11

קודם כול הבנתי שהתנ"ך היהודי הוא נכון מבחינה היסטורית. במקרים מסוימים התנ"ך מספק את ההסבר ההגיוני היחיד לתקופות שונות בהיסטוריה האנושית, תקופות שאין לגביהן כל תיעוד אחר. אחר כך הבנתי שהתנ"ך נכון מבחינה גיאוגרפית. פעמים רבות השתמשו בו ארכיאולוגים כמעין "מפת דרכים", וחיפשו על פי התיאורים שמצויים בו, ערים קדומות שנקברו מתחת לפני האדמה. מפקדים בצה"ל נעזרים לפעמים במסלולי הקרב העתיקים שמתוארים בתנ"ך ומשתמשים בטקטיקות מלחמה שמתועדות בו.

המסר של הכתובים

"לְכוּ נָא וְנִכְכְּתָהּ", יֹאמֵר יְהוָה, אִם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם
כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינּוּ, אִם יֵאָדִימוּ כְּתוֹלָע - כְּצִמָּר
יְהִי?"

ישעיהו א 18

אבל הבנתי שלא אוכל להקדיש את חיי לצבירת הישגים ספורטיביים ולחברים שהישגים אלה הביאו אל חיי.

ניסיתי גם את עולם העסקים. עליתי בסולם מתפקיד של עובד במה לסגן נשיא, ובסופו של דבר נתמנית לנשיא שותף. היה לי בית נהדר בחווה ששכנה בקהילה יהודית.

לחברה שלנו היה מטוס דו-מנועי וטייס שהטיס אותי ואת שאר המנהלים שעבדו אצלי לכל יעד שחפצנו בו. ובכל זאת לא חשבתי שאני יכול לחיות כל חיי בעולם העסקים.

ואז עברתי לתחום התקשורת. שימשתי כיו"ר הוועד של Fourth Television Network. סיפקנו תכניות ל-500 בעלי זיכיון. במשך כמה שנים הפקתי ואירחתי תכנית רדיו יומית ששודרה ב-22 תחנות. רואיינתי באין ספור תכניות רדיו וטלוויזיה, ששודרו למיליוני צופים ברחבי ארה"ב, קנדה והמזרח התיכון. אבל גם העיסוק בתקשורת לא היה התכלית של חיי. ידעתי שחייב להיות משהו אחר.

נפלה בחלקי הזכות להתנסות בהרבה תחומים שאנשים אחרים היו רוצים לעסוק בהם ולא הצליחו. אבל ההישגים שתיארת, ועוד דברים שחוויתי ולא פירטתי כאן, לא הצליחו למלא את החור שיצר אלוהים בלבי.

בנערותי, עוד לפני שהתנסיתי בכל החוויות האלה, פגשתי את ג'ורג' גרין, יהודי שהאמין בתנ"ך ובברית החדשה. ג'ורג' ואשתו דוריס ניהלו את חייהם בדרך שונה מכל מי שהכרתי עד אז. הם היו מלאי שמחה אמתית, שלום, אושר ואהבה כלפיי וכלפי אחרים. תהיתי מה כל כך מיוחד בהם. ג'ורג' היה מאמן כדורסל. היות שאהבתי ספורט, רציתי להצטרף לקבוצות שהוא אימן. לצד התחרויות ניהל ג'ורג' שיעורי מקרא שכל הספורטאים השתתפו בהם. בפעם הראשונה

חיי הנצח הם חיים מופלאים ונעימים. אבל משום מה, רוב האנשים בימינו אינם חווים את הנועם הזה. מדוע? בוא נראה מה אומר חוק מס' 2.

חוק מס' 2 – הבעיה של המין האנושי

החטא מפריד בינך לבין אלוהים. הוא מרחיק אותך ממנו ומחיי נצח. החטא גם גורם למוות רוחני.

כִּי אִם עֲוֹנֹתֵיכֶם, הִיוּ מְבַדְּלִים, בֵּינְכֶם, לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם.

ישעיהו נט 2

הַנְּפֹשׁ הַחַטָּאָה, הִיא תְּמוּת (מוות רוחני)

יחזקאל יח 4

החטא גם גורר אחריו אשמה, אומללות, חוסר שלוה, תסכול וחוסר תכלית.

מהו חטא? חטא הוא הפרה של מצוות אלוהים. בקריאת שמע נאמר:

וְאֶהְיֶה, אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכֹל לְבָבְךָ וּבְכֹל נַפְשְׁךָ, וּבְכֹל מְאֵדְךָ.

דברים ו 5

כל עוד איננו אוהבים את אלוהים בכל לבנו, נפשנו ומאודנו, אנחנו מפרים את המצווה הראשונה וחוטאים לאלוהים. אם יש בחיינו משהו שחשוב לנו יותר מאלוהים –

בתנ"ך מצאתי חמישה מרכיבים שבעזרתם אלוהים מספק מחילה על חטאיי ומנהל אתי מערכת יחסים אישית. אני קורא להם "חמשת החוקים היהודיים".

כמו שאלוהים הגדיר היטב את חוקי הטבע (כוח המשיכה, הכוח הצנטריפוגלי, כוח האנרציה ואחרים) שעל פיהם מתפקד העולם, כך הוא גם הגדיר היטב את החוקים הרוחניים ששולטים במערכת היחסים שלנו אתו. הנה הם:

חוק מס' 1 – מטרתו של אלוהים

אלוהים ברא אותנו כדי שנהל אתו מערכת יחסים אישית. כתוצאה ממערכת יחסים זאת הוא מעניק לנו חיי עולם!

איך דבר שמשמח את אלוהים יותר מאדם שבוחר מרצונו החופשי לנהל אתו מערכת יחסים אישית.

כֹּל פֶּעַל יְהוָה, לְמַעַנְהוּ (כלומר, למען ההנאה שלו עצמו).

משלי טז 4

מערכת יחסים אישית עם אלוהים תביא לך חיי עולם מלאי שלום, תכלית, משמעות, שמחה ואושר.

נְעֻמֹת בְּיַמֶּיךָ נִצָּח.

תהילים טז 11

חוק מס' 3 – תכניתו של אלוהים

אינך יכול להסיר את חטאיך בכוחות אנושיים. מעולם לא הצליח איש לקיים את כל עשרת הדיברות. תורתו של אלוהים היא מושלמת, והיא משמשת כאמת מידה שנועדה להוכיח לנו, יצורים בשר ודם, עד כמה אנחנו מרוחקים מתפארתו של אלוהים ומקדושתו. בלי התורה לא היינו יודעים עד כמה חוטאים אנחנו.

בני האדם רוצים להסיר את חטאיהם בכוחות אנושיים. מאמצים אלה כוללים דת (שהיא סך כל ניסיונותיו של האדם להגיע לאלוהים) או ניסיונות להיות "אדם טוב", בתקווה שהמעשים הטובים יגברו על הרעים וייצרו בחייו מאזן של צדקה בשורה התחתונה. במשלי יד 12 נאמר:

יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי אֵישׁ. וְאַחֲרֵיהָ, דֶּרֶךְ מָוֶת.

בורא העולם, שפיזר בחלל מאות ביליוני גלקסיות בדיוק מתמטי מדהים, אינו מתרשל כשמדובר בחוקים רוחניים. מי שאינו מציית לחוקים הרוחניים שמתועדים בדברו, אינו עומד בדרישות של אלוהים לגבי צדקה. חטא אפשר להסיר רק על ידי אמונה במה שאלוהים אומר ומתוך ציות לנאמר.

צדקה באה בזכות אמונה. בבראשית טו 6 נאמר שאברהם, אבי העברים, האמין באלוהים ושאלוהים החשיב לו את אמונתו כצדקה.

וְהָאֱמֵן, בִּיהוָה, נִיחַשְׁבָהּ לוֹ, צְדָקָה.

בראשית טו 6

אנחנו עצמנו, רכוש, מין, כסף, סמים או כל דבר אחר – הרי שיש בחיינו אליל. ואם כך, אנחנו חוטאים בעבודת אלילים. אם אנחנו שונאים מישהו, אנחנו נחשבים לרוצחים. אם אנחנו גונבים, הורגים, משקרים, חומדים את רכושו של אדם אחר, עובדים בשבת או לא מכבדים את ההורים, אנחנו מפרים את אחד מעשרת הדיברות. בעצם, הרבנים והמלומדים אומרים שעלינו להקפיד על תרי"ג המצוות שמופיעות בתנ"ך. אבל מי מסוגל להקפיד על כולן? אף אחד!

במלכים א ח 46 נאמר:

כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא יִחַטָּא.

כשלמדתי את הכתובים, הבנתי שהפרתי אין ספור מצוות ביודעין ושלא ביודעין, ושעלי להפנות עורף לחטאים האלה בעזרת אלוהים.

ביחזקאל לג 11 אומר אלוהים:

אָמַר אֱלֹהִים חִי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה, אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַרְשָׁע, כִּי אִם בְּשׁוּב רְשָׁע מִדְרָכּוֹ, וְחָיָה. שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדְרָכֵיכֶם הָרָעִים, וְלָמָּה תָמוּתוּ בַּיִת יִשְׂרָאֵל?"

הבנתי שחטאתי ושאיני זקוק לעזרתו של אלוהים. האם אתה מוכן להודות שגם אתה חטאת וזקוק לעזרת שמים? וכאן אנחנו מגיעים לחוק מס' 3.

וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשָׁעוֹ, מְדַכָּא מְעוֹנְתֵינוּ; מוֹסֵר
שְׁלוֹמֵנוּ עָלֵינוּ, וּבַחֲבֵרְתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. כְּלָנוּ כְּצֹאֵן
תְּעֵינוּ, אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנֵינוּ; נִיהָהּ הַפְּגִיעַ בּוֹ, אֶת עוֹן
כְּלָנוּ.

סיפורו של הבל מלמד איך סיפק אלוהים כפרה לאדם אחד. הבל הביא לאלוהים מנחה מבכורות צאנו, כי ידע שרק אם יקריב קרבן מן החי, רק אם יישפך דם, הוא יוכל להתקרב לאלוהים. ואכן, אלוהים קיבל ברצון את מנחתו. ואילו את זו של קין לא קיבל משום שלא היה בה דם (ראה בראשית ד 4).

בפסח סיפק אלוהים כפרה עבור המשפחה (שמות יב 13). ביום כיפור סיפק אלוהים כפרה לכל העם (ויקרא טז 30). ובמשיח, סיפק אלוהים כפרה עבור כל מי שמאמין שהמשיח שהוא השה המושלם (ישעיהו נג). והרי אלוהים הבטיח דרך הנביאים שיום יבוא והוא יושיע את כל גויי העולם. אבל השאלה החשובה באמת היא איך נוכל לדעת מי הוא המשיח האמתי של היהודים. בתנ"ך יש למעלה מ-300 נבואות שמדברות על זהותו של המשיח. ועל פי חוק ההסתברות, יש סיכוי אחד ל-33,554,432 שרק 25 נבואות מתוך הרשימה הזו יתגשמו בחייו של אותו אדם.

מי שבחייו כבר התגשמו הנבואות הבאות הוא המשיח האמתי של עם ישראל.

המשיח...

- ייוולד בבית לחם שביהודה (מיכה ה 1-2)
- ייוולד מבתולה בדרך נס, כאות לעם היהודי, ושמו יהיה

צדקה בעיני אלוהים אינה תוצאה של מספר המצוות שקיימנו. בחסד אלוהים – משהו שאיש מאתנו אינו ראוי לו – אלוהים סולח לנו בשל אמונתנו. אנחנו לא מוצדקים כי אנחנו ראויים לכך. זוהי מתנה שאלוהים מעניק לנו לא בזכות מעשינו, וזאת כדי שאיש מאתנו לא יתרברב ויטען שהוא ראוי לכך.

עלינו להאמין בדמו של הקרבן שסיפק אלוהים כדי לכפר בעדנו. מי שמאמין במה שכתוב בתנ"ך צריך לפעול מתוך אמונה.

בויקרא יז 11 נאמר:

כִּי נִפְשׁ הַבֶּשֶׂר, בְּדָם הוּא, נִאֲנִי נִתְתִּיו לָכֶם עַל
הַמִּזְבֵּחַ, לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם. כִּי הַדָּם הוּא, בְּנִפְשׁ
יִכְפֹּר.

כל עוד עמד בית המקדש על תילו ומערכת הקרבנות פעלה; כל עוד דם של בעלי חיים נשפך על המזבח וכיפר על חטאי העם - היה אלוהים מרוצה! אבל איך אפשר לכפר על חטאים מאז שבית המקדש חרב ומערכת הקרבנות חדלה לתפקד? איזה דם יכול לעשות זאת? וכך אנחנו מגיעים לחוק מס' 4.

חוק מס' 4 – הפתרון שסיפק אלוהים

אלוהים מספק לנו היום את דם הכפרה באמצעות קרבן מושלם, זה שהכתובים קוראים לו "המשיח".

בישעיהו נג 5-6 נאמר:

רק אדם אחד לאורך כל ההיסטוריה הגשים את הנבואות האלה. הוא שינה את מהלך ההיסטוריה, ומיליוני יהודים וגויים שמו בו את מבטחם וראו בו את הכפרה האישית שלהם. שמו ישוע, ושם זה נגזר מהשורש יש"ע, שממנו נגזרת המילה ישועה.

אם תבחר להאמין בישוע המשיח, לא תאבד את המורשת היהודית הנפלאה שלך. להפך, אתה תביא את היהדות שלך לידי שלמות משום שמאותו רגע ואילך יעמדו לרשותך דם הכפרה, המשיח ומערכת יחסים אישית עם אלוהי אברהם, יצחק ויעקב! אבל לא מספיק רק לדעת שישוע הוא המשיח. עליך לעשות צעד של אמונה, כדי שדם הכפרה של המשיח יעמוד לרשותך וכדי שתירש חיי עולם.

וכאן אני מגיע אל חוק מס' 5.

חוק מס' 5 – רצונו החופשי של האדם

אתה יכול לבקש מישוע לבוא אל לבך ואל חייך. כך יעמוד לרשותך דם הכפרה ותוכל ליצור מערכת יחסים קרובה עם אלוהים וליהנות מחיי עולם. המשיח לא יכפה את עצמו עליך. הוא רוצה שתזמין אותו.

ביואל ג 5 נאמר:

וְהָיָה, כָּל אֲשֶׁר יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִפְלֹט.

ההימלטות שעליה מדובר כאן היא בעצם הצלה מצרה, ישועה מהעונש שמגיע לאדם בשל חטאיו. זוהי ישועה מכוחו של העונש בחיינו, מניתוק מאלוהים, ובבוא היום גם ישועה מחיים מלאים בחטא (כלומר, קבלת חיי עולם)! אם תזמין את ישוע המשיח אל לבך ואל חייך, תקבל את הכפרה שלו

עמנואל (ישעיהו ז 14). בישעיהו מדובר אמנם על "עלמה", אבל באותם ימים, עלמה הייתה בדרך כלל נערה בתולה. אבל לא זאת הנקודה החשובה. אלוהים הרי הבטיח לעמו שייתן להם אות. איזה מין אות יהיה זה אם אישה צעירה תלד ילד? לעומת זאת, אם בתולה תלד ילד יהיה זה נס, אות משמים. כמו כן שים לב למשמעות שמו של הילד, עמנואל – אלוהים אתנו. השם עצמו מעיד על טבעו יוצא הדופן של הילד. יש אנשים שמתקשים להאמין שבתולה יכולה להרות. אבל הרי אותו אלוהים שברא את העולם יכול ללא כל קושי להוליד ילד מבתולה. וחוף מזה, גם נס זה הוא כאין וכאפס בהשוואה לבריאה של המין האנושי!

- יהיה בזוי על ידי בני אדם (ישעיהו נג 3).
- לא יחטא, לא יחמוס ולא תהיה כל מרמה בפיו (ישעיהו נג 9).
- יבגדו בו בתמורה ל-30 שקלי כסף (זכריה יא 12-13).
- ימות, ייגזר מארץ החיים בגלל פשעי עמו והעולם כולו (ישעיהו נג 5-6, 8)
- ימות בדקירה ובסבל רב (תהילים כב 14-18; זכריה יב 10).
- יאספו את בגדיו ויפילו עליהם גורלות (תהילים כב 18-19).
- יבוא לעולם לפני שיישחת בית המקדש השני, כלומר לפני שנת 70 לספירה (דניאל ט 24-26).
- יקום מן המתים שכן הוא לא ירד לשאול ונפשו לא תראה שחת, כלומר מוות (תהילים טז 10).

הלגיון הרומי שלו, הרס את העיר והחריב את בית המקדש. השנה הייתה שנת 70 לספירה, המועד המדויק שאותו חזה דניאל. והיות שלאחר חורבן הבית לא היה אפשר להמשיך ולהעלות קרבנות שירצו את אלוהים, סיפק אלוהים כפרה אחת ולתמיד באמצעות דמו של ישוע המשיח – לכל אלה שאי פעם יאמינו בו (דניאל ט 24-26).

ישוע גם קם מן המתים, כפי שניבא דוד המלך. יוספוס פלביוס, היסטוריון יהודי שחי בתקופת האימפריה הרומית, כתב בספרו "קדמוניות היהודים" (בתרגומו של אברהם שליט, הוצאת מוסד ביאליק, ירושלים 1963):

ובאותו זמן היה ישוע, איש חכם, אם מותר לקרוא לו (בשם) "איש". שכן היה עושה מעשי פלא והיה רבם של הבריות שקיבלו את האמת בהנאה, והוא משך אחריו יהודים רבים וגם רבים מן ההלנים. הוא היה המשיח.

וכשהוציא פילטוס דינו לתלייה על פי מסירתם של האנשים הראשונים (במעלה) אצלנו, לא פסקו (מלאהוב אותו) אלה שאהבוהו תחילה. שכן נתגלה אליהם [לעיני 500 איש] ביום השלישי והוא שוב חי, לאחר שנביאי אלוהים ניבאו אליו דבר זה, (וגם) רכבות נפלאות אחרות.

קדמוניות, ספר יח 63-64

וכך מצאתי את עצמי מתחבט קשות. איך אני כיהודי, יכול לקבל את ישוע? האם זה יהפוך אותי לגוי? שוחחתי על

וחיי עולם. וכשתגדל באמונתך בו, יהיו חייך מלאי שלום, שמחה, אושר, משמעות, מטרה, ועוד הרבה דברים שלא עולים על דעתך כרגע.

מצאתי את חיי העולם היהודיים

אָנִי בָּאֲתִי כְּדִי שְׂיִהְיֶה לָּהֶם חַיִּים וּבְשָׁפַע שְׂיִהְיֶה לָּהֶם.

ישוע המשיח ביוחנן י 10

לאחר שלמדתי את הנבואות המדברות על המשיח, ידעתי שרק אדם אחד בכל ההיסטוריה האנושית הגשים אותן, ושזהו ישוע מנצרת. ישוע נולד בבית לחם לאם בתולה. הוא חי חיים ללא חטא, ללא מרמה וללא עוול. איש לא הצליח למצוא בו אפילו חטא אחד. יש תיעוד היסטורי לכך שהוא ריפא חולים, פקח עיני עיוורים ואוזני חרשים, השיב לאילמים את כושר הדיבור, ריפא פיסחים וטיהר מצורעים. הוא אפילו הקים מתים לתחייה!

אבל המנהיגים הדתיים באותם ימים בזו לו ולעגו לו. אחד מתלמידיו בגד בו בתמורה ל-30 שקלי כסף. ידיו ורגליו נדקרו על ידי המסמרים שהצמידו אותו לצלב, אבל במותו הוא שילם את המחיר שהיה עלינו – על העם היהודי ועל העולם כולו – לשלם בגלל חטאינו.

אלה שצלבנו אותו הפילו גורלות על בגדיו וחילקו אותם ביניהם. והעיתוי: כל זה קרה לפני חורבן הבית השני.

הנביא דניאל כתב שאחרי שהמשיח ייכרת מעמו, יקום שליט שישחית (יהרוס) את העיר (ירושלים) ואת הקודש (בית המקדש). לאחר מותו של ישוע הגיע לירושלים טיטוס בראש

מאז אותו יום בפילדלפיה, לפני למעלה מ-40 שנה, לא עזב אותי ישוע. הוא קרוב אליי כחבר עוד יותר מאת. כל מה שאלוהים מבטיח בדברו התגשם בחיי – אהבה, שלום, שמחה, סליחה, אושר, הדרכה, תכלית, והרבה הרבה יותר! אמי אתל, אחיותיי רוז וג'ויס, ועוד כמה מכרים וחברים – גם הזמינו את המשיח אל חייהם!

כשהייתי בן 19 נשאתי לאישה את אודרי איבון קיצ'ן. אודרי הייתה בת שש כשחלתה בפוליו מן הסוג המסוכן ביותר. היא הייתה משותקת כליל מצווארה ומטה ולא יכלה להניע את ידיה, רגליה או זרועותיה. היא לא הצליחה אפילו לבלוע רוק. אז עדיין לא האמינו הוריה בישוע, אבל הסבא והסבתא היו מאמינים בגורם, והם נשאו תפילות רבות בעניין אל כיסאו של אלוהים.

אלוהים שינה את המצב, שנחשב על ידי הרופאים לבלתי הפיך, וריפא את אודרי כליל! הרופא אמר שזהו נס! לא הייתה לו כל דרך אחרת להסביר את ההחלמה.

אלוהים האריך את חייה של אודרי בעוד 44 שנה. אודרי, שבילדותה לא הייתה מסוגלת לבלוע רוק, זכתה בקול מדהים ובעזרתו היללה את אלוהים. חייה היו מאוד פעילים כרעה, אם לשני בנים ומנהלת עסקים נהדרת. חיי הנישואין שלנו נמשכו כמעט 28 שנה לפני שאודרי הלכה הביתה, לשמים.

זמן מה אחר כך הביא אלוהים אל חיי את סנדרה פרנסס שסקין, יהודייה יפהפייה. הוריה של סנדרה היגרו לארה"ב מפולין והיא גדלה בבית דתי. רוב בני משפחתה, משני הצדדים, נרצחו על ידי הנאצים. לפני שנישאנו הייתה סנדרה הזוכרת הראשית של הממשל האמריקני בענייני המורשת

כך עם ג'ורג' גרין, והוא הסביר לי שהתקווה למשיח לא נולדה בקרב הגויים, אלא בקרב היהודים. היא מתועדת בתנ"ך, ועד היום היהודים הדתיים מצטטים מ-13 עיקרי האמונה של הרמב"ם את המשפט: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח וגם אם יתמהמה, יום יום אחכה לו עד שיבוא".

בשלב זה, השאלה שהטרידה אותי לא הייתה אם אמונה במשיח היא עניין יהודי. הבנתי שזה יהיה צעד מאוד יהודי. השאלה האמתית הייתה מי הוא המשיח היהודי. ובאותו שלב כבר לא היה לי כל ספק מי הגשים את כל הנבואות שמדברות על המשיח! חוץ מזה, האמנתי שאם אקבל את המשיח היהודי שעליו מדבר ספר הספרים היהודי, ואם יעמוד לרשותי דם הכפרה היהודי – יהיה זה צעד מאוד יהודי. זה נשמע לי כשר למהדרין.

באחד הימים, כשהייתי לבד בחדרי, ירדתי על ברכיי והתפללתי:

אבא שבשמים, אני יודע שחטאתי לך ואני מבקש את סליחתך. ישוע המשיח, בבקשה בוא אל לבי ואל חיי. טהר אותי בדם הכפרה היקר שלך ועשה אותי ילד של אלוהים. תודה שאתה עושה את זה, ושכך הבטחת לי בדברך. אמן!

האורות בחדרי לא הבהבו. מלאך לא דפק על דלתי ובידו מברק מאלוהים. אבל אלוהי אברהם, יצחק ויעקב היה לפתע קרוב אליי יותר מאשר הידיים שלי עצמי או הנשימה שבאפי. התמלאתי שלוה שנשגבה מבינתי, שמחה שלא יכולתי לתארה במילים ושפע של הוד!

וְהָיָה, כָּל אֲשֶׁר יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמְלֹט (ייוושע).

יזאל ג 5

אם ברצונך להזמין את ישוע המשיח אל לבך ולבקש שיכסה אותך בדמו המכפר:

- התפלל – תפילה היא שיחה שאתה עורך עם אלוהים במילים שלך.
- התוודה על חטאיך – אמור לאלוהים שאתה יודע שחטאת והפרת את מצוותיו, ושאתה באמת מצטער על כך.
- בקש וקבל – בקש מישוע לבוא אל לבך ולטהר אותך בעזרת דם הכפרה שלו.
- האמן – הודה לאלוהים באמונה על כל מה שהוא עושה למענך!

יש אנשים שעוברים חוויה רגשית כשהם מזמינים את המשיח אל חייהם, ויש כאלה שלא. הודה לאלוהים על כך שהוא בא לשכון בלבך, לא משום שאתה מרגיש שהוא עשה זאת אלא משום שכך מבטיח לנו דברו. בכך שאתה בעצם עושה צעד של אמונה! הנה תפילה לדוגמה:

אבינו שבשמים, אני מודה שחטאתי לך. אני מאוד מצטער על כך. אני מבקש שתשלח את בנך, ישוע המשיח, כדי שיבוא וייכנס את לבי ויטהר אותי בדמו היקר. תודה שאתה עושה את זה, ושכך

ההיסטורית של הסמל הלאומי. בתוקף מעמדה הייתה לסנדרה גישה ישירה לנשיא ארה"ב. סנדרה היא גם זמרת ואמנית, והיא הגיעה עם המסר של אהבתה לישראל ולמשיח אל ירושלים, אל הבית הלבן ואל מקומות רבים בעולם. ביחד סייענו להעלות יהודים רבים לישראל, נאבקנו בגילויי אנטישמיות ברחבי העולם ולימדנו את הכתובים.

כיום יש ברחבי העולם עשרות אלפי יהודים משיחיים ומאות קהילות ובתי כנסת משיחיים, שיהודים שמאמינים בישוע יכולים לעבוד בהם את אלוהים. בישראל פועלות כ-100 קהילות וקבוצות משיחיות. בכל שנה אלפי מאמינים מתכנסים בכינוסים משיחיים למיניהם. איזו שמחה היא לקחת חלק בהתעוררות יהודית משיחית זו של אחרית הימים, שכן כך הבטיח אלוהים לעמו דרך הנביא הושע:

אָחֵר, יִשְׁבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִקְשׂוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם,
וְאֵת דָּוִד מֶלֶכָם; וּפְתָחוּ אֶל יְהוָה וְאֵל טוֹבוֹ,
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים.

הושע ג 5

יש עוד המון דברים מופלאים שהמשיח חולל בחיינו – כשענה לתפילות, חולל נסים, סיפק את צרכינו, ריפא חולים, הדריך אותנו בדרך על-טבעית ועוד. אם אעלה את כולם על הכתב, אזדקק לכרכים רבים. אין בפי מספיק מילים כדי לעודד אותך לפתוח את לבך לישוע המשיח.

טַעֲמֵמוּ וּרְאוּ, כִּי טוֹב יְהוָה; אֲשֶׁר־יִהְיֶה, יִחְסֶה בּוֹ.

תהילים לד 9

מבטיח לי דברך. בעזרתך, אעשה את כל מה שתורה לי לעשות. אני מתכוון לך, אדוני! בשם ישוע, אמן!

האם תפילה זו מבטאת את משאלות לבך? אם כן, אמור אותה עכשיו. ישוע ייכנס אל חייך כפי שמבטיח דבר אלוהים. (עצור לרגע ואמור את התפילה הזאת).
האם פתחת את לבך לישוע? האם עשית זאת בלב שלם? אם כן, היכן נמצא ישוע כרגע? בכתובים נאמר:

הֲנִי עוֹמֵד לְיַד הַדֶּלֶת וְדוֹפֵק. אִישׁ כִּי יִשְׁמַע אֶת קוֹלִי יִפְתַּח אֶת הַדֶּלֶת, אָכֵּן אֵלָיו וְאָסַעַד אִתּוֹ וְהוּא אִתִּי.

התגלות ג 20

או שאלוהים הוא השקרן הגדול ביותר בעולם או שישוע המשיח שוכן בלבך ברגע זה (אם אמרת את התפילה הזאת)!

לֹא אִישׁ אֶל וַיִּכְזֹב, וַיִּבֶן אָדָם וַיִּתְּנָהּם; הֲהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה, וְדַבֵּר וְלֹא יַקִּימָנָה?

במדבר כג 19

ברגע שביקשת מישוע לבוא ולשכון בלבך, התחיל אלוהים לחולל דברים נפלאים למענך, ביניהם:

1. חטאיך כופרו (נסלחו).
2. אתה נצדקת בזכות אמונתך (ולכן נחשב לצדיק).
3. נוצרה מערכת יחסים אישית בינך לבין אלוהים כיוון שהפכת לבנו!
קיבלת חיי עולם!
4. רוח הקודש נכנס לחייך. הוא ידריך וינחה אותך.
5. ניתנו לך חיי שפע והחלה ההרפתקה המרגשת ביותר בחייך, הרפתקה שלשמה ברא אותך אלוהים מלכתחילה וזאת כדי שתדע את אלוהים ותעזור לאחרים לדעת אותו!

כיצד ניתן להתבגר באמונה?

1. אם תיכשל, אם תעשה משהו שאתה יודע שאיננו נכון, התוודה על כך בפני אלוהים ובקש את עזרתו.
2. התפלל בשמו של ישוע והלל את אלוהים.
3. קרא את דבר אלוהים לפחות פעם ביום. כמו שאתה מקפיד להזין את גופך שלוש פעמים ביום, עליך להזין גם את רוחך. לפני שאתה קורא, בקש מאלוהים שיגלה לך את האמת שגלומה בקטעים שאתה עומד לקרוא. הוא זה שכתב אותם. זה הספר שלו.
4. שנו כמה שיותר פסוקים (התחל עם הפסוקים שכלולים בפרק זה).
5. היפגש מדי שבוע עם עוד מאמינים.

לכן, כשמישהו שואל אותי: "אתה לא חושב שהגיע הזמן לשים בצד את כל העסק המשיחי הזה?" אני עונה: "מאוחר מדי, אני כבר מכיר את אלוהים באופן אישי". שנית, האמונה שלי מבוססת על נבואות התנ"ך, על דבר אלוהים. רוב הנבואות לגבי העם היהודי כבר התגשמו. וכולנו יכולים להיות סמוכים ובטוחים שגם שאר הנבואות יתגשמו בעתן. הכתובים מדברים על אירוע מסוים שיחיש את הגשמתן של הנבואות.

ירמיהו אמר שיום יבוא ויהודים רבים יצאו מארצות הצפון (צפונית לישראל שוכנת ברית המועצות לשעבר - ירמיהו טז 15). ברגע שזה יקרה, היהודים בכל מדינות העולם ישוּבו לארצם. הנביא יחזקאל אמר שאיש מהם לא יישאר בגלות (יחזקאל ט 28). ישעיהו אמר שהיהודים שבסין ישוּבו לישראל כאות לאחרית הימים (ישעיהו מט 12). רוב האנשים לא שמעו מעודם על יהודים שחיים בסין. אבל הזדמן לי לבקר בקייפנג שבסין, ושם כגשתי יהודים סיניים שמתכוננים לעלות לישראל!

איך יגרום אלוהים ליהודי ארה"ב לעלות לישראל? אחרי הכול, יהיה עליהם לוותר על אורח החיים האמריקני ולהתמודד עם הקשיים הכרוכים בחיים בישראל. בירמיהו טז 16 נמצאת התשובה לשאלות אלה. בהתחלה ישלח אלוהים "דייגים" שיסבירו ליהודי הגולה בעדינות שהשיטפון עומד לבוא, ושמקום המבטחים היחיד נמצא בזרועותיו של המשיח. אבל אלה שלא יישמעו לאזהרות הדייגים יהפכו טרף ל"ציידים" למיניהם: פרעה, המן, סטאלין והיטלה. המקום היחיד שיהודי

לאחר שניסיתי למצוא את עצמי בכל מה שיש לעולם הזה, ולאחר שהתהלכתי עם אלוהים במשך למעלה מ-40 שנה, אני יכול לומר בלב שלם שדבר לא הביא לי סיפוק כמו מערכת היחסים שלי עם אלוהים וההיכרות הקרובה אתו.

מפיו של ישראל רוט

אנשים רבים אומרים לי: "אתה מאמין בישוע זה למעלה מ-25 שנה. האם אתה עדיין מאמין בו באותה נחישות כמו בהתחלה? האם אינך מטיל ספק בחוויה שעברה עליך לפני כל כך הרבה שנים? אתה לא חושב מדי פעם שאולי רק דמיינת את זה?" אם החוויה הראשונית הייתה החוויה היחידה שלי עם ישוע, אני מניח שהייתי מפסיק להאמין בו לפני שנים רבות. אבל האמונה שלי מבוססת על שני דברים: רוח אלוהים ודבר אלוהים. ראשית, רוח אלוהים חי בלבי. אני חש בנוכחותו גם כשאני כותב עכשיו את הדברים האלה. הוא דומה לנהרות של מים חיים שזורמים בגופי. זה נפלא. מעולם לא ניסיתי להשתמש בסמים או להשתכר, אבל אני לא יכול לתאר לעצמי התעלות גדולה יותר מזו שאני חש עכשיו. אני יודע שאלוהים נמצא אתי כל הזמן. ראיתי חולים נרפאים לאחר שהשתמשתי בשמו. דיברתי בלשונות מלאכים שמעולם לא שמעתי אותן קודם לכן, ובוודאי שלא למדתי אותן, והבאתי אדם או שניים לאמונה בישוע. חיי מלאים במה שהכתובים מכנים "שלום אלוהים הנשגב מכל דעת".

מתי יבוא יומו. הרגע הזה הוא הדבר הבטוח ביותר שעומד לרשותך. הבא זאת בחשבון.

מילה אחרונה

בתור ילד יהודי שגדל בבית יהודי אף פעם לא טרחתי לשאול את עצמי "מי הוא יהודי?" הייתי יהודי וזה הספיק לי. אמנם לא הייתי בטוח שאלוהים קיים, אבל לא הטלתי ספק ביהדותי. ואמנם הלכתי לבית הכנסת רק משום שלא השאירו לי בררה, אבל זה לא פגע כהוא זה במעמדי כיהודי. על אף שהאמנתי שהתורה היא מצוות אנשים מלומדה ותו לא, ועל אף שלא היה לי אכפת כהוא זה לגבי מדינת ישראל, על אף שנטשתי את אשתי ומשפחתי, על אף שנאכפתי ועל אף שעסקתי בתורות הנסתר – עיסוק שהתורה אוסרת מכול וכול, עדיין נחשבתי ליהודי.

אבל כשהפניתי עורף לתורות הנסתר, חזרתי לאשתי ולבתי, הפכתי לצינוני נלהב והקפדתי על קבלת שבת משום שהחלטתי לשמח את אלוהים ולחיות בהתאם לדברו, רבים ממכריי היהודיים הכריזו שאינני יהודי עוד!

האמת היא שהשאלה איננה "מי הוא יהודי?" אלא "מי הוא יהודי אמיתי?" המילה "יהודי" נגזרת מהשורש של המילה "הודיה". איך יכולתי להיחשב ללא יהודי למרות שהודיתי לאלוהים, עבדתי אותו והוא היה הגורם החשוב בחיי? אין לי ספק שההתנהגות שלי אז לא הביעה כל תודה והערכה לאלוהים.

יכול לחיות בו בבטחה מפני ציידים אלה הוא ארץ ישראל. יחד עם זאת, התנ"ך מבהיר שכל העמים יעלו על ישראל באחרית הימים כדי להילחם בה (זכריה יד 2). שני שלישים מהעם היהודי ישרדו (זכריה יג 8), וכשלא תיוותר כל תקווה – יבוא המשיח ויילחם למען ישראל (זכריה יד 3). העם יבין אז את מה שעשה, יספוד על כך, יחזור בתשובה (זכריה יב 10) ויטוהר מחטאיו (זכריה יג 1).

יש לך שתי בררות: לפתוח עכשיו את לבך למשיח ולהגשים את הייעוד שלשמו ברא אותך אלוהים, או להאמין בו רק כשתראה אותו מושיע אותנו מחורבן מוחלט, כשתפרוץ המערכה האחרונה. הבעיה היחידה עם האפשרות השנייה היא שיהודים רבים ימותו עוד לפני שישוע יבוא להושיע את עמו.

אני מאמין שרוב יהודי ארה"ב יבחינו במלכודת המוות האנטישמית שתקום להורגם רק כשזה יהיה מאוחר מדי. זה היה גורל עמנו בגרמניה של היטלר. מוות בלי סליחת חטאים פירושו ניתוק נצחי מאלוהים, ומגורל כזה אין עוד דרך חזרה. ישוע אמר בלוקס כא 24 שכאשר תשוב ירושלים לידי היהודים, יהיה זה אות לך שעת הגויים מגיעה אל קצה. ירושלים נמצאת עכשיו בשלטון יהודי. אנחנו נמצאים בסוף העידן הנוכחי. עמים רבים יפתחו את לבם לאלוהי ישראל, אבל אלה שיתנגדו לו, יקשו את לבם ואהבתם אליו תתקרה.

הזמן הולך ואוזל!

חלק מקוראי ספר זה יהיו בין אלה שיראו במו עיניהם את האסונות הצפויים לנו באחרית הימים, ושעליהם מדברים הנביאים. אחרים אולי ילכו לעולמם עוד הלילה. איש אינו יודע

השבתי לו במבט לא פחות משתומם ועניתי: "ואתה לא?", אם כך, מה אתה עושה פה?" יהודי חילוני שאינו מאמין בתורה זה דבר אחד. אבל התגלית שאדם יכול לשמש בתפקיד רשמי בבית הכנסת ולא להאמין, הכתה אותי בהלם. ואז, כשסיפר לי שאינו מאמין באלוהים ובקיומם של חיים אחרי המוות, התעוררה סקרנותי עוד יותר. לא הבנתי בשביל מה הוא בכלל בא לבית הכנסת.

הוא סיפר לי: "אני בא כי החברים שלי נמצאים כאן. כי אני אוהב את מסורת אבותיי. זה איזשהו עיסוק בשבילי". תמיד חשבתי שהיהודים המבוגרים שהתפללו כל יום במניין היו הצדיקים של בית הכנסת. אבל גיליתי שרבים מאלה שהתפללתי אתם הרגישו כמו אותו האיש!

אבי מאוד העריך את העובדה שאני הולך כל יום לבית הכנסת כדי להתפלל. וכיוון שלא דיברתי על ישוע במשך זמן מה, הוא שאל: "אתה עדיין מאמין בו?". חיכיתי לעיתוי המתאים, כי עד אז, בכל פעם שהזכרתי את ישוע, עורר הדבר את זעמו. סיפרתי לו שאני עדיין מאמין בישוע, ושרק בגללו אני הולך לבית הכנסת. אמרתי שאינני מאמין שהתפילות האלה יועילו לאמא, משום שהיא כבר נמצאת בגן עדן. הדברים האלה הכעיסו אותו עוד יותר, ואני מיהרתי לשנות את הנושא.

בפעם אחרת הוא אמר שהגברים בבית הכנסת אמרו לו, שהבנים שלהם לא היו מפגינים כזאת נאמנות והולכים לבית הכנסת כל יום. אבי אמר: "אתה בן טוב. אתה טוב כמו זהב. אבל האם אתה חייב להאמין באיש ההוא?" התלמוד מלמד שאם תצא בת קול מן השמים ותאמר משהו

משה היה יהודי אמתי, שהודה לאלוהים על הכול. הוא היה מלא ביראת ה'. הוא שוחח עם אלוהים ואלוהים ענה לו. הוא התפלל ונסים התחוללו. היום, בתור יהודי משיחי, גם לי יש את אותה מערכת יחסים עם אלוהים.

לאחר שנפטרה אמי הטרידה את אבי שאלה אחת בלבד: האם, במשך 11 החודשים הקרובים, אלך כל יום לבית הכנסת ואומר קדיש על אמי? מאחורי השאלה של אבי היה מניע נסתה. אם אומר את התפילות האלה לעילוי נשמתה של אמי, הוא יכול להיות בטוח שאעשה זאת גם עבורו כשתגיע שעתו. הוא האמין שהתפילות האלה יהיו הכרטיס שלו לגן עדן בלי שייענש. אבל היות שהוא ידע שאינני מסכים עם התפילה הזו, הוא תהה מה תהיה תשובתי. לשבריר של שנייה נרתעתי, בגלל הזמן שהתחייבות כזו יכלה לגזול ממני. תהיתי אם אוכל לשבת ולשמוע את כל התפילות האלה בשפה שאינני מבין. חשבתי על ההשלכות שיהיו לכך מצד המתפללים שיוודעים על אמונותי בישוע. אבל מהר מאוד עניתי לו בחיוב.

שנים חלפו מאז שהנחתי תפילין. רב שפרש לגמלאות עזר לי להניח אותם על זרועי ועל מצחי. הרגשתי טוב כשהתפללתי בקרב בני עמי ולקחתי חלק בטקסים שעברו מדור לדור, במשך אלפי שנים. ביום הראשון, בתום התפילה, פתחתי בשיחה עם האיש שקרא באותו יום בתורה.

הפרשה באותו שבוע הייתה פרשת "בשלח", שמדברת על חציית ים סוף. שוחחתי עם האיש על הנס המדהים של יבשה שנוצרה בלב הים, והוא התבונן בי במבט משתומם ושאל: "אתה לא ממש מאמין לסיפורים האלה, נכון?"

לחשוב בעצמך

שמנוגד לפסיקתם של רוב הרבנים, עלינו להתעלם מקולו של אלוהים. יהודי אמתי אומר שאם התורה מתנגדת לפסיקתם של רוב הרבנים, עלינו לציית לתורה. אבי, אמי, אחותי, גיסי, רעייתי, בתי ומשפחתה – כולם מאמינים בישוע. תפילתי היא שאלוהים יהפוך בקרוב את כל עם ישראל ליהודים אמתיים.